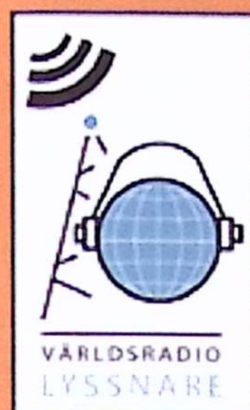

Tidningen för världsradiolyssnare och DX-are

ETER- AKTUELLT

Nummer 4 | maj 2009 | årgång 51

Webbradio - frälsning eller styggelse?

Klassiska DX-mottagare:
Kenwood QR-666

Radio 700 har nya QSL-kort

Industriemuseum Euskirchen

St. Nikolaus Kirche

Thinghaus „Dönkas“

Funkhaus Euskirchen

RADIO 700
QSL-Serie 1 / 09 - Motiv Euskirchen

Ein Blick über Kuchenheim vom Hardberg aus gesehen.
Der zu Euskirchen gehörende Stadtteil zählte 3170 Einwohner
zum 31.12.2007.

Neben der St. Nikolaus Kirche aus dem 12. Jahrhundert befin-
det sich in Kuchenheim auch das Rheinische Industriemuseum
für Textilproduktion, das alte Thinghaus „Dönkas“ sowie der
Standort des Funkhauses Euskirchen.

Afrikahorisont

Björn Fransson

Lunds Västra 5

622 61 VISBY

0498 - 26 45 68

afrikahorisont@sdx.se

Blandade Afrikanyheter

Anker Petersen berättar i DX-window om sin resa till Afrika:

"Jag är tillbaka från min DX-pedition till Gambia och Senegal, som blev nummer 74 och 75 i listan över besökta länder! Jag bokade in mig på en resa med det gamla välkända, danska reseföretaget Spies, som erbjöd mig en rundtur, där jag passerade Banjul i Gambia och tog mig med buss in i följande städer i Senegal: Toubakouta, Saly, Dakar, Saint-Louis and Kaolack.

Jag hade med mig min portabla ATS 909-mottagare, som gav mig goda möjligheter att kolla konditionerna på både KV, MV och FM i den delen av västra Afrika under de få möjliga stunderna under ett hektiskt och mycket intressant turistprogram.

Här är några iakttagelser: Senegal har sedan långt tillbaka lämnat såväl kort- som mellanvågen och koncentrerar sig numera på ett utvidgat regerings- och privat utbud av FM-stationer, som hörs bra över hela det platta landet. Likadant är det i det fattigare landet Gambia, som dock fortfarande använder sig av mellanvåg och också regerings- och privata FM-stationer.

Den enda hörbara lokala MV-stationen i Gambia var **Gambia Radio and TV Services** på 648 kHz. Men under dygnets mörka timmar fyllde ett stort antal, längre ifrån kommande, stationer banden, när jag använde min inbyggda ferritantenn. Jag hörde sju MV-stationer från Kanarieöarna, inte mindre än 28 stationer från det spanska fastlandet, en från Portugal, en från Madeira och några från Marocko, Algeriet, Tunisien och Nigeria.

På FM-bandet hörde jag hela 105 sändare, inte bara från Senegal och Gambia, utan också förvånansvärt stadiga signaler på portugisiska från Kap Verdeöarna (5 stationer) och Mauretanien (2 stationer). I Gambia var antal hörbara FM-stationer, i Banjul: 10, i Toubakouta: 31, i Saly: 53, i Dakar: 55, i Saint-Louis: 29 och i Kaolack: 41!"

Somaliland sänder åter på kortvåg

Nu har **Radio Hargeisa** (med tillägget **The National Radio of Somaliland**) tagit det stora steget att bli en riktigt global radiostation. Genom

sin nya kortvågssändare på 7145 kHz är det den senaste stationen av alla östafrikanska nationer som Somalia, Kenya, Uganda, Tanzania och Etiopien.

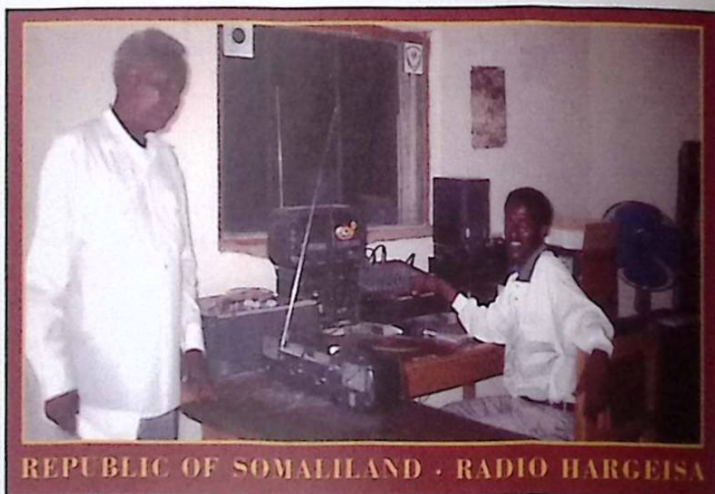
Radio Hargeisa var den första stationen på somaliska, när hördes med sina första sändningar i december 1951. 1988 förstördes sändarna helt och hållet av Somalias senaste diktator, Siyad Bare. De senaste åren har man vidtagit stora åtgärder för att förbättra service och mottagning. För första gången på många år kunde studerande från Somaliland höra stationen i Jemen och andra näraliggande länder och snart var det en japansk lyssnare som hittade dem, när de startade sina sändningar kl 17.59 UTC.

För närvarande sänder stationen somalisk musik, nyheter och andra viktiga inslag på somaliska. Snart har man också tänkt sig att sända skolradio, så det är dags för somaliska flyktingar över hela jordklotet att damma av sina mottagare och lyssna.

Jag kollade själv i början av april och då hördes stationen riktigt bra kl 16.55-17.30 UTC på 7145 kHz. Effekten måste vara ganska hög, men modulationen var inte "över sig" och det är svårt att få ihop en lyssnarrapport med kvalitet. Sedan återstår problemet att hitta en adress att skriva till. Infrastrukturen i landet är verkligen dålig och det är tveksamt om den vanliga postgången fungerar. Eller vad sägs om följande adress: Radio Hargeisa, Ex-Indian Club, Tima-Cadde, Near Main St., Hargeisa. Inte särskilt tillförlitlig eller hur?

Jag skickade i alla fall en rapport till den e-mailadress som finns i WRTH: radiohargeisa@yahoo.com, men mina förhoppningar om ett svar är små. Det enda ljuset i tunneln är att mitt e-mail i alla fall inte har kommit retur. Hemsidan finns på www.radiohargeisa.net, men där finns inte mycket information att hämta.

Mitt gamla QSL från Radio Hargeisa fick jag via "Konsularische Vertretung" i Tyskland och det har jag satt in bland mina clandestine-QSL. Då sände man på 6390,

Radio Hargeisas gamla QSL-kort

6860, 7530 och 11640 kHz med en 10 kW-sändare och verifierade att jag lyssnade på 7530 kHz.

QSL-et har en text, där det står att Republiken Somaliland bildades den 18 maj 1991 och det tidigare var ett brittiskt protektorat. Om ett eventuellt QSL skulle kunna räknas som nytt land får Landlistekommittén fundera på! I WRTH 2009 står man under landet Somalia, men som "Somaliland, Self-declared autonomous state in northwest Somalia". Men förklarat sig självständiga har väl även till exempel "Republiken Jämtland" gjort? Informationen kom från Somalilandpress: <http://somalilandpress.com/3966/radio-hargeisa-goes-global>

Islamistiska extremister i Somalia stängde radiostation

Stängningen av en fri radiostation är ytterligare ett slag mot yttrandefriheten i Afrika. Enligt chefen för stationen, Hassan Mohamoud Halane, har somaliska islamistiska extremister stängt **Radio Mandeq**, den sista oberoende radiostationen som sänder i den södra delen av landet. *"De har inte gett oss något som helst skäl till nedläggningen. Vi fick höra det via telefon och gick till polisen för att be om en förklaring"*, säger Halane. Dessutom har extremistiska ledare beordrat honom att göra en kopia av de program som sänds via hans radio, enligt Mohamed Garanoir, Halanes följeslagare.

De islamistiska extremisterna, "shebab", leder kampen mot regeringsstyrkorna och den fredsbevarande styrkan från Afrikanska unionen i Somalia (AMISOM). De kontrollerar, efter inbördeskriget 1991, den södra delen av landet. Somalia är ett av världens farligaste länder för journalister, enligt flera organisationer för mänskliga rättigheter.

Läs mer på: www.elmundo.es/elmundo/2009/04/09/comunicacion/1239276599.html

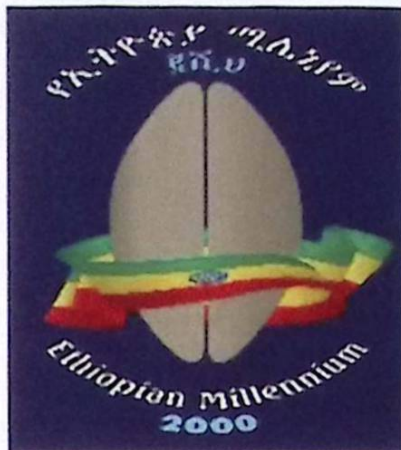
Ni som har hängt med i de senaste nyheterna, vet att antalet pirater som beslagtar handelsfartyg och begär lösen för dem, har växt lavinartat. De behärskar den del av Somalia, som i WRTH går under namnet "Punt-land, self-declared autonomous state in northeast Somalia", där bland annat Radio Galkayo ligger.

Den hördes för några år sedan på 6980 kHz, men det är tveksamt om den sänder på kortvåg längre. Kanske har piraterna nu "tagit sig vatten över huvudena", sedan de kidnappat en amerikansk sjökapten. Specialstyrkor från den amerikanska marinen fritog mannen och dödade samtidigt tre av piraterna, vars kamrater nu hotar med hämnd.

Kamerun finns kvar på kortvåg

Till de flestas förvåning visar det sig att uppgiften om att

The National Station of the CRTV fortfarande finns kvar på kortvåg. Inte ens WRTH 2009 har några uppgifter om den sändning, som har hörts i Nigeria minuterna efter kl 07.00 UTC på 6005 kHz. I sin annonsering nämner man ett antal FM-frekvenser, men inte alls att sändningen också går via kortvåg. Det återstår att se, om det var endast med anledning av Påvens besök i landet som de sände eller om de fortsätter. Sannolikheten för att duska lyckas höra dem på 6005 kHz är nog tämligen minimal. Man stänger runt 17.00, men här finns det gott om andra stationer, som brukar höras vid denna tid.

Amma - Amhara Regional State Radio

Nu har även jag lyckats höra denna etiopiska regionalstation, som troligen använder sig av en av statsradions starka sändare på 6090 kHz. Förra gången testade jag vid 06.00-tiden på morgonen, men då var det bara Radio Nigeria, Kaduna, som lätt känns igen på att den ligger litet snett (6089.8 kHz). Klockan 17.30 ligger BBC på Dari och stör, men den är faktiskt inte alltid starkast, så fram till 17.57 kan den exotiska etiopiern gå fram rätt skapligt med sin typiska musik. Då startar Kina på frekvensen och kör över alla andra. Jag har försökt att hitta en adress, men stationen verkar ganska svårflirtad: dere-radio2000@yahoo.com eller ammawebmaster@yahoo.com. Hemsidan som står i WRTH, www.amma.gov.et, funkade inte, när jag testade den.

Radio Mada Internationale, ny clandestine till Madagaskar - en alltför sen nyhet?

Det är nog ingen som blir förvånad över att det startades en ny clandestinesändning i samband med oroligheterna och maktskiftet på den stora ö-republiken Madagaskar.

Den sänder dagligen på kortvåg och kallar sig för Radio Mada Internationale. Uppenbarligen har den ingenting gemensamt med en annan Radio Mada, som varit igång sedan 1995.

Stationen stöder den avsatte presidenten, Marc Ravalomanana. Enligt tillgängliga uppgifter ska den vara igång kl 04.00-04.30 and 17.00-17.30 UTC på 5895 kHz. Sändningarna kan även avlyssnas var tredje timme från

kl 03.00 på hemsidan www.radiovazogasy.com.

Initiativet till stationens tillkomst togs av "Tiako I Madagasikara" (I love Madagascar, TIM), som är ett politiskt parti. TIM är nu det största partiet i Nationalförsamlingen med 106 av 127 ledamöter. Man kallar det andra partiet, TGV, för terrorister och uppenbarligen vill man få bort den nytillsatte presidenten.

Ingen vet varifrån sändningarna kommer, men man tror inte att det är från Talata, som ju ligger på Madagaskar. Troligen är det via Meyerton. Partiet TIM har också en gren i Schweiz. Läs mera om organisationen på www.tim-madagascar.net och www.tim-sfv.ch/about

Enligt vissa uppgifter har sändningarna redan upphört och detta innan jag själv lyckades höra dem. Så det ni just har läst får nog betecknas som en riktig icke-nyhet!

Radio Fana sänder snart från Haile Selassies Jimma Palace

I en artikel, som jag läste på Internet berättas det att den etiopiska radiostationen **Radio Fana** snart kommer att få sända från det som återstår av den forne kejsaren Haile Selassies palats i Addis Ababa. Palatset byggdes 1940 och finns på vägen mellan staden och dess flygplats. Nu håller stationen på att bygga en studio där och platsen är också lämplig att sända från, eftersom den ligger på en kulle och lätt når Jimmas befolkning med sina signaler. Det är försvarsarmén som sedan 1991 har haft kontrollen över området.

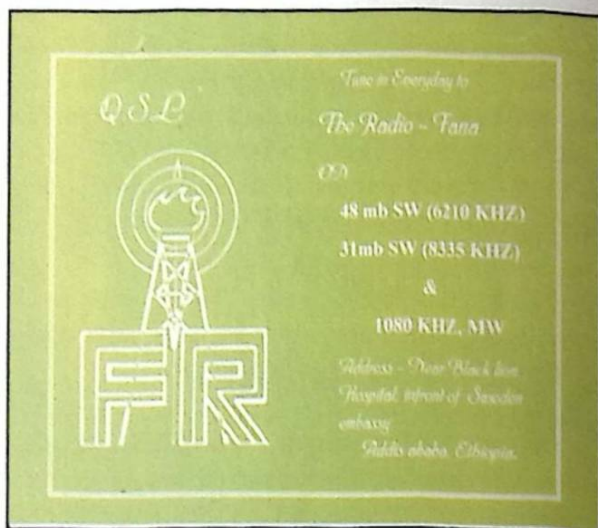
Ovan kan ni se Radio Bilals logotyp.

Nära palatset, med sina 15 rum, finns det en kyrka, som man fruktar kan komma att störa sändningarna. Egentligen hade man helst sett att palatset fått inhysa ett museum, ett bibliotek eller ett hus för stadens gäster, men här är det fortfarande militären som bestämmer.

Radiostationen kommer att hämta de flesta av sina program från kontoret i Addis Ababa, men även göra en del lokala inslag.

Man har även planer på att utvidga verksamheten till att omfatta fyra andra regionala städer. I så fall kommer man att köpa in ett antal FM-sändare med kompletta studiosystem.

Radio Fana i Addis Ababa, Etiopien är en trevlig station, som också besvarat DX-rapporter på ett positivt sätt. Är du morgonpigga av dig, kan du testa när de har sin första morgonsändning på 6110 kHz kl 03.00-05.00. Man sänder även på 7210 kHz med hela 100 kW, så chanserna att du kommer att erbjudas härliga rytmer från Afrikas Horn är tämligen stora. Kvällssändningarna slutar kl 21.00.

Radio Fanas härligt gröna QSL. Lagg märke till adressen: "Near Black Lion Hospital, in front of Sweden Embassy"

En eller två Biafrastationer?

I danska DXW skriver Anker Petersen om en ny station med sändningar riktade mot Nigeria. Han har själv hört den på 12050 kHz kl 19.00-20.00 med politiskt tal på engelska och något inhemskt språk. Identifikation: "You are listening to **Radio Biafra** coming to you from London". 300 kW via VTC gör att den hörs mycket bra! Frågan är, om detta bara är ett nytt namn på den "gamla" **Voice of Biafra International**, som nyligen har hörts på 17520 kHz kl 19.00-19.45 via WHRI, Cypress Creek, SC, USA eller någonting helt nytt?

Radio Bilal - ytterligare en "etiopier"!

Radio Bilal är ytterligare en "etiopisk" clandestine, som har hörts på 15350 kHz med amharic kl 17.00-18.00 (söndagar). Den sänder via Samara, Ryssland.

SDXFs hemsida finns på
[www.sdx.se!](http://www.sdx.se)

NA-horisont

Jan Oscarsson

Hinkgränd 26

906 29 UMEÅ

090 - 18 15 42

nahorisont@sdx.se

Välkomna till säsongens sista NA-horisont! Fortfarande när detta skrivs i slutet av april har vi förhållandevis gott om gammal snö här i Umeå. Cykelvägarna har i alla fall blivit skapligt farbara, förutom en massa grus och ett par djupare sjöar, noterade jag när det blev cykelpremiär till jobbet förra veckan. Faktiskt blir det ingen säsongs-sammanfattning denna gång eftersom säsongen 2008-2009, just till ända, fortfarande till en betydande del håller på att analyseras från diverse hårddiskar. Vi tar sammanfattningen vid spaltens höstpremiär istället! I korta drag kan man ju annars tillstå att detta förefaller ha varit en riktig kanonsäsong med rekordmånga dagar med NA och inte minst spektakulära hörigheter som Hawaii ända nere i "södra Sverige"! Det har ju sagts förut men tack vare bredbandsinspelningsmöjligheter kan man DX:a året runt trots att kondsen sedan länge är borta. Man kan alltså efter eget förstånd gräva sig ner allt djupare i filerna efter Parkalompolosemestern eller DX-orgierna i något annat QTH som drabbats av dunderkonds. PAX79, blev för red bara fyra dagar i oktober, men dessa blev synnerligen DX-effektiva. Att det ännu i mitten av april finns trevliga fynd att göra exemplifieras nedan med KBAM. Vi börjar emellertid med KGMI, också den en fyndad WA ny för Sverige!

790 KGMI Bellingham WA

Från mottagning till identifiering till QSL kan det ibland ta oant lång tid. Ett bra exempel kan red ta från PAX57 i december 2005, när det stundvis var allmänt öppet och "fullt blås" på kondsen. Någon SDR-mottagare hade jag ju inte då, så mycket av vad som hördes blev så att säga "live-DX:at". 0800 UTC 20.12 2005 hoppade jag till då jag fick ett bra ID på **790 KGHL Billings MT**. Inte hörd varken förr eller senare i mina lurar och det snabba mailsvaret blev ett trevligt inslag i NA-QSL-pärmen för de lägsta frekvenserna! Japp, QSL:en är än så länge inte

sorterade per stat utan efter frekvens! I mars 2007 hade jag lite lätt påbörjat projektet "NA-arkivet" med att samla ihop "guld-ID:n" på NA-stationer i MP3-format. Detta som nästan känns som ett evighetsprojekt är inte ens i skrivandestund så värst långt gånget, men rätt trevligt är det att klicka sig fram då och då och återuppleva en del "favoriter". I samband med att KGHL hamnade i arkivet uppfattade jag att det faktiskt var en till en station som ID:ade på 790 just innan KGHL den där decemberdagen 2005. "KGMI Bellingham"! Ingen rapporterad loggning i Sverige stod att finna efter den sedvanliga efterforskningen, så här hade vi tydligen att göra med något så ovanligt som en dittills ohörd WA-station på en icke-Graveyardfrekvens! Washington är ju nämligen en av de mest dammsugna USA-staterna med tanke på alla expeditioner till Polcirkeln som gjorts de senaste decennierna. Av någon anledning är ju kondsen ganska ofta inställda på det nordvästra hörnet av USA. En CD-rapport åkte snabbt iväg till KGMI i mars 2007. Med viss optimism eftersom systerstationen **1170 KPUG Bellingham** ju hade svarat. Må vara lite snabbt så där bara, med en dekal och min rapport i retur med några nedkraftade QSL-rader i marginalen. Något dylikt hände emellertid inte med min KGMI-rapport. Inget resultat alls snarare, och ingen effekt blev det heller av mina därefter halvårsvis mailade rapporter hösten 2007, våren 2008 samt hösten 2008. I brist på respons gav jag sedan upp. Kanske kunde jag höra KGMI igen, och bättre? Nja, men BOS hade faktiskt lyckats logga dem under PAX80 nu i julas, 27.12 då KGMI gick riktigt fint. Och hör och häpna, han fick QSL direkt! Veriesignern tillika programdirektören Jacqueline Cartier var ett för mig oprövat kort, så efter att ha viggat adressen av Bosse kunde jag försöka mig på att QSL:a KGMI ännu en gång. Får man inte svar på ett mail efter 24 timmar så kommer sällan något senare heller. Därför blev man ju onekligen glatt överraskad när följande, synnerligen positiva skrivelse anlände efter fem(!) dagars väntan:

Från: Jackie Cartier

Datum: den 9 januari 2009 05:03

Till: Jan Oscarsson

Ämne: RE: KGMI Bellingham 790 AM

Hi Jan,

Thanks for your email! You did indeed intercept sound from our little station in Bellingham, WA. During the day, KGMI has a 5000 watt-signal. At night, we power down to 1000 watts.

Oddly enough I received another email from a Swede this week. Very interesting—the radio waves and molecules must have been perfectly aligned. ☺

Thanks again for the fun email and happy signal hunting!

Jacqueline Cartier

Trevligt, och hurra för henne! Den andra svensken Jackie syftar på är Bosse förstås. Att få fram KGMI (och KGHM också för den delen) kräver förutom bra cx mot nordvästra USA även att **790 CFCW Camrose AB** är bortstörd. Denna Countrystation har nämligen förmågan att ganska effektivt blockera frekvensen vid västliga konds. Dessutom måste man komma runt **790 KJRB Spokane WA**, som då är förstahandsalternativet "bakom" CFCW. Uppe i Parka kan också **KCAM Glennallen AK** vara nog så vanlig. KGMI har formatet "Newstalk" och förutom sedvanligt programinnehåll som "Coast to Coast AM" och Rush Limbaugh har man även en del lokala program i utbudet – bland annat "PM Bellingham" med ovan nämnda Jackie Cartier och Ken Mann, vilket sänds vardagar 1700-1800 lokal tid. Utöver KGMI och KPUG har bolaget Saga Communications en tredje AM-station i Bellingham: **930 KBAI** (Progressive Talk). Den är så vitt bekant inte hörd i Sverige än, men precis som på 790 så måste man komma förbi en stark kanadick, **930 CJCA Edmonton AB** – om möjligt ännu aggressivare dominant än CFCW. Bellingham, namngiven efter Sir William Bellingham i slutet av 1700-talet, ligger i nordvästra hörnet av staten Washington och är med sina ungefär 75.000 invånare den tolfte folkrikaste staden i staten. Här finns något så intressant som The American Museum of Radio and Electricity, ett interaktivt museum som få EA-prenumeranter torde ha något emot att besöka! Museet driver för övrigt en 100W FM-station KMRE på 102.3 som återutsänder material från samlingarna, främst musik och gamla shower från radions guldålder (20- till 50-talet). Det finns en live-länk för den som vill lyssna här: <http://www.amre.us/kmre>.

1270 KBAM Longview WA

I fallet KGMI tog det alltså nästan två år att få det eftertraktade QSL:et! Att det också kan gå väldigt snabbt att verifiera nygjorda fynd är nästa station ett bra exempel på. BOS som häromveckan var ute och städade tomten med trådlösa lurar nödgades traska in och kolla upp en Countrystation på 1270 lite närmare! Var där ett ID? Jo, faktiskt! KBAM (5kW dag- och 83W natteffekt), dittills så vitt känt ohörd i Sverige, är ju en pralin att suga på. Måhända var det vid tillfället lite mer kräm än 83W i masten eftersom klockan började närma sig 0600 Pacific Daylight Time där borta? Som den vänlige själ han är påtalade Bosse detta med KBAM och undertecknad med sin enda(!) SDR-IQ hade faktiskt täckt in 1270 delar av den där eftermiddagen, 25.10, då västkustkondsen bitvis var mycket vassa. Att en Countrystation gått av och till där några minuter hade jag redan uppfattat, men inte hade jag hittat något ID när jag gjort mina

tidsbesparande(?) känguruskutt på 1270 i Spectravue nämnda datum. Noggrann koll gav dock vid handen ett skapligt ID på "Real Country 1270 K-BAM" som dom säger, i kamp med dominanten **KTFI Twin Falls ID!** Att "drabbas" av så fina stationer mitt i april är ju en klar tjusning med bredbandsinspelare. Fortfarande återstår en del fynd att göra misstänker jag. Kanske får man rent av investera i ett par trådlösa lurar à la Bosse? QSL då? Jo, nätsurfning visade att KBAM tillhör samma kluster som **1400 KEDO**, och den stationen svarade faktiskt red för några säsonger sedan via Mike Wilson som är President för bolaget, dvs Bicoastal Media. Han såg ut att vara kvar på sin post, så KBAM-rapporten mailades till honom. Glädjande nog hade sagde Mike inte något emot att QSL:a min KBAM-rapport heller, och ett snabbt svar anlände per vändande elektroner:

Från: WILSON, MIKE

Datum: den 15 april 2009 00:55

Till: Jan Oscarsson

Ämne: RE: 1270 KBAM

Jan,

Good to hear from you. Yes you did capture the KBAM 1270 signal. Congratulations!

The station is located in Longview, WA a small community of 50,000 people located along the Columbia River, about 40 miles north of Portland, OR. It is a lumber mill community. It is quite beautiful and is an outdoor person's paradise. There is great hunting and fishing everywhere. Longview is also located about 40 miles from Mt St Helens which is an active volcano which erupted about 25 years ago.

Best regards,

Mike

Tack för den! Longview låter kanske som ett lämpligt ställe att förlägga nästa USA-semester på om nu någon sådan skulle bli aktuell? 1270 är ju ingen höjdarfrekvens eftersom Deutschlandradio huserar på 1269 kHz, fast vänta bara tills de eventuellt får för sig att köra igång med DRM-sändningar där! Av någon anledning kom vi inte in på KBAM i genomgången av möjligheterna på

Fortsättning på s. 34

Piratspalten

Göran Hardenmark
Skulpturplatsen 4B
302 71 HALMSTAD
070-361 08 24
gorandx48@gmail.com

Nu är våren här på allvar...

...och tyvärr är man inte lika aktiv på piratfronten som under vintermånaderna. Och det märks framförallt i loggboken. Men lite roligt har faktiskt hörts. Och några QSL har också trillat in. Men nu när man sitter och knäpar ihop detta nummer av Piratspalten nås man av de tråkiga nyheterna att **Radio Dr Tim** har blivit raidade. Inte kul! Och vi skickar givetvis våra tankar till Radio Dr.Tim och hoppas att vi snart kan höra hans sändningar på 48 m. Han brukar alltid kunna ha lite olika specialsändningar med väldigt annorlunda musik.

En trevlig lördag i Saxtorp

Helgen den 21/3 var det åter dags att styra kosan mot Saxtorp för en lyssnarkväll med JT och DO. Vi hade haft kontakt dagarna innan och jag frågade Dan om möjligheterna för en antenn mot Grekland/Serbien. Inga problem sa han, för han skulle själv försöka logga BANK 69 på 6991 kHz från Ungern. Sagt och gjort, en ca 200 m longwire drogs ut och jag slog spänt på radion. Hade innan haft kontakt med bla **Radio Texas** som skulle göra en ny testsändning mot våra breddgrader. Han var

redo, fick jag reda på via SMS. Radion slogs på och rätt frekvens knappades in och – INGENTING! Frustration. Men efter många försök och huvudbry, kom vi fram till att den antennen var sönder. Funkade inte alls. Men eftermiddagen bjöd bla på loggar av Radio Zonnester, **Sender Interpol**, **Radio Rona Lisa** (som hälsade via Radio Spakenburg) **Radio Twentse Nachtegal** loggades med en riktigt bra styrka. Ny för kvällen blev **Radio Monza** på 1620 kHz. Söndagen den 22/3 bjöd på risiga konditioner på 48 m och inte var mellanvågen bättre. WNKR loggades på 1476 khz men en stund senare tog Radio Bavaria över frekvensen.

Kortvågen bjöd på konstiga konditioner. Orion Radio gick som vanligt stabilt, men inte samma trycki signalen. Men Radio Radmona överraskade med en riktigt bra signal och jag tror att JT & DO fick rapport. Själv loggade jag **Radio Suzuki** på 6205 kHz med en kass signal. Har sett dem loggade i Finland bla med riktigt bra styrka. Som sagt, konditionerna var inte på vår sida.

Nya QSL

Jag har fortfarande fortsatt att fokusera på mellanvågen och loggar en hel del stationer där. Men som tidigare tar det tid att få fram rapporterna, så extra roligt är det då när man får ett snabbt e-mail svar från **Radio Tamboer** i Westerhaar. De är aktiva på 1645 khz och har t.o.m egen hemsida. De sänder med en hembyggd sändare som skickar ut mellan 500 och 600 watt. Operatören är väldigt tacksam för mitt e-mail med bifogade MP3 filer

QSL from

Zender Baken 16

QSL from Zender Baken 16			
Date	Time	Frequency	Power
2 February 2004	01:40 UTC	6991 kHz	500 W

Radio Baken 16 is a 500 W AM station. The signal was heard good in the logbook on 21/3 2004.

21/3 2004: 01:40 UTC. The signal was heard good in the logbook on 21/3 2004.

21/3 2004: 01:40 UTC. The signal was heard good in the logbook on 21/3 2004.

21/3 2004: 01:40 UTC. The signal was heard good in the logbook on 21/3 2004.

RADIO TAMBOER

1645 KHZ
AM/MW

WESTERHAAR
HOLLAND

ZENDER: 4X 814 MODULATOR: 4X 100TH ANTENNE: SPOEL

och anmärker på ljudkvaliteten. "Conditions must have been good that day" Tja med 500 watt borde det ju inte vara några problem till Sverige. Men kul att kunna inkasera en ny MV-holländare. QSL kan beskådas på förra sidan.

Även **Radio Baken 16** har svarat på rapport med ljudfil. De loggades den 8 februari på 6375 med väldigt bra styrka. Så det var ju inga problem med detaljer eller att göra en bra inspelning av ID. De sänder med 40 watt och QSL kan beskådas till vänster. Och som grädde på moset kan jag avslöja att QSL från

den ryska piraten **Radio Snowball** som loggades för några månader sedan, är på väg. Harri i Finland hade fått ett kuvert med QSL kort, och där fanns även ett med till mig. Så nu är det nära. För er som vill höra en ljudupptagning från Radio Snowball, gå in på Harris hemsida, <http://www.hkdx2.blogspot.com/> där även hans QSL finns att beskådas.

Det var allt kära Piratvänner för detta nummer. Hoppas att vårsolen sprider sina strålar runt om i vårt avlånga land och att polkamusiken kan dundra ut i högtalarna på 48 m en tidig söndagsmorgon. På återseende.

DX-parlamentet i Göteborg 2009

Dags att anmäla sig!

Våren har nu äntligen anlänt till södra Sverige. DX-parlamentet närmar sig och det definitiva programmet inför detta likaså. Det kommer att bli en hektisk helg 12 – 14 juni på Apple Hotell strax intill E20 nära till både spårvagn och infart till Göteborg.

Programmet inför parlamentet ser preliminärt ut så här:

Fredag 12 juni

- 14.00 Mottagningen på hotellet öppnar.
- 15.00 Fika.
- 16.00 Studiebesök på Kanalhuset, dvs Sveriges Radio, som ligger alldeles intill Göta älv. Här kommer vi att få se det nya glashuset och det senaste i radioväg. Och kanske får vi vara med på en inspelning.
- 18.00 Mötet inleds med invigning.
- 19.00 Kvällsbuffé serveras.
- 20.00 Hearing med SDXFs styrelse. Här har Du möjlighet att ställa frågor om SDXF, EA och om framtiden för vår hobby. Specialfokus på EA. Heta diskussioner väntas.

Möjlighet att besöka SDXFs arkiv finns när det är luckor i programmet.

Lördag 13 juni

- 07.30 Frukost.
- 09.00 Avresa med spårvagn till Ringlinjens spårvagnshallar för guidad visning av såväl gamla hästspårvagnar som de senaste modellerna. Visningen tar en dryg timme.
- 10.30 Återresa till hotellet.
- 11.00 "Tyskland talar" Föredrag av journalisten och författaren Niclas Sennerteg om Hitlers svenska Radio-station under andra världskriget.
- 12.00 Lunch på hotellet.
- 14.00 SDXFs årsmöte.

- 15.00 Fika och fortsatt årsmöte.
- 17.00 Föredrag av Claes-W Englund om Arne Skoog, DX-ingens förgrundsgestalt i Sverige.
- 17.30 Henrik Klemetz berättar om SCDX och några av Arne Skoogs inspelningar.
- 18.00 Bildvisning från SDXF:s fotoarkiv.
- 18.30 Utility – vad är det? Torre berättar för oss om nyttotrafiken i etern
- 20.00 Kvällsbuffé med plakettutdelning och underhållning.
- 21.30 Sedvanlig auktion. Tag med Ditt överflöd av apparater, komponenter och litteratur som du vill bli av med. Behållningen går till DX-vännerna och till hobbyns fromma.

Möjlighet att besöka SDXFs arkiv när det är luckor i programmet.

Söndag 14 juni

- 08.00 Frukost.
- 09.00 DX-vännernas årsmöte.
- 10.00 Sammanfattning av DXP 2009.
- 11.00 Fika och smörgås samt avslutning av DX-Parlamentet.

Fortsättning på s. 13

Klassiska DX-mottagare

Kenwood QR-666

Trio-Kenwood är ett av de stora namnen när det gäller utrustning för radioamatörer och man har genom åren producerat åtskilliga mottagare för DX-bruk. Det började redan 1952 med modellen 6R-4 och katalogen innehåller sedan mycket kända modeller som 9R-59, 9R-59DS(DE) och ER-202. Samtliga rörbestyckade och försedda med Trioemblem, förutom en del exemplar som såldes i USA under namnet Lafayette och med andra modellbeteckningar. Men naturligtvis tog röreran slut och i samband med det började mottagarna saluföras under Kenwoodnamnet. Den första transistoriserade apparaten var just QR-666 som följdes av R-300, R-1000, R-600, R-2000 och slutligen den verkliga toppmodellen R-5000 vilken blev, kan man förmoda, den sista renodlade DX-mottagaren från Kenwood.

Specifikationer

Band A: 170-410 kHz
 Band B: 525-1250 kHz
 Band C: 1,25-3,0 MHz
 Band D: 3,0-7,5 MHz
 Band E: 7,5-18 MHz
 Band F: 18-30 MHz

Som extra tillbehör fanns en FM-tillsats för 87,5-108 MHz.

Mottagaren är en enkelsuper på alla band utom det högsta kortvågsbandet (F), där den är en dubbelsuper.

Mottagningslägen

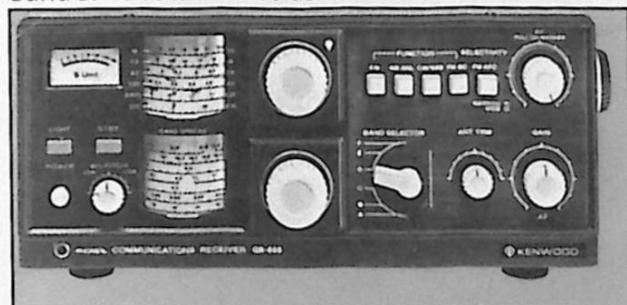
AM, SSB, CW, FM (tillsats)

Känslighet (AM/SSB)

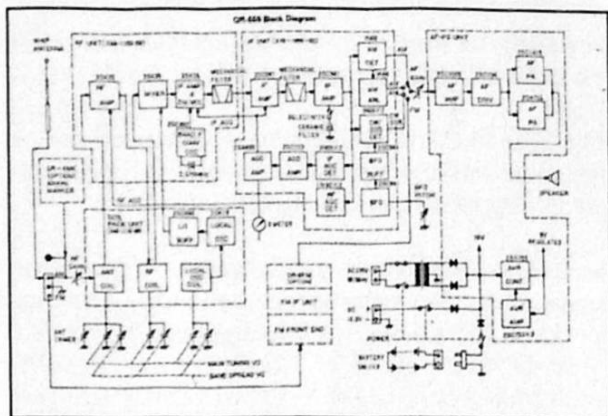
Band A: 280 kHz (3,0/2,0 μ V)
 Band B: 900 kHz (1,6/1,0 μ V)
 Band C: 2,0 MHz (1,6/1,0 μ V)
 Band D: 5,0 MHz (2,0/1,4 μ V)
 Band E: 12,0 MHz (3,0/2,0 μ V)
 Band F: 24,0 MHz (3,6/2,0 μ V)

Spegelfrekvensdämpning

Band A: 280 kHz > 65 dB
 Band B: 900 kHz > 60 dB

Mottagaren sedd framifrån.

QR-666 blockschema.

Band C: 2,0 MHz > 55 dB
 Band D: 5,0 MHz > 40 dB
 Band E: 12,0 MHz > 25 dB
 Band F: 24,0 MHz > 40 dB

Halvledarbestyckning

4 FET, 16 transistorer, 24 dioder

Effektförbrukning

12-15 W, uteffekt max 1,5 W (8 Ω).

Selektivitet AM

5 kHz/-6 dB	10 kHz/-50 dB	(bred)
2,5 kHz/-6 dB	10 kHz/-60 dB	(smal)

Strömförsörjning

100/117/220/240 V 50/60 Hz.

12-14 V med 8 UM-1-batterier (kallas även D-typ) internt eller externt 12-13,8 V.

Allmänt

Mottagaren skiljer sig en del från föregångarna. Inställningen sker genom att två trummor roteras, en för grov och en för fininställning eller bandspridning. Denna är tyvärr av elektrisk typ precis som föregångarna. Finns en FM-tillsats monterad så manövreras den med en separat ratt på högersidan av mottagaren. Saknas denna tillsats sitter en rätt simpel gummiplatta på detta ställe.

Driftläget väljs genom med knappar liksom selektiviteten, som är valbar i AM-läget.

HF- och LF-förstärkningen sker förstås med rattar. Dessutom finns som brukligt vid den här tiden, mitten av sjuttioalet, en antenntimmer. Slutligen finns knappar för vänteläge och skalbelysning (normal/dämpad), en ratt för BFO-avstämning och slutligen en till- och frånknapp. Utgång för hörlurar finns förstås, men inga sådana för

extern högtalare och inspelningsapparat.

På baksidan finns PL-239- och klämslutningar för antenn, en teleskopantenn och ingångar för strömförsörjning (både högspänning och lågspänning). Batterifacket nås genom att öppna en lucka på undersidan.

S-metern lyser med ett ganska trevligt blått sken, men är å andra sidan av optimisttyp.

Finns tillbehöret kristallkalibrator monterad sätts den på genom att dra i HF-förstärkningsratten. Den producerar föredömligt starka 500 kHz-signal.

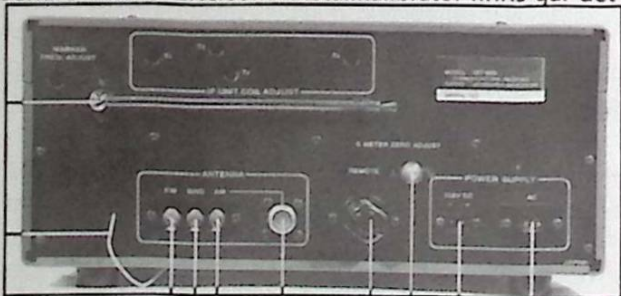
Det finns två versioner av mottagaren i övrigt. En har bandspridning för amatörbanden, den andra (som stundom kallas QR-666 BCL) har bandspridning för banden 75, 60, 49, 41, 31, 25, 19, 16, 13 och 11 meter. Detta är givetvis den mest attraktiva modellen för rundradiolyssnaren, speciellt i kombination med kristallkalibratorn.

Eftersom det alltså finns en teleskopantenn på baksidan (som man själv får ansluta till en klämskontakt) och man kan installera batterier i mottagaren är den hyfsat portabel för vikten stannar på 7,3 kg utan batterier vilket faktiskt är lägre än många av Grundigs Satellitmodeller som såldes som bärbara. Detta alltså enligt den tiden begrepp, lägger vi dagens värderingar på mottagaren är den en klumpeduns eller i alla fall bra nära.

Att lyssna med en QR-666

Känslan i rattar och reglage är varken bättre eller sämre än tidigare modeller från fabriken. Bandomkopplaren är tyvärr ingen inkapslad omkopplare utan en relativt komplicerad historia med en lång axel med kammar som inte är immuna mot den yttre miljön. Detta gör att apparaten definitivt inte mår bra av att vistas i dammiga och smutsiga miljöer. Trots frikostigt sprutande med kontaktspray och högtrycksluft gick det inte att få bandomkopplaren i mitt exemplar problemfri utan man måste lirka med den för att få kontakt. Potentiometrarna har klarat sig bättre och de har helt OK funktion trots åldern. Detsamma gäller knapparna.

Naturligtvis försämras en mottagare med åren och den behöver så småningom trimmas om. Något som underlättas av att trimpunkterna är lätt åtkomliga och användarhandledningen inbegriper en beskrivning över hur man går tillväga. Det jobbet får dock anstå till ett senare tillfälle. Eftersom kristallkalibrator finns går det

Mottagaren sedd bakifrån.

att göra jobbet utan signalgenerator och alla trimpunkter är åtkomliga från baksidan eller undersidan, sedan batteriluckan och -hållaren avlägsnats.

Även med hänsyn till ovanstående är det lätt att konstatera att mottagaren inte är speciellt högpresterande. Överstyrning uppstår lätt och det är tur att det finns variabel HF-förstärkning vilken förstås medför att känsligheten blir markant sämre. Mellanfrekvensstörningar är tyvärr vanliga och jag undrar om mottagaren någonsin nått upp till specifikationerna.

Fabriken anger att en kombination av mekaniska och keramiska filter använts och det låter i förstone betryggande. Dock är filtren inte speciellt bra och även i det smala läget får man ofta störningar från näraliggande stationer vilket beror på att flankerna på dämpningskurvan inte är vad de borde vara. Collins mekaniska filter har en formfaktor, alltså kvoten mellan dämpningen vid 6 och 60 dB på ungefär två. QR-666 har det dubbla, dessutom dämpas signalen betänkligt då man kopplar in det smala filtret.

På pluskontot finns i alla fall bandspridningen för rundradiobanden, nästan alla andra mottagare har bara graderingar för amatörbanden och då tvingas man till att använda loggskalar. Det slipper man här tack vare kalibratorn, man ställer helt enkelt in exv. 6 MHz på den bandspridda skalan, slår på kristallkalibratorn och letar reda på rätt signal med huvudavstämningen. Sedan har man direktavläsning på 49-metersbandet.

Sammanfattning

Åren har inte farit fram varsamt med mottagare som Kenwood QR-666. De tillhör den första generationen transistormottagare i den lägre prisklassen och tekniken var då det begav sig inte mogen att ersätta rörmottagare i samma prisklass. Det medför att QR-666 är en lätt match för föregångaren 9R59-DS. Att priset justerats upp markant även med hänsyn taget till inflationen gör naturligtvis bara dålig sak värre. Modellen ersattes 1976 av R-300, men det rör sig om en ansiktslyftning och ingen nykonstruktion. Båda dessa modeller fyller rent krasst endast ett behov i dag: nostalgi. På grund sitt något tvivelaktiga rykte blev QR-666 och R-300 inte alls den succé som Trios tidigare modeller med rätta blev. Det gör att den kan vara knepigt att få tag på ett exemplar men rätt som det är dyker de upp på Tradera eller Blocket eller också står det ett exemplar på ESA-loppisen eller liknande arrangemang och väntar på en ny ägare. Priset är sällan avskräckande utan för några hundralappar blir man ägare till lite radionostalgi. Det kan det vara värt för det har faktiskt sin tjusning att sitta och ratta dessa gamla analogpytsar och visst kan jag erkänna att jag drömde om att bli ägare till en QR-666 som nybliven DX-are i mitten av sjuttioalet!

Sedermera revanscherade sig Kenwood då man lanserade R-1000 som blev en välförtjänt succé, om än i en lite högre prisklass.

Magnus Jespersen

Innehållet i detta nummer:

Afrikahorisont	2
NA-horisont	5
Piratspalten	8
DX-parlamentet i Göteborg 2009	9
Klassiska DX-mottagare	10
Ledaren	12
Tennessee Waltz del 13	13
Lättfångat	15
Etern i svunna tider	16
Att samla på gamla radioapparater	17
Klubbnytt	20
Att lyssna på utlandet	21
Vi har sett	22
Teknikspalten	23

Radio Nord och "Kolmårdstomten"	28
Allt om media	29
MKV-översikt	30
Aktuellt på banden	37
QSL-posten	41
Webbradio - frälsning eller styggelse?	44
DX-filateli	41

Omslaget

Gammal och nytt får representeras av Kenwood QR-666 och Noxon webbradio. Radio 700 är en trevlig och DX-sinnad station som sänder på 6005 kHz. Du kan läsa mer om den i Aktuellt på banden på sidan 37.

STOPPDATUM NR 5 / 2009

Huvudredaktion

Spaltredaktörer

Sista sekunden

ETERAKTUELLT

ISSN 0014-1658

STOPPDATUM

för närmaste utgåvorna:

Nr	Huvudredaktion	Spaltredaktörer
6	10 juni	12 juni
7	12 augusti	14 augusti
8	9 september	11 september

REDAKTION

Eteraktuellt är organ för Sveriges DX-förbund (SDXF).

© 2009 Eftertryck med angivande av källan är tillåtet såvida inte annat anges för respektive artikel. *Reproduction is allowed, unless otherwise stated, provided that credit is given to the source.*

Tryckt av DAUS Tryck & media, Bjästa 2009.

Magnus Jespersen: Ansvarig utgivare och huvudredaktör.

Erik Johansson: Redaktionssekreterare.

Moritz Saarmann: Annonsredaktör.

Eteraktuellt bygger till stor del på bidrag från läsarna. Vi är tacksamma för alla former av bidrag - allt från tips till tipsspalter till underlag för hela artiklar. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material.

Bidrag kan sändas antingen till huvudredaktionen (adress ovan) eller direkt till respektive spaltredaktör. För att kunna komma med i en viss utgåva måste bidrag vara framme senast vid stoppdatum (se ovan). För material som önskas i retur är det viktigt med fullständig uppgift om namn och adress.

Beräffande medlemskap, prenumeration och adressändring kontakta Sveriges DX-förbund. Se även informationen längst ned på sidan 12.

Eteraktuellt, annons:

annons@sdxf.se

Eteraktuellt, adressändring:

eteraktuellt@sdxf.se

SDXF webbredaktör:

webred@sdxf.se

Plusgirokonton:

3 26 26-4 (medlemsavgifter)
61 56 40-0 (DX-köp)

Eteraktuellt

C/o Magnus Jespersen

Regementsgatan 22

723 45 VÄSTERÅS

E-post: eteraktuellt@sdxf.se

Telefon 021-18 05 05

Fax 08-53 68 44 14 (ring innan!)

Redaktionssekreterare

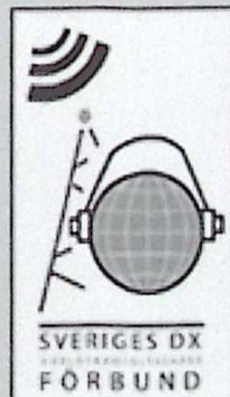
Erik Johansson

Stångholmsbacken 56, 1 tr

127 40 SKÄRHOLMEN

E-post: redaktion@sdxf.se

Telefon 08-68 00 149

Lite surt känns det allt i skrivande stund. Lika varmt, 23 grader, ute som inne och strålande sol gör att det tar emot en del att sitta inne och göra Eteraktuellt. Det går onekligen lättare under vinterhalvåret.

I QSL-posten meddelar Gert att han lämnar redaktionen i och med nummer 1 2010. Det känns förstås tråkigt för Gert har och gjort - och gör - ett jättebra jobb. Men naturligtvis ska det vara lätt att kliva in i redaktionen och också (någorlunda) lätt att kliva av den... Givetvis hoppas vi på att finna en efterträdare, men EA-redaktörer för olika spalter liksom biträdande huvudredaktör har sökt ett flertal gånger på denna plats liksom på andra ställen i tidningen. Responsen har dock varit blygsam eller rättare sagt obefintlig. Kortvågsradion kämpar en ojämn kamp med datorn, hemmabion och andra fritidsintressen vilket gör att styrelsen och huvudredaktören finner sig ställda inför *fait accompli*: Engagemanget från medlemmarnas sida är nu generellt så lågt att det inte längre går att hålla sig med en offsettryckt tidning som ges ut 10 gånger per år. På ett sätt är det naturligtvis trist, Eteraktuellt har ju kommit ut på detta sätt i decennier, men man måste ha i åtanke att nya möjligheter uppstår i och med att den tryckta tidningen partiellt flyttas över till Internet från och med nästa år. Detta givetvis under förutsättning att det förslag som nu är under utarbetande bifalls av årsmötet i Göteborg i juni. Hoppas att även du har möjlighet att delta - det är önskvärt att nya röster gör sig hörda och till Göteborg kan många ta sig till relativt enkelt. Bor man i närheten behöver man inte ha utgifter för logi heller, det går utmärkt att bara vara med i lördagens övningar till exempel.

Till detta nummer har det inkommit en del artikelmaterial från oväntat håll vilket jag givetvis är mycket tacksam för. Tack vare det kan vi erbjuda 48 sidor även denna gång. Jämfört med årets första nummer har detta sin tyngdpunkt på artiklarna medan MKV-översikt är av tämligen modest omfattning. I nästa nummer finns det ingen Tennessee Waltz (serien tar slut i och med detta nummer) samtidigt som NA-horisont har semesteruppehåll. Så mera artikelmaterial behövs om vi ska kunna hålla uppe sidantalet. Hjälps vi åt så går det säkert att ordna!

Magnus Jespersion

Maj

1	S	Kristi Himmelfärds dag	
11	G	Första rundradiosändningen i Storbritannien 1922	
	Int.	Pingstsöndag i många kristna länder	
14	I,G	Marconi överbryggat 5 kilometer med radiotelegrafi 1897	
15	D	Radiotelegrafianläggningen på fryskeppet "Borkum Riff" tas i drift 1900	
	PRG	Oavhängighetsdag, Nationaldag	
17	Int.	International Telegraph Association (nuv. ITU) grundas 1865	
	NOR	Nationaldag	
19	TUR	Minnesdag över Kemal Atatürk, Ungdomens dag	
	VTN	Ho Chi Minhs födelsedag	
20	CME	Nationaldag	
22	CAN	Segerdag	
	YEM	Nationaldag	
23	MRC, PAK	Nationaldag	
	ERI	Nationaldag	
25	ARG, JOR	Nationaldag	
	MDG, MLI, MTN, ZMB, ZWE	Nationaldag	Afrikas dag
26	GEO	Nationaldag	
28	ARM, AZE	Nationaldag	
30	FYC	Nationaldag	
31	AFS, RSA	Nationaldag	

Juni

1	SMO	Nationaldag	
2	I	Nationaldag	
4	DNK	EDXC grundas 1967	
	IRN	Ayatollah Khomeinis dödsdag	
5	DNK, GRL	Författningsdag	
	SEY	Befrielsedag	
6	COM, KOR, S	Nationaldag	
12-14	S	DX-parlamentet i Göteborg	

Alla tidsuppgifter i Eteraktuellt anges i UTC.
Svensk tid = UTC + 1 timme.
Sommartid = UTC + 2 timmar.
All times in UTC

DX-köps hemsida

<http://www.sdx.se/dxkop/>
E-post: dxkop@sdx.se

Sveriges DX-förbund
Box 1097
S-405 23 GÖTEBORG
info@sdx.se
<http://www.sdx.se>

Sveriges DX-förbund, förkortat **SDXF** är en opolitisk ideell organisation med syfte att främja, stimulera och sprida information om DX-ing och kortvågsslyssning. SDXF ger ut tidningen Eteraktuellt som kommer ut med 10 utgåvor per år. SDXF är dessutom sammanhållande organisation för ett antal lokala DX-klubbar i Sverige. **Medlemsskap** i SDXF (helår, Sverige): 325 kr inkl. Eteraktuellt, Familjemedlemskap inkl 1 EA 325 kr, utan Eteraktuellt 125 kr, betalas in på Plusgiro 3 26 26-4. För medlemmar utanför Sverige gäller andra avgifter som meddelas på begäran.
Membership rates valid outside Sweden can be obtained on request.

Tennessee Waltz del 13

The Sun studio – birthplace of rock'n' roll

Cirkeln är sluten. Denna serie startade i Memphis med bland annat återblickar på Sun Records och den musikkatt som byggdes upp av Sam Phillips och hans medarbetare. Så i denna sista artikel kan det väl vara på sin plats att titta lite närmare på Sun-studion. Givetvis besökte vi denna klassiska studio på 706 Union Avenue då det var gångavstånd från vårt hotell. Om Graceland är utflyktsmålet nummer ett vid Memphis-besök så skulle jag vilja säga att Sun-studion kommer som god tvåa.

Sam Phillips hade själv en bakgrund som radioman. Han började sin radiokarriär som DJ på AM-stationen WLAY i Alabama på 1940-talet. Stationens format var högst varierande och i programmen förekom både svart och vit musik. Genom sitt radioarbete kom Sam alltså att få goda inblickar i båda de världar som på 40-talet var starkt åtskilda och hans musiksmak influerades av båda lägren. I januari 1950 öppnade han The Memphis Recording Service som i första hand spelade in svarta artister för hans skivetikett Sun Records. Men dessutom spelades olika händelser in på kundernas begäran, allt från bröllop till begravningar. Dessutom kunde vem som helst komma till studion och sjunga in en skiva för några dollar. En lastbilschaufför från Crown Electric Company skulle en dag göra just detta och det kommande samarbetet med Sam Phillips skulle utmynna i en av de mest fantastiska karriärerna någonsin i musikens värld. Ja, det handlar förstås om Elvis Presley.

Annars så spelade Sam redan år 1951 in vad som av många anses som den första rock'n'roll-låten. Nämligen *Rocket 88* med Jackie Brenston. Ja, i alla fall stod det så på skivetiketten. Men i själva verket var det den då 19-årige Ike Turner som skrev låten och spelade in den med sitt band. Jackie Brenston var egentligen saxofonist i bandet men fick sjunga på denna skiva. Av någon anledning fick han även credit som låtskrivare trots att det var Ike Turner som skrivit låten. I alla händelser så lär diskussionerna fortsätta i evighet om detta verkligen är den första rocklåten. Men onekligen är det en klassiker i genren. Låten är för övrigt en hyllning till Oldsmobile's modell Rocket 88 som lanserades 1949.

När vi idag besöker Sun-studion så ger det verkligen en känsla av att uppleva musikhistoriens vingslag. I denna lilla studio har de stora namnen spelat in tillsammans med mindre kända artister. Så har till exempel Carl Perkins, Jerry Lee Lewis, Elvis Presley, Roy Orbison, Johnny Cash, Warren Smith och Carl Mann lämnat efter sig otaliga klassiker på märket Sun, liksom många svarta artister, bland andra B B King. Lokalerna är återställda så att man kan se hur såväl kontor och studio såg ut på

Sun-studion på 706 Uniona Avenue.

50-talet. I studion har markeringar gjorts var alla stod under den berömda sessionen 1954 när Elvis spelade in *That's all right (mama)*.

Kunniga unga musikentusiaster ger guidade turer genom studion och berättar om historien. Vid vårt besök var en U2-fan från England med i gruppen och han var måttligt intresserad av de gamla hjältarna. Däremot

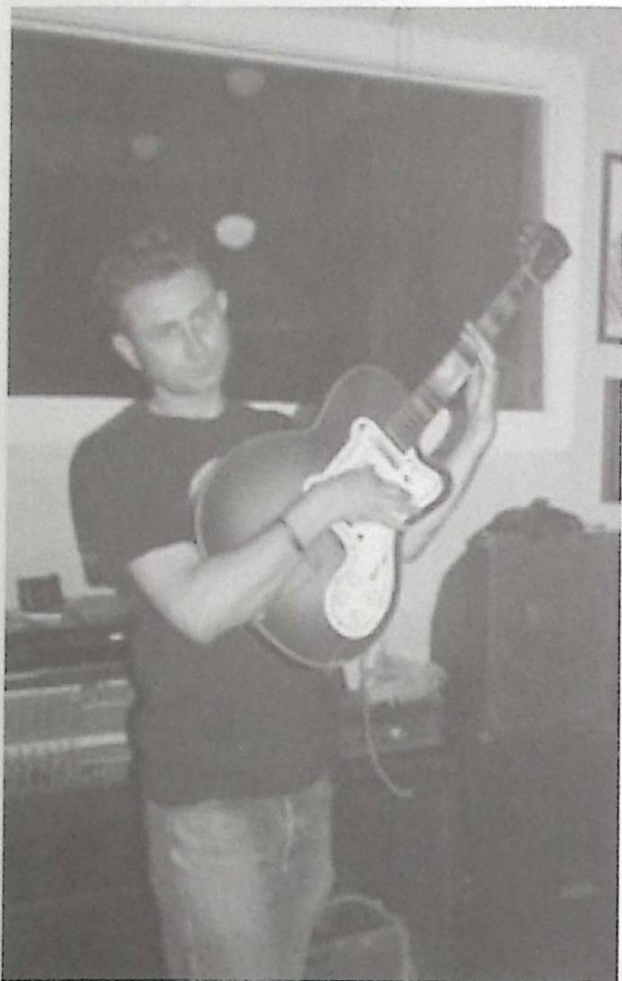

Ung musikentusiast i Sun-studion.

var han mycket angelägen att få veta exakt var Bono hade stått under bandets studiobesök för att kunna få sin bild tagen på exakt denna punkt! Guiderna i Sun-studion är i allmänhet själva musiker och killen som visar oss runt berättar bland annat historien om hur Johnny Cash vid inspelningen av *I walk the line* på Sam Phillips' inrådan la en dollarsedel under gitarrsträngarna för att få fram det rätta soundet. Sam lärde för övrigt Elvis en hel del om produktionsteknik och dessa kunskaper använde den före detta Sun-artisten sig flitigt av i RCA-studion. Trots att Elvis officiellt hade en producent så producerade han i realiteten själv de flesta av sina inspelningar. Och med tanke på resultatet så får man nog säga att Sam Phillips' elev hade tagit till sig kunskaperna riktigt bra.

I lokalerna finns förstås en liten butik där man säljer skivor och souvenirer. Dessutom kan du själv sjunga in en skiva i Sun-studion med förinspelade musikbakgrunder. Nu var studion upptagen just vid detta tillfälle så

det blev ingen kommande hitlåt från teamet Stillberg-Forslund. Men förra gången jag besökte Sun så spelade jag faktiskt in en Elvislåt för att ha en kul souvenir med hem. Det blev *I want you, I need you, I love you*. Ja, jag erkänner: Elvis gjorde den bättre. Men då fick han också flera tagningar på sig medan jag gjorde min version i en enda tagning...

WHER AM 1430 Memphis - 1000 beautiful Watts!

Nej, vi besökte aldrig denna station under vår tid i Memphis. Den försvann nämligen från etern 1966. Men det är en i högsta grad intressant station. Dels därför att den grundades av Sam Phillips och dels därför att det var världens första radiostation med endast kvinnliga anställda.

I en intervju år 1960 sa Sam: "When I started WHER people thought I had rocks in my head. A girl could do a cooking show, but no one thought girls could handle hour-to-hour programs and commercials. I felt differently. I had always wanted a radio station, but Memphis already had nine. I had to do something different. An all-girl crew, and pleasant, light music, was the answer."

Det är naturligt att Sam Phillips med sin bakgrund inom radio efter sina framgångar med Sun-studion skulle satsa på en egen radiostation. Visserligen hade samarbetet med Dewey Phillips (ej släkt med Sam) på WHBQ 560 fungerat bra men nu kände han att det var dags att gå vidare och förverkliga sin gamla dröm om att äga en radiostation. Faktum är att det var större delen av de pengar han fick när han sålde Elvis' kontrakt till RCA som bildade grundplåten i radioprojektet. Resterande medel sköts till av goda vänner, bland annat Kemmons Wilson, en self-made miljonär som byggt upp motellkedjan Holiday Inn. WHER fick sina lokaler i det tredje Holiday Inn-motellet som byggdes och starten skedde den 29 oktober 1955.

Det är sällan lätt att vara först med något nytt och många hade svårt att förstå varför någon ville starta en radiostation med endast kvinnliga anställda. En tidig tidningsartikel beskrev stationen på detta sätt: "The studio and offices have been feminized from front door to rear exit. The disc jockeys are called jockettes, the studio is known as the doll's den, the control rooms are called playrooms, the hallway is mirrored, the equipment room has been decorated with murals depicting the evolution of feminine clothing, the stationery is perfumed, the advertisers are listed in a date book, and the exit to the parking lot is lettered 'Bye Bye Till Next Time.'"

Vill ni veta mera om WHER och stationens historia så kan jag rekommendera ett besök på NPR:s hemsida. På <http://www.npr.org/programs/Infsound/stories/991029.stories.html> finns mera information och ni kan där även lyssna på ljudinspelningar.

Ronny Forslund (text)
Peter Stillberg (foto)

Lättfångat

Bo Samuelsson

Lispundgatan 13

587 39 LINKÖPING

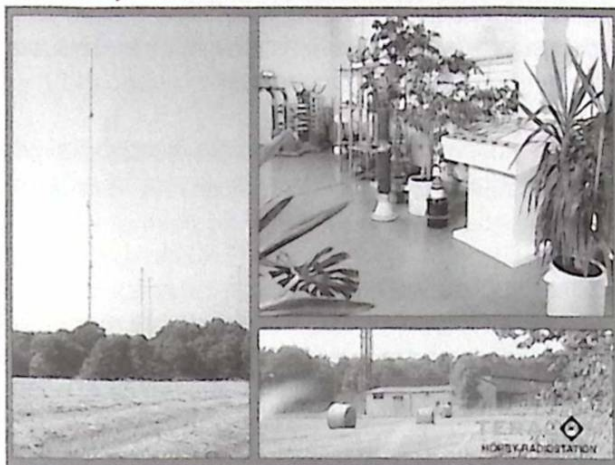
013 - 15 48 01

webred@sdx.se

Här finner du stationstips av det lite enklare slaget, tips som är lämpade för dig som antingen är nybörjare i DX-ing eller bara vill lyssna på de stora internationella radiostationerna. Bidrag gärna med tips!

Radio Sweden

Hör ju till det mest lättfångade, inte bara för att sändarna ligger nära och är starka, utan även för att man svarar snabbt med trevliga QSL. RS sänder på mellansvåg 1179 kHz från Sölvesborg med 300 kW och på kortvåg från Hörby med 350 kW. QSL-et visar bilder från Hörbysändaren.

Tyvärr har RS lagt ner den svenska redaktionen, på svenska sänds nu endast inspelningar från riksprogrammet. Vill man veta vilken bild RS ger av vårt land får man därför lyssna på något annat av de språk man sänder på. Engelska sänds enligt följande till Europa/Afrika/Mellanöstern:

1430-1500	13820
1530-1600	13600
1630-1700	1179
1900-1930	1179
2130-2200	1179

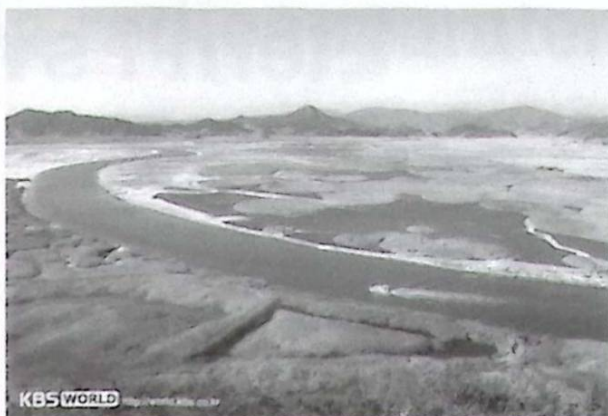
Man sänder även via Radio Nederlands sändare på Madagaskar riktat mot bl a Kanarieöarna:

2030-2100	7395
2130-2200	7395

Dessutom satellit och webbradio.

KBS World

Står för Korean Broadcasting Systems World Radio vilket är Sydkoreas internationella radiosändningar. Man sänder på engelska till Europa dels från sändare utanför Seoul, dels via Skelton. Man har två program, logiskt nog benämnda English 1 och English 2 på 60 resp 30

minuter.

Den kortare versionen via Skelton hörs förstås bäst, men man missar där en halvtimme med ofta intressanta program om land och folk. Schema för Europasändningarna:

English 1

1600-1700	9515	Gimje	250 kW
1800-1900	7275	Gimje	250 kW

English 2

1430-1500	9660	DRM	fred.
2100-2130	3955	Skelton	250 kW

Sändningen på 7275 störs oftast av REE. QSL-et visar Suncheon Bay, ett stort skyddat våtmarksområde.

Radio Romania International

RRI har fått nya, moderna, starka kortvågssändare! En på 300 kW i Tiganesti nära Bukarest och en lika stark i Galbeni i nordöstra Rumänien samt en på 100 kW i Saf-tica, också nära Bukarest. Roligt när ett land satsar nytt på kortvågen! RRI har också för året en ny serie QSL-kort föreställande gamla radioapparater. RRI är en mycket lyssnarvänlig station som svarar prompt på rapporter med sina trevliga QSL. Rapportformulär finns på deras hemsida, svar kommer på någon månad! Man sänder på engelska för mellersta och västra Europa enl. följande:

05.30 - 06.00	7305 9655
11.00 - 12.00	15210 11775
17.00 - 18.00	9535 7460 (DRM) 11735
20.30 - 21.00	9 765 11810
22.00 - 23.00	7440 9675

Sändningarna hörs mestadels mycket bra i Sverige. Skicka rapporter så de vet att vi lyssnar och uppskattar deras kortvågssatsning!

Etern i svunna tider

Det finns ett förlag i England som heter Newnes. Vad de gör nu vet jag inte, men förr i tiden gav de ut böcker och tidskrifter om vad vi i dag kallar elektronik.

I mitten på trettioalet gav de ut en serie tidskrifter (Newnes Complete Wireless) med ett nummer i veckan under 32 veckor – totalt över 1500 sidor. Varje nummer innehöll en byggbeskrivning, en sektion om felsökning på utvalda mottagare och en sektion om grundläggande elektricitetslära och elektronik tillsammans med diverse annan information. Det är i sanning intressant läsning för den som är intresserad av ämnet och dessutom har en nostalgisk eller historisk ådra någonstans. Man kunde köpa den antingen som tre bundna böcker eller en serie tidskrifter. Jag råkade komma över hela serien tidskrifter utom något enstaka nummer, och jag tänkte presentera lite ur serien.

I nummer 11 finner man en artikel som heter "Wireless theory made plain, section X – The principle of wireless waves". Jag tänkte sätta lite ur den artikeln – jag tycker den passar bra i en tidskrift med namnet Eteraktuell.

Vad är rymd?

Modern vetenskap är långt ifrån säker på vad rymd egentligen är. Det finns två skolor: Den första och äldre skolan anser att rymden är fylld av s.k. eter, vilket är ett medium som äger hittills okända egenskaper, egenskaper som är så främmande för materia att det är omöjligt att bevisa eller motbevisa dess existens och natur. Den andra skolan förnekar existensen av eter och antar att rymd är tomhet som har egenskaper som bara högt utbildade matematiker kan förklara med hjälp av matematiska symboler utan att på något sätt förstå vad rymd är. Under de senaste åren har, i frånvaro av verkliga experimentella bevis, vilda spekulationer tagit fart, och de mest befängda ideer bildats kring frågan vad rymd är, ideer så vilda att endast ett fåtal av de "utvalda" har kunnat följa dem.

Trots denna vetenskapliga förvirring är det möjligt att skapa något slags uppfattning om vad rymd är genom att acceptera några av de mer begripbara ideer som förts fram under de senaste åren.

Enorm glob av eter

Ett flertal vetenskapsmän har framfört synpunkten att rymden är både oändlig och gränslös. Om man föreställer sig denna rymd som en enorm glob av eter, inser man vad ovanstående påstående innebär. En glob eller sfär har bestämda dimensioner. Den är begränsad. Men den har inga gränser, eftersom man kan resa på ytan utan att någonsin komma till dess "slut". Hur enorm denna begränsade men gränslösa sfär är, kan man inse genom följande: Ljus, som antas vara av samma natur

som radiovågor, d.v.s. en elektromagnetisk våg som består av två fält, fortplantar sig i rymden med samma hastighet som radiovågor. Det har uppskattats att om en ljusstråle färdas med en hastighet av 186.000 miles per sekund skulle sändas runt omkretsen på rymdens eller eterns glob, skulle det ta 500.000.000.000 år att komma ett varv!

Sir Oliver Lodges beskrivning av nuvarande ståndpunkt

Om etern själv vet vi mycket lite (förresten, den här etern har inget att göra med kemistens eter). Vi lär oss bit för bit med hjälp av dess uppträdande från våra studier av uppträdandet hos elektromagnetiska vågor. Sir Oliver Lodge beskriver väl den nuvarande ståndpunkten genom att säga att den moderna vetenskapsmannen kan liknas vid en gatuförsäljare med ett övertäckt djur mellan skänklarna på sin kärra. Försäljaren vet inte om det övertäckta djuret är en hund, en zebra eller en äsna och kan bara dra slutsatser om dess natur från dess mer eller mindre skönjbara uppträdande.

För vårt vidkommande är etern något övertäckt av ett så stort täcke att vi kan inte ens känna vårt "djurs" konturer.

Eterns egenskaper

Man misstänker, emellertid, att vilka egenskaper etern än har är dessa sådana att det är svårt att ens föreställa sig dem i vår lilla mänskliga skala. Det sägs, till exempel, att etern har ett inre tryck i storleksordningen 1.000.000.000.000.000.000.000.000.000 enheter. Om etern ska bedömas i mänskliga termer måste tätheten vara kolossal, mycket högre än hos någon massiv kropp vi känner till. Och ändå, trots denna enorma täthet kan små elektroner och protoner ringla sig genom den i fantastiska hastigheter. Eterns förmåga att återfå sitt ursprungliga status efter att ha störts eller deformerats, en egenskap vi normalt kallar elasticitet, måste också vara enorm.

Nå, vilka dess egenskaper än är, kan periodiska störningar eller vågor skapas i etern, vågor, av vilka de flesta är bekanta för oss, och några som kan skapas artificiellt med hjälp av mänskliga ansträngningar.

"I "Admiralty handbook of wireless telegraphy" från 1938 skriver man bland annat i sektionen om vågutbredning:

Svårigheten med att föreställa sig en vågrörelse utan ett medium i vilket den skickas från punkt till punkt har lett till teorin om ett icke-materiellt medium som kallas etern, vilket måste antas genomtränga all rymd.

Fortsättning på sidan 34

Att samla på gamla radioapparater

Jag hade tillfälle att bo och arbeta i Storbritannien under 7 ½ år. Det hade både för- och nackdelar. Mest var det, trots allt, intressant. Det Storbritannien vi känner från TV (Fawlty Towers, Monty Python, Kommissarie Frost, Hem till gården, mm), både existerar och existerar inte. Sant är dock, att engelsmän har en blixtnabb och träffsäker humor. Jag måste berätta en liten anekdot, som är alldeles sann, innan jag kommer in på ämnet:

Jag skulle åka tåg mellan Manchester och Southampton en gång. Det var första gången jag åkte tåg i England, men jag tänkte att det kunde ju inte skilja sig särskilt mycket från att åka tåg mellan Stockholm och Göteborg. Som jag satt där med biljetten i bröstfickan, kom en uniformerad man förbi. Han var varken militär eller polis, så han måste vara konduktören, tänkte jag. Jag såg honom i ögonen, räckte fram min biljett och undrade om han ville titta på den. Han tog den, tittade noga på dess fram- och baksida, och räckte sedan tillbaka den med orden: "Det var en mycket fin biljett. Tack så mycket, sir"! Jag undrar vad han egentligen var.

På car boot sale

Så till ämnet. Det finns massor av radiorelaterat att köpa i Storbritannien, både i form av rör, hela apparater, tidsskrifter och böcker. De har en motsvarighet till våra lop-pis, som kallas "Car Boot Sales". Tanken bakom namnet är att man lastar skuffen full med prylar man vill sälja,

Cossor Type 30

betalar en slant till organisatörerna och hoppas att man vid dagens slut får tillbaka sina utlägg.

Den största jag känner till finns på kreatursmarknaden i Gloucester, ett stort område med kanske ett par hundra stånd. Jag brukade åka dit varje helg (jag vill minnas det var på lördagar), gå runt och titta särskilt efter rör-radio. De stog oftast lite undanskymda under bordet. Ingen tycktes vara medveten om att det verkligen fanns knäppskallar som ville köpa dem. Ett bra exempel på det var en ganska stor trälåda med skala och högtalare i perfekt polerat skick. Han ville ha 12 pund för den. Nu hör det till saken att prutning hör till bilden. Vi pratade en liten stund, och enades om ett pris på 7 pund (på den tiden kanske 100 kronor). När jag kom hem med lådan, öppnade jag bakstycket på den och kunde konstatera att det fanns inte ett dammkorn på de gamla rören!

När jag sedan daterade den, visade det sig att den var från mitten på 30-talet! Den skulle drivas med en ackumulator på 1,2V och ett anodspänningsbatteri. Jag har fortfarande inte vågat testa den, men jag kan slå vad om att den fungerar.

En annan raritet jag kom över var ett mottagare från kriget, ett s.k. "utility set". Jag kunde enkelt datera den ganska noggrant, eftersom man hade lagt en tidnings-sida i botten på den med datum fortfarande kvar. Jag vill minnas att det var 1946. Även den är batteridrivnen (elnätets färdigställande kom ganska sent i England).

Det intressanta med den här apparaten var att under kriget slog sig ett antal radiofabrikanter ihop och tog fram en apparat som skulle vara både billig och väl fungerande så att allmänheten kunde lyssna på BBC. Detta var en av dessa. Ofta fanns en liten skylt på chassiet som angav fabrikatet genom en kod, men jag har inte kunnat hitta någon skylt på just denna apparaten. Den saknar varje fabrikat- och modellbeteckning, och det finns antagligen inte många kvar. Den till och med fungerade tills dess jag drog på lite för mycket anodspänning och

råkade bränna utgångstransformatorn. [Om det finns någon därute som är villig att restaurera trafon, vore jag oändligt tacksam.

Givetvis fanns det motsvarigheter på den tyska sidan. De hette då "Volksempfänger" (folkmottagare).

Med lite tur kunde man till och med få tag i amatörmottagare! Detta var i Witney, nära Oxford, där jag jobbade ett tag. Jag flanerade runt som vanligt med ögonen riktade nedåt, under borden, och såg inte riktigt vart jag gick. Jag stötte ihop med en liten man som kom gående i motsatt riktning. Jag tittade upp (ned) på honom och bad om ursäkt. Han tittade upp på mig och sa: "Ge dig på någon i din egen storlek"!

Nå, amatörmottagaren var en Drake R-4A. Den var i gott skick, men det visade sig att den var ganska okänslig. Jag gjorde en regelrätt felsökning på den och kunde konstatera att en mellanfrekvenstransformator var bränd. Som tur var jobbade jag på ett ställe där det fanns resurser att linda en ny, så någon dag eller så senare var mottagaren i perfekt skick.

Drake R-4A

Portabla mottagare

Det vi kallade "reseradio" såg naturligtvis helt annorlunda ut på 40-talet jämfört med senare tider. De hade ofta inbyggd ramantenn och en cirkulär basplatta som gjorde att de kunde roteras för bästa mottagning.

Till höger en Pye L75B från 1946. Miniaturrören hade ännu inte kommit i allmän användning. Den här radion har även kortvåg, vilket inte var så vanligt i senare portabla apparater.

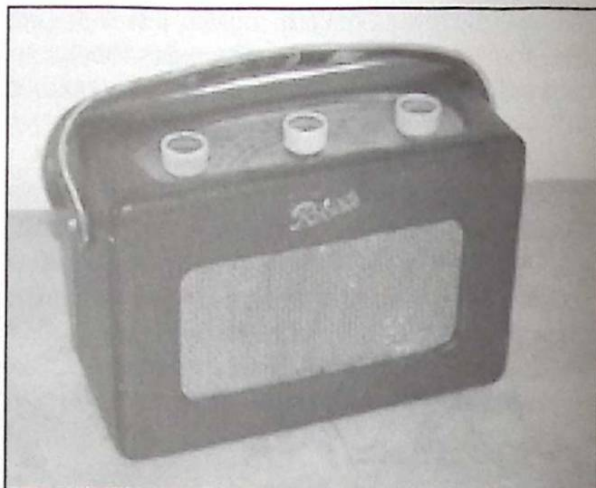
Roberts Radio är ett märke som har mycket gott rykte i det brittiska öriket. Fabrikatet existerar fortfarande, och de gör fortfarande radio, bland annat en replik av R200 (nedan), som är en transistorradio från början av 60-

Pye L75B.

talet. Repliken har naturligtvis FM också, vilket saknas på originalet.

En betydligt intressantare burkär dock Roberts RMB från cirka 1955. Den har både kort-, mellan- och långvåg.

Roberts RMB.

Datering av mottagare

Ja, så där kan man hålla på. Men hur daterar man egentligen en gammal rörradio? En grovindeling får man om man tittar på hur apparaten är byggd. Om det är en rak mottagare (den har då en återkopplingskontroll, som kan fara ett par spolar som rör sig i förhållande till varann, en vridkondensator eller en potentiometer), är den sannolikt från början av 30-talet. Övergången från raka mottagare till superheterodyner sträcker sig naturligtvis över ett antal år. Visserligen uppfanns superheterodynen redan 1918, men det dröjde länge innan den kom i allmänt bruk.

Utseendet

Samma sak gäller utseendet. En svart trälåda med stora rör på panelen eller ovansidan antyder 20-talet. En "katedral-modell" (d.v.s. en låda med böjd ovansida) antyder sent 20- eller tidigt 30-tal. En fyrkantig trälåda med mycket utsmyckad öppning för högtalaren antyder ungefär 1932 – 1936 eller så. Har den kortvåg är den antagligen från efter 1936. Senare på 30-talet började finnesserna komma, möjlighet att förinställa stationer med

tryckknappar, motordrift av skalan eller andra, liknande finesser. Kriget åstadkom en tillbakagång i utvecklingen, kan man säga, i det att mottagarna med nödvändighet måste göras billigare. På 50-talet satte utvecklingen fart igen och miniatyrrören kom in i bilden.

Rören

De första rören såg ut som stora lampor med lite extra grejor i. I takt med att utvecklingen gick framåt, blev rören mindre och mindre, pinnarna i sockeln fler och fler och topp- och sidokontakterna försvann. Vissa rörfabrikanter satte datum på sina datablad, så om man kan komma över ett sådant, kan man ta reda på när varje rör i radion kom ut och på så sätt datera radion (efter det senast daterade röret). Vissa fabrikanter satte till och med ut månaden. En ypperlig källa till rördata är <http://www.mif.pg.gda.pl/homepages/frank/> och en databashanterare som kan laddas hem fritt finns på <http://www.duncanamps.com/tdslpe/>. Programmet är windowsbaserat, men kan köras i Wine under Linux. Databasen innehåller tusentals rörtyper med länkar till datablad.

Tittar man, till exempel, på Roberts RMB ovan, finner man att rören är DK92, DAF91, DF91 och DL94. Databladet för rören ger följande datering:

Rör	År
DK92	1952
DF91	1950
DAF91	1953
DL94	1953

Den slutsats man kan dra av rördateringen är att radion är tillverkad *tidigast* 1953.

Ju längre bakåt i tiden man kommer, desto svårare blir rördateringen. Dels blir databladet svårare att få tag i, dels daterades inte de tidigaste databladet.

Elektrolyter

Högspänningselektrolyter är färskvara. De torkar med tiden och minskar i kapacitans, vilket ger upphov till brum, eftersom de inte kan filtrera likspänningen från kraftaggregatet tillräckligt väl. Om radion du vill datera är växelströmsdriven kan det löna sig att gå in och titta på elektrolyten i nätdelen. Många elektrolytfabrikanter, dock inte alla, datumstämplade sina elektrolyter för att ge servicekillarna en chans att byta ut dem om de skulle ha blivit för gamla. Det datum som står är *inte* ett "bäst-före"-datum, utan tillverkningsdatum.

Skalan

Ett annat bra hjälpmedel är faktiskt skalan! Radiostationer byter frekvens då och då, de dyker upp och försvinner, och samma sak händer givetvis på skalan. Det finns tabeller på Internet där man kan slå upp vilket en viss station dök upp på en viss frekvens och när den sedan försvann. Den gamla bekantingen Radio Luxembourg är

ett gott riktmärke, till exempel. De började sända på 208 meter 1951. Före 1951 låg de på långvåg. Med andra ord, om du ser en radio med Radio Luxembourg på långvåg, vet du i varje fall att den är från före 1951.

En omfattande lista på frekvenser/våglängder som användes av brittiska AM-stationer mellan 1924 och 2007 kan laddas hem från <http://www.arar93.dsl.pipex.com/mds975/Content/radmem.html> och klicka på länken [HERE](#) en bit ned på sidan, vid texten "Download the zipped spreadsheet by clicking [HERE](#)". Du laddar då ner en komprimerad Excel-fil.

Glöm inte att titta på skalan

Det är inte alltid säkert att ett visst rör började användas omedelbart efter det började tillverkas, så lägg till ett år eller så. Samma sak gäller elektrolyter och, för all del, även skalans angivelser.

Den som är intresserad kan också titta på:

<http://www.classaxe.com/wireless/data/database/index.html>. Det är en stor databas med en stor mängd apparater från alla möjliga brittiska fabrikat listade med tillverkningsår, rörbestyckning och annat intressant. Som alltid gäller dock: Se upp med eventuella felaktigheter!

Det finns massor av information att hämta på nätet. Ibland räcker det med att bara söka på fabrikatet och modellbeteckningen i din favoritsökmotor för att hitta en sida som innehåller en mängd data för din gamla radio. Har du tur, kan du till och med ladda ner serviceblad gratis. En del tar en symbolisk summa för en komplett manual, men det kanske vara värt! **Bengt Grahn**

Skalan på Roberts RMB.

I DX-köps sortiment hittar du många spännande titlar.

Se vår annons i denna tidning!

Klubbnytt

Erik Johansson

Stångholmsbacken 56

127 40 SKÄRHOLMEN

08 - 68 00 149

klubbnytt@sdx.se

Delsbo Radioklubb

Delsbo Radioklubb har haft årsmöte den 14 mars. Vi var ca 7 medlemmar på mötet som började klockan 13.00 och var klart vid 16-tiden. Under mötet serverades tårter med kaffe/läsk samt div fikabröd.

Styrelsen består av följande personer efter årsmötet:

Ordf Dan Andersson SM3MTQ

Vice ordf Rolf Larsson SM3GUJ

Kassör Torbjörn Sjölander SM3ULQ

Sekreterare David Andersson SM3ULU

Ledamot Olle Olsson SM3SFR

Ungdomsledamot Björn Grundström

Klubbvärd Olle Olsson SM3SFR

Medlemsavgiften för 2010 blir oförändrad 150 kr för vuxna och 70 kr för ungdom.

Vi har även fattat beslut om att köpa in en Kenwood TS-680V transceiver (med heltäckande mottagare) med kortvåg och 6 meter (50 MHz), 10 Watt QRP vilket betyder att den kan användas som DX-mottagare samt QRP-transceiver. Vi planerar också att köpa in ett nytt värddprogram för vår AEA PK-232.

Vi fick också en ny medlem - Hans Sodenkamp SM3GDT och han bor i Letsbo utanför Ljusdal.

Delsbo Radioklubb är en klubb med brett spektrum: Vi håller på med både klassisk DX-ing på mellanvåg och kortvåg samt vanlig amatörradio på kortvåg samt VHF-UHF. DX-ingen utövas oftast ute i DX-torpet i Fredriksfors. Amatörradion utövar vi hemma samt i klubblokalen på Ede Skola i Delsbo samt ute i naturen på s.k. Field days med korvgrillning m.m.

Klubben är medlem både i Sveriges DX-förbund (SDXF) och Föreningen Sveriges sändarmatörer (SSA) samt American radio relay league (ARRL) i USA.

Delsbo radioklubb har en hemsida på Internet (<http://hem.passagen.se/drak/>) där det finns mycket att läsa.

Det som planeras framöver är temakvällar med en del föredrag och filmvisning.

Några av våra medlemmar kommer troligen att närvara vid DX-parlamentet i Göteborg. Vidare skall vi delta i en tävling den sk portabeltesten på 40 och 80 meter i slutet av maj och den dagen är också en "field day".

Vi kommer också att fortsätta med lyssnarnätterna i Fredriksfors under kommande år. Vi tar gärna emot gäst-DX-are som vill prova våra eminenta antenner. Ta

kontakt med undertecknad, Rolf Larsson eller Jan Edh för info om förutsättningarna.

Vill man kolla vad som hörs i Fredriksfors:

<http://hem.passagen.se/drak/tips/tips.htm> (Det är vanliga tipssidorna som kommer att bli statisk framöver när vi går över till bloggarna men kolla ändå....) <http://radio-enthusiasts.blogspot.com/>

Malmö Kortvågsklubb

I november fyllde MKVK 60 år, närmare bestämt 7 november. En dag senare hade klubben jubileumsfest i Kävlinge. 13 personer deltog i festligheterna och då är aktiva medlemmar, före detta medlemmar, hustrur och sambos inräknade.

Kvällen inleddes med mat ifrån cateringfirma. Under maten höll Kjell Ekholm ett populärt kåseri om hur det var att vara DX-are under 50- och 60-talet. Ett flertal priser och QSL skickades runt för beskådande och beundrande. Kvällen fortsatte med att de olika festdeltagarna skickade runt gamla kort och det berättades om olika expeditioner runt om i landet. Bland annat den berömda till Jokkmokk då någon lyckades skruva sönder en kran en nyårsafton så att allt vattnen forsade ut. Kvällen avslutade med en videofilm hemma hos ordföranden. Filmen var ifrån klubbens 40-års jubileum 1988 som gick till Sassnitz.

I februari hade MKVK årsmöte hemma hos Jan Thörnblom i Malmö. Till klubbens nya styrelse valdes Dan Olsson ordförande och kontaktman med SDXF, kassör Hans Kronkvist och till sekreterare Roland Åkesson. Till revisor valdes Jan Thörnblom och till revisorssuppleant valdes Sven Ohlsson till valberedare valdes Magnus Wiberg. Del ett av de nya stadgarna godkändes också vilket innebär att styrelsen minskar från två suppleanter till en.

I vår har vi haft två lyssnarnätter i Saxtorp med hyfsade resultat. Dessvärre har vi under året drabbas av omgångar med skogsmaskiner vilket inneburit att en hel del tid fått lagt till att reparera antennerna. En lyssnarnatt i mitten av maj kommer också att hållas. Är du intresserad så kontakta Dan Olsson 046 - 73 54 45.

Klubben kommer också att vara representerad vid årets DX-parlament av Dan Olsson och Jan Thörnblom.

Mälardalens Radiosällskap

MRS har sänt QRG-bulletinen nr 723. I denna meddelas att nästa klubbmöte blir 6 maj i normala lokalen. Man tipsar även om filmen "The Boat That Rocked" som handlar om piratradio, svensk premiär 17 april 2009. I övrigt redovisas läget i QSL-mästerskapet och aktuell log. Avslutningsvis fanns ett antal QSL till beskådande.

Att lyssna på utlandet - del 1 ur EA nr 4 1964

SÅ HITTAR MAN RÄTT STATION

Att på kortvåg hitta rätt station kan stundom vara rätt svårt. Inställningsskalan har inte på kortvåg stationsnamnen utsatta i likhet med vad som är fallet för lång- och mellanvåg. I ofta förekommande fall ändrar ju stationerna ofta våglängd, nya stationer kommer till, andra försvinner, osv. Därför är det ganska så svårt att sätta ut några stationsnamn som är aktuella under en längre tid. Dessutom är det svårt att till rimligt pris få en vanlig standardmottagare så pass stabil på kortvåg, att detaljerade kortvågsskalor skulle kunna erhållas. Dock har man utan tvekan god ledning av skalans gradering vid grovinställningen.

När man skall leta upp en station skall man först och främst tänka på att inte "hafsas" över kortvågsskalan med en väldig fart. Istället skall man vrida inställningsratten mycket sakta. Ofta har det hänt att många som försökt sig på kortvågsslyssning gett upp redan på ett tidigt stadium just på grund av att de inte haft tålamod att leta sig fram till rätt station genom att vrida inställningsratten så sakta. Då är det heller inte så konstigt att de endast hört BBC och ryska stationer, dvs. de kraftigaste. Och har de hört endast dessa stationer har de kanske trott att deras mottagare varit oduglig för kortvågsslyssning och inte brytt sig om att lyssna vidare. Men hade de bara vridit så sakta åt ena eller andra hållet när de kommit till en sådan kraftig station hade de snart kommit underfund med vilket myller av stationer det i själva verket finns på kortvågen. En grundregel är därför att man måste utrusta sig med en god portion tålamod som tål att sättas på hårda prov alltefter som det blir svårare att finna stationerna.

Då man skall leta upp en viss station utgår man lämpligen från ena kanten av ett område på mottagarens skala, där man finner en tydlig anhopning av stationer. Man försöker sedan identifiera någon av dessa varefter man tar fram en kortvågstabell och med hjälp av

frekvenserna kan de föras upp på ett diagram, ett sk. ko-ordinationssystem. Detta blir till stor hjälp då man försöker få reda på vilken frekvens man befinner sig på (se fig. 1). Här ett exempel:

Antag att man har fastställt att Cairo på 11940 kc/s motsvarar siffran 42 på graderingen HCJB på 11915 kc/s = 47 och Radio Japan på 11857 kc/s = 56, osv. Man noterar då dessa punkter på sitt diagram och utmärker punkterna med en linje. En station kan således sedan finnas ganska lätt, t.ex. en på 11812 kc/s kommer att finnas på 64 på skalan. Ju fler inställningspunkter man har desto lättare är det hitta de sökta stationerna. Har skalan inte gradering är det enkelt att klistra en sådan på skalan.

Om man inte använder sig av diagram är det

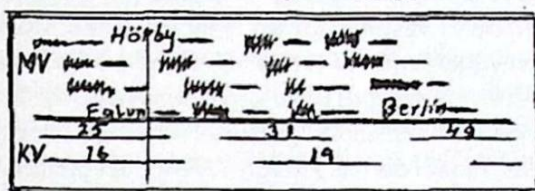

Fig. 2

ändock värdefullt att på skalan märka ut de stationer man identifierat och som är hörbara nästan dygnet runt. Man bör märka ut ett par tre stationer inom varje rundradioband, genom detta arrangemang går det oerhört mycket fortare att leta upp en viss station än om man inte har något att utgå ifrån. Märkningen på skalan kan man göra med bläck direkt på glas- et eller också kan man klistra små remsor på skalan och göra sina märken där.

Genom att anteckna den bokstav i ett stationsnamn på mellanvågsbandet som inställningsvisaren skär kan man också lättare återfinna kända kortvågstationer. Man noterar i kortvågstabellen t.ex. "r" i Hörby. (se fig. 2).

Man kan också använda sig av lösa "skalor" som man klippt ut i styv kartong. En sådan skala kan göras upp för varje rundradioband. Med hjälp av skalan kan man göra noggrannare och flera anteckningar än vad som annars är möjligt.

Det bör dock påpekas att alla dessa olika inställningsmärken påverkas av mottagarens frekvensdrift. Mottagaren bör därför vara igång ca 10 - 15 minuter, dvs. tills den är ordentligt uppvärmd, innan man noterar en stations läge. En viss frekvensförskjutning sker också efterhand som spolar, rör och kondensatorer åldras och skalans gradering stämmer då föga överens med verkliga läget. Man måste därför då och då kosta på mottagaren en trimning, vilken även kan göra att känsligheten igen ökas. Tala med er radiohandlare om detta.

Det står var och en fritt att själv komma underfund med vilken stationsmarkeringsmetod som skall användas, det går kanske att finna på ett sätt som är ännu bättre än de som beskrivits här. En önskedröm vore naturligtvis att det fanns skalor som vore bättre kalibrerade än de som finns på våra standardmottagare. Detta kommer emellertid utan tvekan att stanna vid enbart en önskedröm och man kan således inte räkna med en underlättnad av sökandet på kortvågsbanden genom bättre skalor. Istället får vi själva försöka göra det bästa av saken.

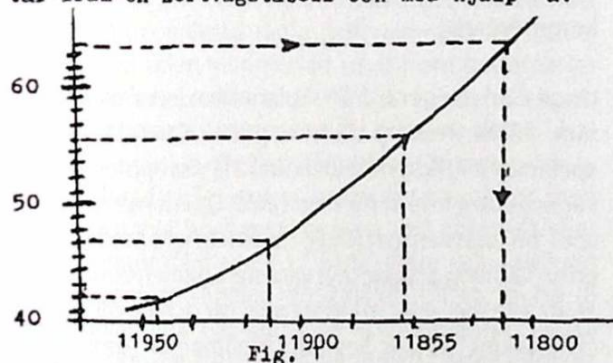

Fig. 1

denna se på vilken sida om den just identifierade stationen och hur långt ungefär från denna man skall söka. Är det fråga om en be-
avärligare station identifierar man stationer på båda sidor om den sökta stationen och in-
ringar denna så småningom.

Många skalor har en gradering från 0 - 100 och denna är mycket värdefull då man igen vill höra en tidigare avlyssnad station eller skall försöka leta rätt på en ny. Man antecknar då talet på skalan som skalvisaren skär och på så sätt kan stationen lätt finnas igen.

Om man vet inställningevärdena för de olika

Vi har sett

Magnus Jesperson
Regementsgatan 22
723 45 VÄSTERÅS
021 - 18 05 05
hred@sdxf.se

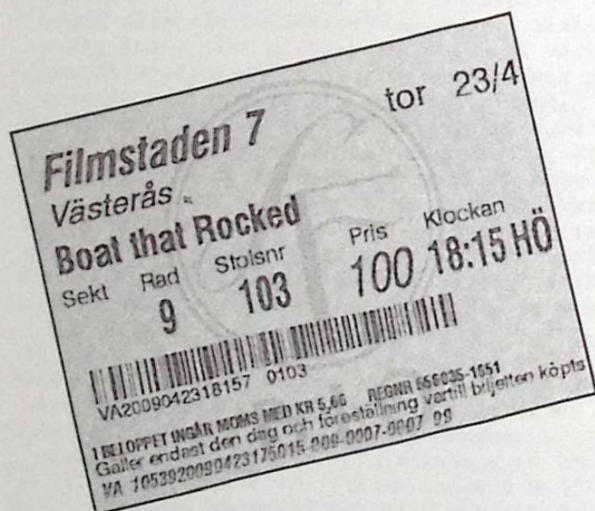
The Boat that Rocked

Denna film har vi tidigare skrivit lite förhandsinfo om i Eteraktuellt såväl som på vår nätplats. I mitten av april hade filmen svensk premiär.

Ungefär en vecka efter detta styrde jag stegen mot Filmstaden i Västerås för att själv se filmen. Trots att filmen ligger femma i skrivande stund på filmtoppen, var det en ganska gles skara jag hade sällskap med i biosalongen, ett femtontal personer valde biosalongens mörker framför den vackra värvkvällen. Lite egendomligt var att jag var den ende som fyllt 50 i publiken, övriga hade inte fyllt 30 ens en gång och var således inte en påtänkt i den epok filmen utspelar sig i – sextiotalets mitt i Storbritannien.

Det rör sig alltså som kan anas av ovan om en rent brittisk produktion, något som i sig borgar för viss kvalitet eftersom "kalkonrullarna" i de allra flesta fall har sitt ursprung på andra sidan Atlanten.

The Boat that Rocked är ingen dokumentärfilm utan en ren fantasiprodukt, och även om piratradioskeppen naturligtvis har funnits i verkligheten har filmens Radio Rock på 203 meter mellanväg aldrig gjort det. Kanske ska det först som sist sägas att synen på kvinnor i filmen är av en art som inte skulle kunna försätta en enda medlem av FI i hänryckning. Å andra sidan har vi väldigt få sådana i vår läsekrets...

"HUNDRA PROCENT FEELGOOD!"
M2 M2 M2 M2 **"ALLOELES ODMOTSTÄNDLIGT"**
O O O O **"OERRÖRT UNDERHÅLLANDE"** O O O O
L L L L I I I I ♥ ♥ ♥ ♥ M M M M

FRAN WILLIAM GURTH
SKAPAREN AV TYRA BULLDOG
NOTTING HILL LOVE ACTUALLY

THE BOAT THAT ROCKED
I SANDNING. UTE TILL HAVS.
BORTOM ALL KONTROLL

Se trailern direkt i din mobil - SMSa 137 till 72580

SE DEN PÅ BIO IDAG!
Saga, Sergel, Söder, Heron, Kista, Vällingby, Sickla
samt Falken Jakobsberg, Sollentuna Bio och Roxy i Södertälje.

Köp/reservera biljetter på www.sf.se eller 08-56 26 00 00. Från 7 år.

Filmerna, som är regisserade av Richard Curtis (som bl.a. står bakom bl.a. Mr. Bean) är 135 minuter långa och till-låten från sju år. Handlingen är strängt taget lika tunn som soppa kokad på en spik men det stör inte eftersom filmen i huvudsak bygger på situationskomik och roliga kommentarer.

Unge Carl relegeras från skolan vilket leder till att hans mor skickar honom till hans gudfar Quentin (lysan-de spelad av Bill Nighy) för att han ska få viss uppfostran den vägen, vilket inte är helt rätt tänkt. Quentin är nämligen chef på piratskeppet Radio Rock och hans medarbetare en en samling diskjockeys vars enda gemensamma drag är att alla mer eller mindre egna, var och en på sitt sätt. "The count" (Philips Seymour Hoffman) är amerikanen som fungerar som självutnämnd ledargestalt, åtmins-tone tills Gavin (Rhys Ifans) kommer in i bilden.

Precis som i verkligheten motarbetas piraterna av den engelska regeringen och då speciellt av ministern Dor-mandy (Kenneth Branagh, känd som Wallander i den brittiska filmatiseringen av Henning Mankells romaner). Här har uppenbarligen regissören gjort sin läxa, efter lite grävande hittar en av Dormandys assistenter en hän-

Fortsättning på sidan 28

Teknikspalten

Erik Johansson

Stångholmsbacken 56, 1 tr

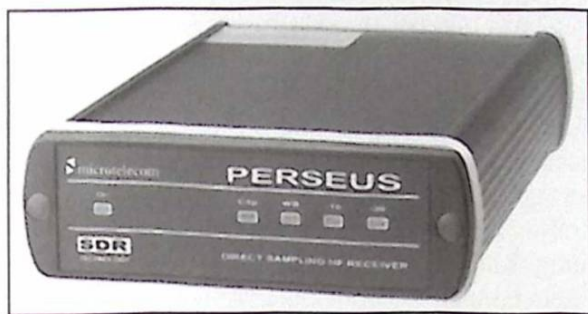
127 40 SKÄRHOLMEN

08 - 68 00 149

redaktion@sdxf.se

Microtelecom Perseus software defined receiver

"Ursprungsartikeln 'Microtelecom Perseus Software Defined Receiver' är skriven av Steve Ford WB8IMY och publicerad i QST december 2008. Översatt av Erik Johansson SM0YNP och tryckt i Eteraktuell med tillstånd av ARRL och SSA. Eftertryck förbjuden utan angivande av alla källor."

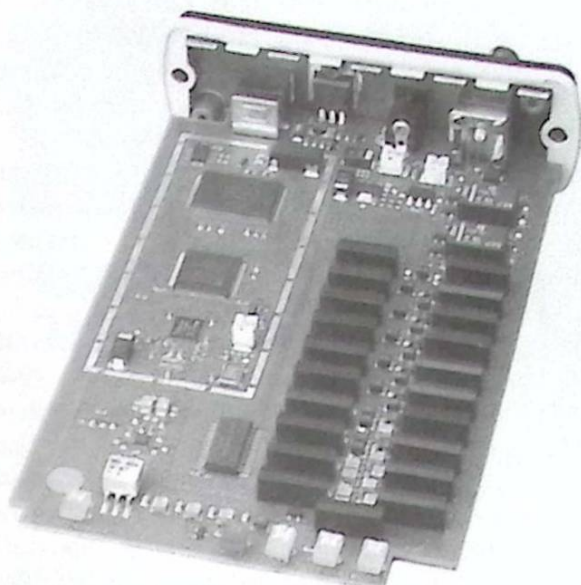
Figur 1: Enhetens framsida

I den grekiska mytologin är Perseus en hjälte som använder en mycket klipsk list för att besegra den hemska Medusa (hon med ormhåret och den statyskapande blicken) och sedan rädda sin älskade Andromeda från ett havsmonster. I det 21:a århundradet är Perseus en italiensk mottagare som strävar efter att skapa en egen legned genom att ha ett innovativt angreppssätt på mjukvarudefinierad radio (software defined radio, SDR). Endast tiden kommer att utvisa om gudarna ler mot denna Perseus eller ej.

En del förklaringar är ett måste för att sätta detta "drama" i sitt perspektiv. De flesta amatörer tänker sig mjukvarudefinierad radio som en apparat som börjar med en konventionell front-end hårdvara - ett filter och/eller en preselektor följd av en HF-förstärkare och slutligen ett steg som omvandlar HF-signalen till en in fas (I) och en kvadratur (Q) signal på ljudfrekvenser. Dessa basbandssignaler matas därefter in i en dators ljudkort vilket samplar och digitaliserar dem vilket gör den resulterande datan tillgänglig för avancerad massage i mjukvara. Som Gerald Youngblood, K5SDR, sade 2002 i en artikel i QEX "Give me I and Q and I can demodulate anything" (Ge mig I och Q och jag kan demodulera vad som helst)[1].

Perseusmottagaren använder en något annan metod. En högstighets analog-till-digital omvandlare (ADC)

(1) G. Youngblood, AC5OG, "A Software-Defined Radio for the Masses - Part 1", QEX Jul/Aug 2002.

Figur 2 Kretskortet till Perseus SDR har få komponenter

omvandlar HF till data genom att ta 80 miljoner prov av signalen varje sekund. Härnäst använder Perseus en Field Programmable Gate Array (FPGA) för att skapa I- och Q-informationen vilken skickas till en PC för bearbetning via en USB-kabel. Med andra ord blir signalen data redan innan den når datorn.

Detta angreppssätt på SDR har flera omedelbart framträdande fördelar:

- Färre delar inbyggda i en kompakt låda. Perseus hårvärlåda mäter endast 4.3x1.4x7.3 tum (109x36x185mm). Figur 2 visar insidan i boxen.

- Färre kablar. Det behövs inga kablar till PC:ns ljudkort - Enbart en USB-kabel till PC:n.

Och för att spara det bästa till sist beror prestandan hos Perseus **inte** på kvaliteten på PC:ns ljudkort. Hos en konventionell SDR-mottagare fungerar ljudkortet som analog-till-digitalomvandlare så ett mediokert ljudkort ger mediokra resultat. Hos Perseus sker analog-till-digitalomvandlingen i högprestandahårdvara i själva radion. Ljudkortet i PC:n används endast till att driva högtalarna så vilket ljudkort som helst duger.

Installation av Perseus

Perseus levereras i ett litet opretentiöst paket med mycket lite i. Där finns själva radion, en 5V nätaggregat med utbytbara amerikanska eller europeiska kontakter, en USB-kabel och en CD-ROM med Perseus programvara, USB-drivrutiner och instruktionsbok.

Microtelecom rekommenderar som minimum en 2 GHz PC med Windows XP eller Vista. Om du vill pressa Perseus till dess gränser rekommenderar de ett 2.5 GHz dual-core system. (Testerna i ARRL-labbet som redovisas i Tabell 1 gjordes med en 1.86 GHz dual-core PC). Minimikraven som redovisas möts lätt med vilken modern dator som helst.

För mina tester använde jag en 2 GHz Toshiba Satellite laptop med 1 GB internminne och Windows Vista Home Basic. Detta är typiska prestanda för en modern "budget"-laptop för normala användare.

Vilken SDR-applikation som helst kan användas så länge som den kan "tala" med Perseus-hårdvaran. Om du föredrar Linux uppmuntrar Microtelecom dig att pröva den populära Linrad-applikationen som finns på www.sm6bsz.com/linuxdsp/linroot.htm.

När väl Perseus-programvaran är installerad i din dator är det bara att stoppa in USB-kabeln i bakpanelen (Figur 2). Med Perseushårdvaran ansluten, starta den applikation du har valt (Perseus huvudprogramvara eller spektrumanalysatorn) och radion börjar leva.

Till att börja med försökte jag ta emot med enbart en 30 fot (9,2 meter) lång tråd ansluten direkt till radion BNC RF INPUT ingång. Detta gick inte så bra eftersom antennen fanns alltför nära min HF-brusiga laptop vilket skapade en kontinuerlig brusmatta på S7. Jag prövade att använda en 15-fots (4,5 m) USB-förlängningskabel för att skapa litet avstånd mellan laptopen och antennen. Detta reducerade i väsentlig grad bruset. När jag anslöt Perseus till min inverterade V-dipol utomhus försvann slutligen laptopbruset.

Världen vid dina fingertoppar

Amatörer som har läst mina föregående produktrecensioner vet att en av mina favoritmättstockar är den användarhandledningaösa testen. Ja, ja, vi skall alltid läsa handledningen innan vi kopplar på spänning till någon som helst apparat. I teorin ska dock en välbeskriven hård- eller mjukvara vara användarvänlig i så hög grad att den fungerar direkt från leveransen med ett minimum av studier.

Perseusmjukvara klarade den handledninglös testet galant. När man väl klurat ut hur man ska klicka med musen på piltangenterna nedanför spektrumbilden är man igång. Det finns även en digital frekvensvisning. Om man dubbelklickar i frekvensfönstret dyker ett tangentbord för direkt frekvensinmatning upp. Mata bara in den önska frekvensen i kHz och tryck på OK eller rör på mushjulet. Det finns totalt tio sätt att ställa in radion genom att klicka och dra i olika delar i bilden. Om man vill ha en bättre inställningskänsla fungerar Perseus med Griffin Technology PowerMate USB control som fungerar som en traditionell avstämningsratt (\$45 hos www.griffintechology.com/products/powermate) (373 kr hos shop.inlife.se (red)).

Perseusmjukvaran skapar en attraktiv "virtuell radio" på din datorskärm, såsom kan ses i de till artiklen hörande illustrationerna. Alla funktionen är tydligt angivna och

Figur 3: Mottagarens bakpanel har enbart tre kontakter för att ansluta matningsspänning, dator och antenn.

handhavande av programmet är i stor grad intuitivt. Under mina första utforskande 30 minuter behövde jag bara nyttja handledningen när jag önskade information om de mer intrikata detaljerna hos en viss funktion.

Perseus verkliga mottagningsområde är från 10 kHz upp till mer än 30 MHz. Inom detta spektrumområde kan man avlyssna upp till 800 kHz på en gång². För de flesta av mina tillämpningar reducerade jag dock den visade bandbredden avsevärt för att enklare kunna ställa in smalbandiga signaler såsom CW eller digitala moder.

Det finns åtta mottagningsmoder tillgängliga via ett tryck på en mjukvaruknapp: CW, övre sidband, undre sidband, AM, synkron AM, RTTY, FM och DRM (mer om DRM litet senare). Perseus har också ett "userläge" som gör det råa I- och Q-datat tillgänglig för användarbeskrivna applikationer.

Den turboladdade prestandan hos Perseus blev tydlig när jag en kväll använde den till att gräva fram svaga CW-signaler på 40-metersbandet. Några av signalerna som jag kunde höra tydligt med Perseus var enbart viskningar när jag bytte till min konventionella mottagare med samma antenn. Det bästa av allt var att jag kunde skapa ultrasmala filter genom att helt enkelt klicka i Perseus bandbreddsfönster och dra i höger- och vänsterstaplarna som representerade filtrets flanker. Det var fascinerande att ställa in ett fullspäckat band och därefter sakta minska bandbredden och höra närliggande stationer försvinna. Man kan också "dra" filtret genom banden och höra station komma in i och lämna filterfönstret.

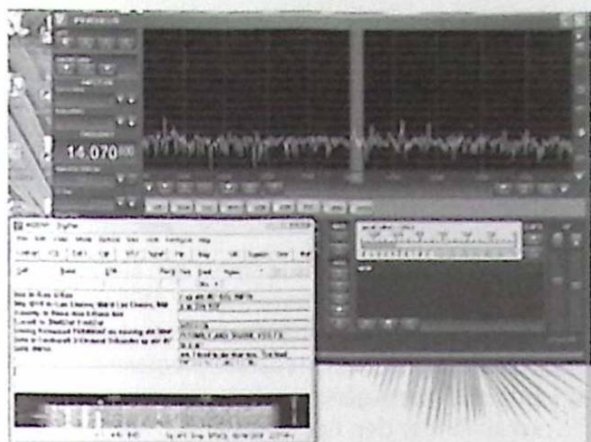
Om du aldrig har lyssnat till rundradiosändare genom att använda synkron AM (SAM) vet du inte vad du har gått miste om. När man ställer in en AM station och trycker på SAM-knappen skapar Perseus en stabil referensbärvåg som ersätter den som sänts av den mottagna stationen. Detta reducerar i hög grad effekterna av fading och gör stationen till ett nöje att lyssna på. Även musik, som ofta påverkas mest av allt, förbättras av SAM.

Jag använde Perseus i RTTY-läget för att ta emot digitala signaler, men mjukvaran har ingen inbyggd RTTY-avkodare. För att använda Perseus tillsammans med en digital avkodningsmjukvara som Digipan måste man hitta ett sätt att dela på mottagarens ljudutsignal. Man kan göra detta genom en genialisk Windowsmjukvara känd som Virtual Audio Cable (VAC). VAC finns hos software.muzychenko.net/eng/vac.html för \$30. Det finns en gratis provversion, men den stoppar in en besvärande röst som säger "trial" i ljudströmmen ungefär var 10:e sekund. Med VAC i bakgrunden kunde jag smyglyssna på en PSK31-konversation med Digipan, såsom visas i figur 4.

Med Perseus kan man få ett smakprov på de kortvägs-sändningar som använder DRM (Digital Radio Mondiale) format. Du har säkerligen hört de breda, surrande

² Tillverkaren påstår att den senaste mjukvaran stödjer 1600 kHz på en gång.

Figur 4. Användande av Digipan PSK31 mjukvara tillsammans med Perseus

DRM-signalerna av och till på HF-banden. Dessa sändningar tillhandahåller ljud i FM-kvalitet, textremsor med mera, men Perseus kan inte avkoda DRM direkt. Man måste hämta den generella DRM-avkodaren på www.winradio.com/home/download.htm och köpa en licensnyckel för \$49.95 hos www.robogroup.com/winradio/drmkey.htm. Alternativt kan man försöka installera den fria DRM-mjukvaran Dream (öppen källkod) från www.nschall.de. Jag valde den kommersiella DRM-mjukvaran och var tvungen att använda VAC-programmet för att mata in ljud i den. Efter en del inställningar och experiment lyckades jag, vilket visas i figur 5. Det är förvånande att höra sådant högkvalitativt stereo-ljud på kortvågfrekvenserna!

Avancerade möjligheter

Perseusprogramvaran erbjuder kontroll över signalbehandlingen via ett antal utökade möjligheter. AGC-nivåerna kan väljas eller så kan AGC:n kopplas från helt. Brusreduceringsfunktionen kan slås på och nivån ställas in på samma sätt. Till skillnad från vissa DSP-brusreduceringsapplikationer som kan ge ett ihåligt ekande ljud är Perseus version njutbar för öronen - även vid höga brusreduceringsnivåer. På tal om brus så innehåller Perseus också en imponerande variabel störningsbegränsare. Denna fungerade ganska bra även om den tenderade att införa distorsion i SSB-signaler vid högt inställda begränsningsnivåer. Eftersom den eliminerar eller reducerar signalspikar som representerar impulsstörningar är det förstäligt att Perseus störningsreducerare har denna effekt på snabbt varierande SSB-signaler.

Man kan välja 10, 20 eller 30 dB dämpningsnivåer vilket är användbart om man ställer in speciellt starka signaler. Man kan även slå på en front-end preselektor likaväl som en förförstärkare för mottagningen. Förförstärkaren har endast ca 2dB förstärkning så dess bidrag är inte speciellt stort.

Man hört klart och tydligt effekter av dämpatserna när de kopplas i eller ur men de ger inga effekter på S-metern, som visar mottagna signalstyrkan oberoende av valen av dämpats eller preselektor. Mottagaren kan också ställas in för att visa den mottagna signalstyrkan i dBm och det visade värdet var inom 1dB från ARRL-

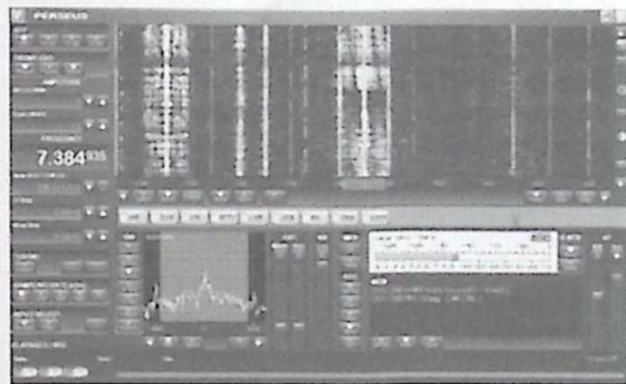
Figur 5. Avlyssning av Vatikankrations DRMsändning med en kommersiell DRM-mjukvara som körs samtidigt som Perseus egen.

laboratoriets kalibrerade signalgenerator.

Jag används signal-spektrumvisningen under de flesta av mina tester. Det finns dock även ett färgstarkt vattenfall (se figur 5). När man rörde sig genom ett brett signalspektrum var, oavsett visning, programmets "marker"-funktion användbar för att markera amplitud och frekvens hos intressanta signaler.

Vad är det för signal?

Perseus arbetar på ett nytt sätt med signaldatabaser. När man sveper genom frekvenser kontrollerar programmet kontinuerligt stationsinformation lagrad i en av tre databaser: HFCC, EIBI eller USER. HFCC är databasen tillgänglig från High Frequency Coordination Committee (www.hfcc.org/) och EIBI är den populära databasen som underhålls av Eike Bierwirth (www.susi-und-strolch.de/eibi/).

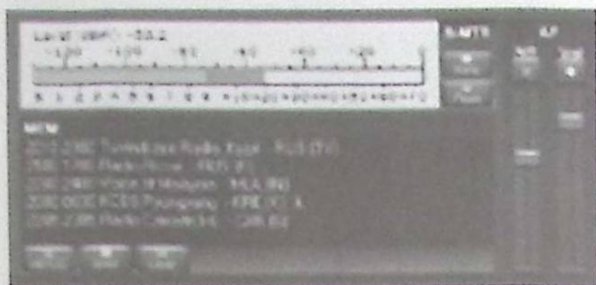
Figur 6. Perseus i vattenfalls-läge

aktuella versioner av både HFCC och EIBI levereras med Perseus-mjukvaran. Självklart är "user" den databas du skapar själv.

När Perseus under avstämning kommer inom 500 Hz från en stationsfrekvens som finns i den valda databasen bestämmer den snabbt om stationen skall vara i luften baserat på aktuellt datum och tid. Om all data stämmer, visar den informationen i "mem" (memory fönstret (se figur 7)).

Till exempel så ställde jag in en utsändning på 7185 MHz vid 2300 UTC en fredagskväll med HFCC-databasen vald i minnefönstret. Vi denna tidpunkt fann Perseus-mjukvaran en träff i HFCC-databasen och

Figur 7: Närbild på Perseus minnes-display. I detta exempel har mjukvaran automatiskt identifierat fem stationer från EIBI-databasen vilken kan vara på frekvensen vid denna tidpunkt.

meddelade att signalen jag just tagit emot sannolikt var Radio Romania.

Även om denna funktion är till stor hjälp har den enligt min åsikt två problem. För det första kan man inte lägga till nya upptäckter till "user"-databasen utan att gå den klumpiga omvägen via att öppna databasen som en textfil och manuellt skriva in informationen. (Och Perseus handledning innehåller bara skissartad information om hur detta görs). Till skillnad från de flesta amatörsändtagare och normala mottagare tillhandahåller inte Perseus den användbara funktionaliteten hos en minnesskrivknapp.

För det andra kan man inte bläddra genom en databas, välja ut en stationsfrekvens och säga till Perseus att flytta till denna frekvens. I själva verket kan man inte alls bläddra genom databaserna i Perseusmjukvaran. Återigen en funktion som vanligtvis finns hos amatör-sändtagare och mottagare.

Inspelningsmagi

Förutom sin fenomenala prestanda kan Perseus utföra något som nästan verkar magiskt. Beroende på vilken knapp för samplingshastighet som man trycker in på Perseus frontpanel - 125, 250, 500 eller 1000 kHz/s - kan man spela in ett spektrumfönster med upp till 800 kHz bredd³. Mjukvaran sparar inspelningarna i på varandra följande 10-minuters WAV-filer som innehåller I/Q-signalinformationen. När man spelar tillbaka dessa via Perseus-mjukvaran är spektrumet tillgängligt på samma sätt som om radion fortfarande tog emot dessa frekvenser. Under uppspelningen kan vilken som helst av inställningsmetoderna användas.

Antag till exempel att man spelat in 10 minuter av de 400 kHz-en mellan 7,000 och 7,400 MHz. Vid ett senare tillfälle kan man slå på Perseus, öppna filen och söka igenom genom frekvenserna, lyssnandes på den ena signal efter den andra precis som om man gjorde det i realtid. Detta kan ha stor betydelse för analyser av amatörradiotävlingar eller studier av spektrum användningen. Den enda nackdelen är att I/Q-WAV-filer kan bli ganska stora. Inspektion av endast 10 minuter med 400 kHz bandbredd ger en filstorlek på 1,75 GB. För att spela in en hel 24-timmars tävling krävs det 250 GB ledigt hårddiskutrymme.

Dessa I/Q-WAV-filer är inte de normala ljud WAV-filerna som man spelar upp med program som *Windows Media Player*. De kan bara spelas upp via Perseusprogramvaran. Perseusmjukvaran har inga funktioner för att spela in normala ljud-WAV-filer vilket är ett olyckligt handi-

kapp, speciellt om man vill spela in en speciell signal och dela den med andra som inte äger en Perseus. Ett sätt att göra detta är att, återigen, använda *Virtual Audio Cable* programmet för att dela ljudutgången med *Windows Sound Recorder* eller något annat ljudinspelningsprogram.

Spektrumanalysator

Jag missar jobbet om jag inte nämner den användbara HF Scan-spektrumanalysatorn. Denna Windowsprogramvara levereras tillsammans med Perseus programvaran även om det är ett separata program och inte kan köras på samma gång som resten.

HF Scan använder den höga prestandan hos Perseus-hårdvaran till att skapa en HF spektrumanalysator som täcker 10 kHz till 40 MHz. Detta är en ytterst användbar funktion för många tillämpningar såsom, bland annat, sändar- eller förstärkartester eller interferensjakt. Figur 8 visar HF Scan för hela området mellan 10 kHz och 40 MHz med Perseus ansluten till min yttre antenn. Observera hur alla aktivitet finns under 20 MHz - en typisk eftermiddag med dåliga mottagningsförhållanden!

Min önskelista för Perseus

Alla har en önskelista för sin favoritradio, en lista över allt som de vill att radio ska kunna göra (inom rimliga gränser). Problemet med önskelistor är att även om tillverkarna instämmer är det svårt att ändra på hårdvarubaserade radioapparater. Det kan dröja år mellan resultaten från användaråterkoppling och att de dyker upp i färdiga produkter.

Detta är inte fallet med mjukvarudefinierade radio-mottagare. Styrkan hos SDR är dess extraordinära flexibilitet. Eftersom nästan allt det tunga arbetet görs i lättpåverkad mjukvaran kan ändringar införas med otrolig hastighet. Det är endast hårdvaran som inte förändras.

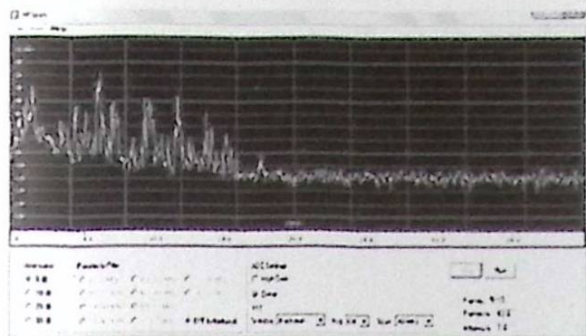
Så med detta i minnet kommer här min önskelista för framtida Perseusversioner:

- Gör det möjligt att använda Perseus-programvaran utan att ha radion ansluten. Även om den är liten ska jag inte behöva släpa runt på lådan för att lyssna på förinspelade spektrumfiler⁴.
- Lägg till möjligheten att enkelt spela in normala audio-WAV-filer.
- Lägg till möjligheten att skriva till "user"-databasen med ett enkelt musklick och även möjligheten att bläddra genom alla databaser och välja individuella stationer från Perseusmjukvaran.
- Lägg till direkt DRM-avkodning utan att behöva ta till tredjepartsprogram.
- Lägg till inbyggda dekodrar för RTTY, PSK31 och andra digitala moder.

Perseus pris på \$1299 kan verka ovanligt högt för en mottagare, men kom ihåg att du investerar i en radio med professionella prestanda. Du betalar också för fördelarna med SDR-kapacitet som ligger i frontlinjen med mjukvara som kan ändras efter ändrade behov. Den Perseus du köper i dag kan vara en helt annan mottagare med fler finesser och högre prestanda om

³Se fotnot 2

Figur 8: Perseus HF-SCAN spektrumanalysator visande hela området från 10 kHz till 40 MHz med radion ansluten till en yttre antenn.

ett år. Du behöver dock inte använda ditt kreditkort för att uppdatera till den senaste modellen. Använda bara din närmaste Internetanslutning.

Tillverkare: Microtelecom, Pavia di Udine, Italien; www.microtelecom.it/perseus. Distribueras i USA av SSB Electrasonic USA, 124 Cherrywood Dr Mountaintop, PA 18707; tel 570-868-5643; www.ssbusa.com. Distribueras i Europa av WoodBoxRadio Campana s.a.s., Piazza Castello, 41, I-36063 Marostica (VI), Tel: +39 0424

72146, e-post: gcampana@telemar.it, <http://www.cqdx.it/woodbox/perseus1.html>.

"Ursprungsartikeln 'Microtelecom Perseus Software Defined Receiver' är skriven av Steve Ford WB8IMY och publicerad i QST december 2008. Översatt av Erik Johansson SM0YNP och tryckt i Eteraktuellt med tillstånd av ARRL och SSA. Eftertryck förbjuden utan angivande av alla källor."

Observera ovanstående om ni vill återanvända artikeln.

Översättningen tillkom efter bidrag från Dan Andersson, Delsbo.

Fler bidrag med artikeluppslag eller ännu hellre färdigskrivna artiklar mottages tacksamt.

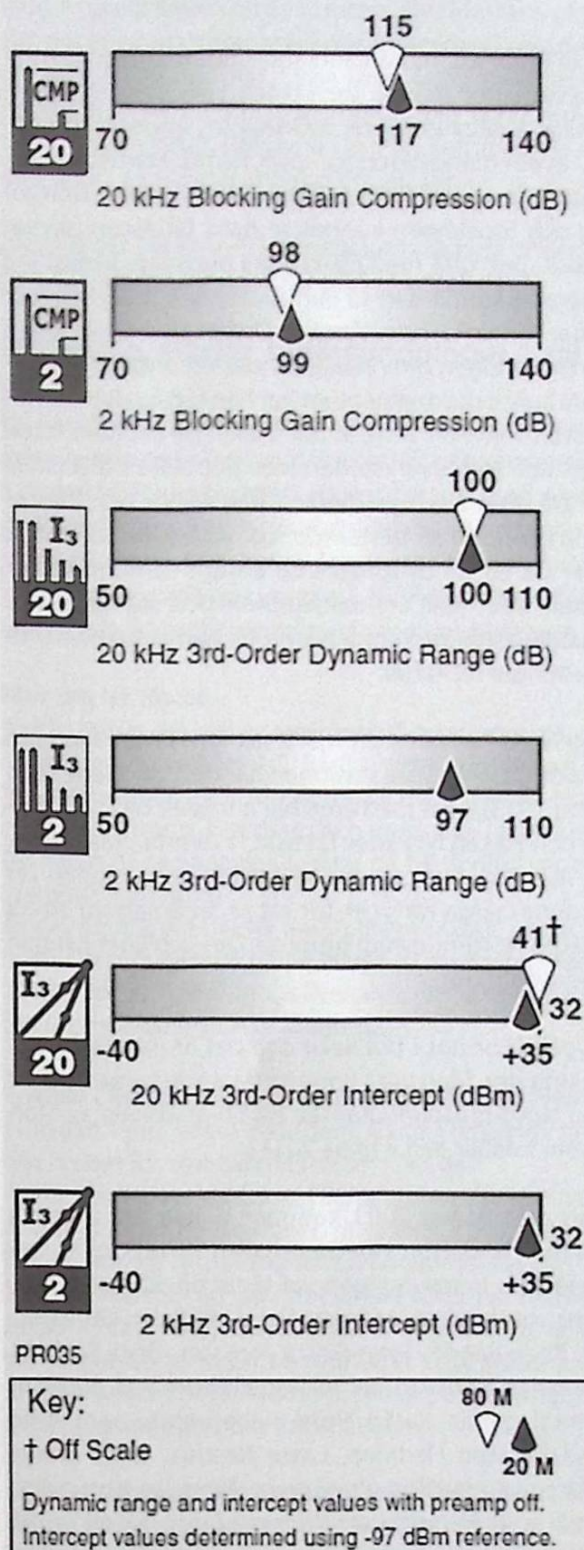
Det borde väl ändå experimenteras en hel del med antenner och dylikt även i Sverige?

Hoppas på bidrag till nästa nummer.

*Tillverkaren meddelar att vårt önskemål har tillgodosetts i aktuella versioner av programvaran.

Glöm inte att anmäla dig till årets DX-parlament!
Se informationen annan plats i detta nummer.

Mätsammanfattning

SDXFs hemsida finns på
www.sdx.se

Radio Nord och "Kolmårdstomten"

Håkan Thornell, mera känd som "Kolmårdstomten", är en person med många järn i elden. Lantbrukare, skogsbrukare, kaféinnehavare, nyårsrevyer, engagerad i politik, evenemangsarrangör och Radio Nordentusiast. Vi har ofta under färden längs E4:an mellan Norrköping och Stockholm kunnat se hans jättestora skyltar i landskapet, ofta med EU-kritiska budskap. Senast jag passerade Kolmården så var budskapet "USA behöver pengar – skicka hem Annika Östberg!". I Olofsberg i Kolmårdsskogen drev Håkan under ett antal år sitt populära kafé och smeknamnet har han fått av den tomteverkstad som han varje år har öppen på sin gård. Både kaféet och tomteverkstaden blev populära utflyktsmål men på grund av nya direktiv från Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten så bestämde sig Håkan för att stänga kaféet då en ombyggnad inte ansågs lönsam. Kaféet har hela tiden haft en nostalgiprofil och många gäster har uppskattat att kunna lyssna till gamla Radio Nordinspelningar till kaffet.

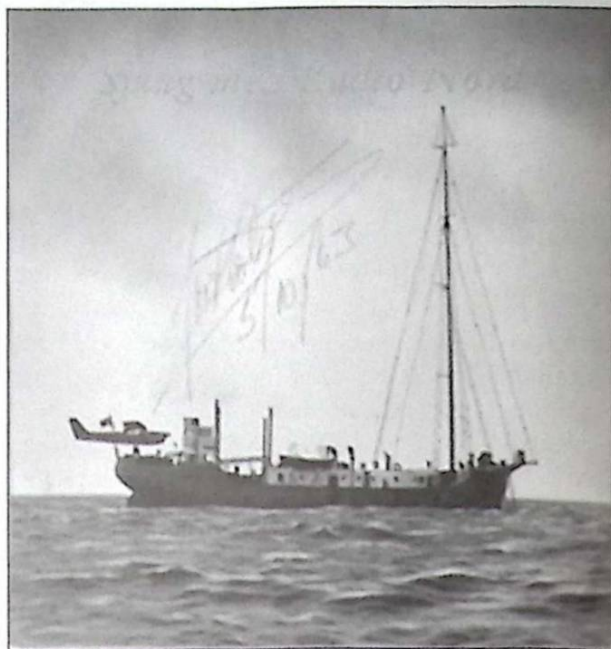
Radio Nord har blivit en hjärtesak för Håkan även om han aldrig själv hörde stationen när den var igång (han är född 1958). Men med åren har intresset blivit allt djupare och Håkan lyckades faktiskt få överta vraket efter salig m/s Bon Jour, senare Mi Amigo, och visionen var att kunna bärga fartyget för att så småningom starta ett Radio Nord-museum ombord. Dessa planer har han numera givit upp.

Fartyget är brutet i två delar och det är inte realistiskt att bärga det. Men visst finns fortfarande tanken på ett Radio Nord-museum. Kanske till 50-årsdagen av starten som infaller den 8 mars 2011?

Redan den 8 maj 2009 kommer Håkan att anordna en Radio Nordafton i DeGeer-hallen i Norrköping, ett projekt som ursprungligen var tänkt till 50-årsjubileet. Utöver medverkan av artister som Lill-Babs, Little Gerhard, Rock-Ragge, Sven-Gösta Jonsson (Rock-Samen), Ann-Louise Hansson och Göingeflickorna så kommer ett antal gamla Radio Nord-medarbetare som Pelle Lönndahl, Sten Hedman, Lasse Nestius, Lasse Branje och Lennart Atterling att närvara. Även Jan Kotschack, son till Jack, kommer att vara med och bland annat berätta om sin Radio Nordbok som släpps i september på Premium Förlag.

Jag inser att tiden håller på att rinna ut och att jag måste göra det här nu om jag ska kunna få med de gamla medarbetarna, säger Håkan. Om ett par år så kan det vara försent.

Hur stort är då intresset för ett evenemang av detta slag? Håkan säger med visst allvar att risken finns att det blir till att äta gröt länge efter denna gala om publi-

ken sviker, då han själv står för den ekonomiska risken och inte har några sponsorer. Men även om antalet Radio Nord-entusiaster inte är tillräckligt för att fylla DeGeer-hallen så hoppas han att de folkkära artisterna ska dra publik på sina namn. Radio Nordtemat kommer att gå som en röd tråd genom kvällen och en kör har engagerats för att sjunga Radio Nordjinglar. Dessutom planeras filmvisning.

Alla Radio Nord-entusiaster bör sluta upp i Norrköping den 8 maj. Detta är sannolikt den sista gången som möjligheten finns att vara med om ett evenemang av detta slag. Mera information kan fås via Biljettbyrå 011 - 15 51 00.

Ronny Forslund

Vi har sett, fortsättning från sidan 22

delse om att ett fartygs SOS-signaler störts ut av Radio Rock och använder detta som ett skäl till att verksamheten ska betraktas som allmänfarlig. Det här argumentet har använts av svenska Televerket också när de jagade radiopirater för ungefär trettio år sedan.

Hur filmen slutar ska vi kanske inte berätta här med hänsyn till dem som inte ett den ännu – det brukar ju vara roligast så.

Genom hela filmen spelas naturligtvis sextiotalsmusik av klassiska artister – The Kinks, Leonard Cohen, Moody Blues, Procol Harum, Jimi Hendrix, Rolling Stones och många andra. Ett par mindre plumpar i protokollet är David Bowies "Let's Dance" (en åttioalshit) och Duffy som faller lite ur ramen.

Fortsättning på sidan 32

Allt om media

Stig Granfeldt

Hemvägen 8A

653 47 KARLSTAD

054 - 56 18 22

aom@telia.com

Känd radioröst om radiolyssnare

Ylva Mårtens är en välbekant röst i etern. I boken *Kära lyssnare* skriver hon kärleksfullt om radiolyssnandet och radion som väsen. *Kära Lyssnare* är både historia och kampskrift, reportage och idékälla. Under påskhelgen 2004 sändes Ylva Mårtens tre program "Radion som sällskap". Här utvecklar hon några av tankarna i programmet. Vad innebär radiolyssnandet? När började radion fungera som sällskap?

Arbetet med boken började när Per Lyssander, nu rektor på DI, bad Ylva Mårtens skriva något på temat radio. Hon skriver: "Jag ville lyfta fram sidor hos radion som gör den extra viktig för lyssnarna. Sidor som vi kanske glömmer bort i vårt informationsdominerade mediasamhälle. Sidor som vi kanske inte hinner med när vi arbetar i

fabriken Sveriges Radio. Tar radiomakare idag hänsyn till sällskapsaspekten?" Ylva Mårtens har läst den forskning som finns, hon intervjuar filosofer, psykologer och idéhistoriker, hon citerar poesi, besöker sjukhus och fängelser och intervjuar radiolyssnare och kolleger. Vi får exempel på hur radiovanorna förändrats under snart hundra år. Nu är radion en fullständig självklarhet, men vad hände när radion kom in i de svenska hemmen? Hur ändrades folks liv och vanor?

Ylva Mårtens skriver: "Jag blir ständigt berörd och fascinerad av berättelserna om hur världen med hjälp av radion steg in i de svenska hemmen och ändrade människors liv. Känslan som lyssnarna förmedlar, att de så starkt mindes stämningen kring radioapparaterna är inspirerande. Den här högtidligheten kring radion som många skriver om gör att jag måste berätta".

Folklivsforskaren Bengt af Klintberg skriver i förordet: "Kära lyssnare är inte bara en tankeväckande forskningsrapport om vårt umgänge med världen omkring oss

genom radiolyssnandet, skriften kan också ses som ett debattinlägg i en tid när omfattande omläggningar av radions programutbud genomförs. Ylva Mårtens vänder sig mot en uppfattning som man ofta möter i våra dagar, att radiolyssnande har blivit detsamma som 'slölyssnande'. Radion fortsätter att beröra oss och bjuda på starka upplevelser. Rösterna i radion kommer oss nära på ett sätt som inget annat medium kan".

Ylva Mårtens är en av P1:s prisbelönta radioproducenter och har arbetat i snart 40 år på Sveriges Radio

NE Radio startar radiosändningar i mobilen

NE Radio, en av Sveriges största webbradiostationer, har inlett sändningar över mobilnätet. I första skedet sänds kanalen NE Radio Sweden, en musikkanal med svenska programledare, ut över mobilnätet. Sändningarna sker i formatet aac+, som ger en överlägsen kvalitet med låg nedladdningsvolym. Lyssna på NE Radio i mobilen på www.neradio.mobi i mobiltelefonens webbläsare.

Mer om NE Radio

Nelite Music AB driver internetradiostationer på olika språk under namnet NE Radio samt NE Radio Gold. NE Radio spelar elektronisk musik med stilarna House, Hardstyle, Trance, Hands up och Hardcore. Totalt sänder NE Radio på nio kanaler. Lyssna på NE Radio i mobilen: www.neradio.mobi

Under en månad har NE Radio över 100.000 unika lyssnare. De som lyssnar på NE Radio är mestadels mellan 15 och 30, 70 % är män. De flesta lyssnarna kommer från Sverige och de nordiska länderna.

Canal Digital slopar kortavgifterna i Norge

Från den 1 juni i år så inkluderar Canal Digital kortavgiften i priset för sina satellitkunder i Norge.

- Vi är glada över att Canal Digital genomför denna förändring, säger Bente Øverli, direktör för Forbrukerombudet, Norges motsvarighet till Konsumentverket här i Sverige. Målet är att göra det lättare för konsumenterna att jämföra TV-erbjudanden. Canal Digital är nu det första steget, säger orbrukerombudet i ett pressmeddelande. Viasat och RiksTv som är Norges motsvarighet till Boxer planerar att göra samma sak.

- Vi har förstått att konsumenterna känner sig lurade om de tror att de kommer att få TV-signaler till under hundra kronor i månaden, medan kortavgiften faktiskt kostar 150 NOK per månad, säger direktör Bente Øverli.

Utökat samarbete mellan TV4-gruppen och Expressen

Efter en rad framgångsrika samarbeten under de senaste åren intensifierar TV4-gruppen och Expressen sitt arbete för att hitta nya lönsamma samarbetsprojekt. Avsikten är att bevara och utveckla de befintliga varumärkena och att hitta nya områden och tjänster som de båda mediehusen gemensamt kan utveckla till lönsamma verksamheter.

Internetlyssnandet ökar i USA

En ny undersökning från American Media Services visar att Internet är på hög tillväxt. Undersökningen visar att 27 procent av amerikanerna lyssnar på Internetradio. Personer under 50 år så är siffran 34 procent och bryter man ner det till att gälla 18-24 åringarna så är det hela 47 procent. Av de tillfrågade säger 73 procent att man lyssnar lika mycket på radio idag som man gjorde för 5 år sedan.

Studien visar också att hälften av de amerikanska hushållen har trådlöst Internet. I september 2008 var siffran 37 procent. Amerikanerna vill också kunna lyssna när de befinner sig i sin bil. Hela 46 procent har denna önskan - mot 37 procent i september.

Bland dem som har lyssnat på Internet radio förväntar sig 46 procent att de kommer lyssna på Internet-radio i bilen inom några år och 74 procent vill kunna lyssna på ren netradio i bilen om bilen har Internetanslutning.

Bland de svarande som aldrig har lyssnat på ren Inter-

net radio säger 48 procent att de kommer att lyssna på Internetradio i bilen om det var möjligt.

Studien bygger på intervjuer bland 1.005 personer och som utförs av Omnitel för American Media Services. Omnitel visar att undersökningen felmarginal är 3 procent. Detta skriver danska radionyt.com.

Jonas Eriksson ny vd för Canal+

Jonas Eriksson tillträder den 24 april som ny vd för Canal+/C More Entertainment. Jonas kommer närmast från Bonnier Broadcasting & Entertainment, där han varit vice vd, och har stor erfarenhet både från tv-mediet och från prenumererade medier. Hans uppdrag är att fortsätta utveckla grundaffären premium-tv genom att behålla befintliga kunder och utöka abonnentstocken. Samtidigt fortsätter arbetet med samordningen mellan TV4 och Canal+.

Radio Fryksdalen blir mer mobila

Radio Fryksdalens arbetar just nu med att ta fram teknisk utrustning som skall göra det enklare att komma ut och sända från andra platser än enbart från deras studios.

Utrustningen kommer sedan att stå till de sändande föreningarnas förfogande med målsättning att man får fler program som tar chansen att komma ut till lyssnarna och sända. Målsättningen är att det nya mobila tekniken är tillgänglig senast under maj månad.

Man kan lyssna på stationen via Internet under adressen: <http://www.radiofryksdalen.se/webradio.php>. Vill man lyssna traditionellt om man har vägarna förbi Sunne/Torsbytrakten så är frekvenserna: Sunne 100,6 och Sysseleback 104,1.

Radio Sweden har sänt sitt sista program

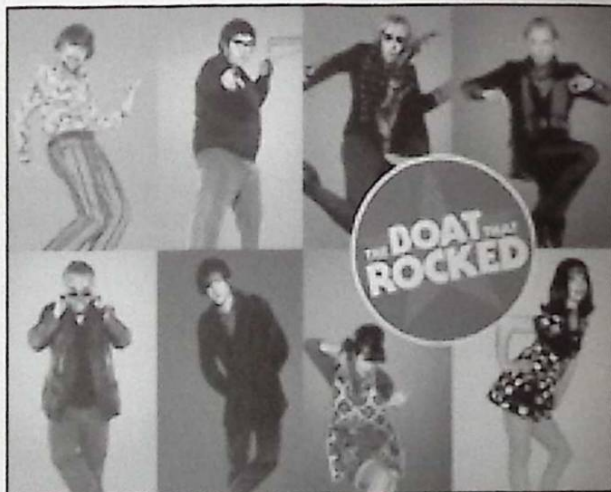
På lördagen den 28/3 sändes det allra sista programmet från Radio Swedens svenska redaktion. Det var en tillbakablick på de 70 år som de speciella sändningarna till svenskar utomlands har funnits. Lyssnare, men också tidigare chefen Finn Norgren berättade om sin relation till Radio Sweden.

Innehållet i Radio Swedens svenska program på kortvåg och mellanvåg har ersatts med repriseringar av sänd-

ningar från Ekot.

Radio Swedens svenska redaktion har lags ner och därmed blir det inte heller några riktade program till svenskar utomlands på internet, podradio och satellit i fortsättningen.

Allmänt

CD, QRX & Co. Abkürzungen Codes im Funkverkehr	80,00
Funklexikon	80,00
Klassiska Vasalopp 1925-1973	150,00
Latinamerika by Radio REA	40,00
Minnesboxen krigsåren 1939-1945 (7 CD)	850,00
Minnesboxen samlingsboxar (5 CD), olika årgångar	650,00
Minnesboxen Vårt 1900-tal (6 CD)	600,00
Minnesboxen (olika års-CD) st	160,00
World QSL-book (CD)	350,00

Antenner

Aktivantennen för Lang-, Mittel und Kurzwellenempfang	135,00
Blitz- und Überspannungsschutz für Antennen, Geräte und Anlagen	75,00
NRC antenna reference manual 3	260,00
Beverage and longwire antennas. Design & theory	250,00
Joe Carr's Loop antenna handbook	310,00
The beverage antenna handbook	400,00
Rothammels Antennebuch 12. Ausgabe	450,00

Frekvenstabeller och årsböcker

Hörzu Radio Guide 2008-2009	165,00
Passport to world band radio 2009	270,00
World radio TV handbook 2009	300,00
Sender & Frequenzen 2009	310,00
Domestic Broadcasting Survey 2007 REA	50,00
World radio TV handbook 1947-1958 CD	375,00
World radio TV handbook 1959-1970 CD	375,00
Television viewers guide 2007 REA	25,00
Das grosse Handbuch der Satelliten-Frequenztabellen REA	125,00
HD-TV 2006 REA	75,00

Historik

208 It was great	250,00
Eteraktuell minns svensksändarna	90,00
Ich und der Rundfunk (1931)	90,00
Radios by Hallicrafters	250,00
A history of Radio Pakistan REA	100,00
The early development of radio in Canada	300,00
Voice of America: A history REA	250,00
Tidens tusende tungor	125,00
Tyskland talar- Hitlers svenska radiostation, bok	220,00

Tyskland talar- Hitlers svenska radiostation (8 CD)

250,00

Pirater och clandestine

Border Radio	275,00
Caroline "For the moment goodbye" CD	150,00
Historien om Radio Nord, CD	160,00
Piratdrottningen - Radio Syd, bok + CD	150,00
Piratensender	175,00
Radio 270 - Life on the ocean waves	160,00
Radio Caroline - The legend lives on (CD)	200,00
Radio Caroline - The pirate years	325,00
Radio Caroline North - Rockin' and rolling	160,00
Radio Nord CD 2 - 21 MP3	450,00
Boken om Radio Q REA	75,00
Rebel Radio	225,00
Records at Sea	125,00
The Beat Fleet	225,00
The Ship that Rocked the World	225,00

Radioteknik

Kurzwellenempfang mit dem PC	175,00
Mittelwelle, Band 1 - Grundlagen (Herbst)	175,00
Radio data code manual	375,00
A DX-er's technical guide	310,00
A family affair - The R.L. Drake story	450,00
A pictorial history of Collins amateur radio equipment	675,00
Communications receivers. The vacuum tube era 1932 - 1981	375,00
Discover DX-ing	130,00
Heathkit. A guide to amateur radio products	530,00
Listening to longwave. The world below 500 kHz	130,00
Mil spec radio gear - Korean war to present day	430,00
Optimaler Rundfunksempfang mit dem PC 2007	180,00
Radio data code manual, 18th edition	375,00
Radiohören auf Lang- und Mittelwelle	180,00
Das neue digitale Radio REA	75,00
DRM - Digital Radio Mondial REA	75,00
Radiovielfalt via Satellit REA	75,00
Webradio und Web TV	180,00

Utility

2009/2010 Guide to utility radio stations	525,00
Air band radio guide	75,00
Flug navigationsverfahren	160,00
Not- und Katastrophenfunk auf Kurzwelle	225,00
Radiotelex Messages	220,00
Wetterbildern und Daten selbst empfangen	75,00
Seefunk 2008	290,00
Spezialfrequenzliste 2007-08 Band 2	225,00

**Beställ genom DX-köp:
Sveriges DX-förbund,
Box 1097
405 23 GÖTEBORG
Tel 070-316 00 76 Bertil Grenholm
eller på vår hemsida
<http://sdx.se/DX-kop/index.php>**

***Våra priser inkluderar frakt!
Plusgiro 61 56 40-0***

Tips från DX-köp

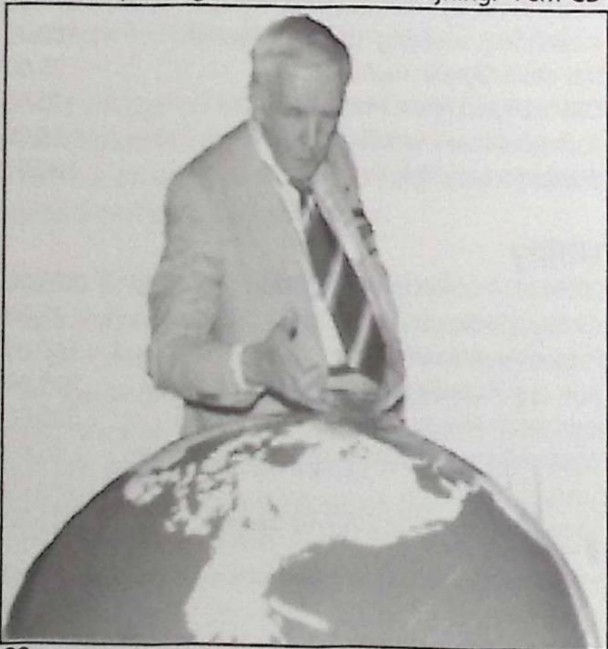
WRTH 1947-1970 i bok och CD-ROM

För Er som samlar på WRTH sedan begynnelsen och inte kan få tag på gamla ex så går det att köpa hos DX-köp. Vi har ett antal av äldre årgångar. Priset för dessa är 100 kr/st.

För Dig som är med i tiden och som inte har plats för alla gamla böcker som samlar damm i bokhyllan har vi ett bättre förslag: Vi erbjuder två CD-skivor med de första 24 årgångarna av WRTH i PDF-format. Den första skivan innehåller årgångarna 1947-1967 och den andra 1958-1970. Skivorna är framtagna av tyska ADDX och håller högsta kvalitet. Varje skiva kostar 375 kr.

Arne Skoog collection - inspelningar från 40- och 50-talen

Arne Skoog, den svenska DX-ingens fader, lämnade efter sig en ovärderlig mängd litteratur och inspelningar av kortvägsmottagningar från 1940- och 50-talen. Dessa förde han över på shellackskivor och DX-Köp har i sin tur spelat över dessa på CD-skivor. Ett urval av alla dessa gamla inspelningar finns nu till försäljning. Fem CD-

skivor med kommentarer av Henrik Klemetz säljer vi för endast 250 kr per sats. Något för alla nostalgiker!

The Boat that Rocked - pirater i bokformat

Du har kanske läst i pressen eller sett på TV att det går en film på våra biografer om piratradion utanför Englands kust under 60-talet. Är Du intresserad av att veta mer om dessa, så har vi flera böcker om engelsk, holländsk och svensk piratverksamhet. Här nämns bara några - flera finns på vår hemsida.

Border Radio (engelska) om de superstarka MV-stationer som sattes upp just innanför den mexikanska gränsen för att utan att begränsas av amerikanska bestämmelser fritt kunna sända program och reklam in över USA., Pris 275 kr

Piratsender (tyska) om europeiska piratradiostationer Pris 175 kr

Radio Caroline - The pirate years (engelska) för 325 kr.

Piratdrottningen - Radio Syd, bok + CD för endast 150 kr

Records at Sea. Denna bok berättar bl a om trälaren som blev Radio Carolines sändarfartyg Ross Revenge. Pris 125 kr

Radio Nordinspelningar finns på ett antal CD-skivor för 70 kr/st eller alla 19 CD inlagda på fyra MP3-CD för 450 kr. Mer information om dessa och om våra böcker kan Du få på vår hemsida www.sdx.se/DX-kop/butik/.

Slutligen får jag meddela att vi pga. den svenska kronans dåliga värde mot euron och dollarn har fått höja en del priser på böcker från Tyskland och USA. Vi beklagar men kan trösta Dig att det blir inte billigare för Dig att själv beställa böckerna från respektive förlag.

Har Du frågor om våra böcker så kan Du kontakta Bertil på telefon 0703-16 00 76. Säkrast efter kl. 19.00.

Vi har sett, fortsättning från sidan 28

The boat that Rocked är naturligtvis ingen stor film, däremot är den onekligen rolig och mera radioanknytning får man sällan eller aldrig på film. Eftersom jag inte är tillräckligt gammal för att ha något minne från sextiotalets mitt ska jag kanske inte yttra mig alltför kategoriskt på den här punkten men jag kan utan vidare säga att filmen känns tidstypisk och den är definitivt välgjord. Filmen kommer givetvis att släppas på DVD när den slutat gå på bio. Redan nu kan man köpa "soundtracket" till filmen - en dubbel-CD till enkelpris (men Cohens "So long, Marianne" får av någon anledning inte vara med där).

Det "fadar" lite mellan tre och fyra antenner i betyg från mig, men med tanke på radioanknytningen bestämmer jag mig till slut för fyra.

11.30 Besök på Radiomuseet i Göteborg med guidad visning. Vi vill i förväg veta hur många som är intresserade av denna visning. Ange detta på talongen eller i din anmälan. Visningen tar ca 60 minuter.

Möjlighet att besöka SDXFs arkiv när det är luckor i programmet.

Information om anmälan till DX-parlamentet

Priser för boende och mat:

Anmälningsavgiften är 250 kr.

Logi i enkelrum inklusive mat och fika fredag-söndag 1470 kr.

Logi i enkelrum inklusive mat och fika en natt 845 kr

Del i dubbelrum inklusive mat och fika fredag-söndag 1010 kr.

Del i dubbelrum en natt 615 kr.

Matpaketet för dem som inte bor på hotellet 450 kr.

I hotellpriserna fredag-söndag ingår boende och alla måltider från fredag eftermiddag till och med söndag

förmiddag. Då ingår eftermiddagskaffe fredag och lördag, kvällsbuffé fredag och lördag, förmiddagskaffe lördag och söndag samt lunch lördag. Logi en natt avser alla mål från lördag förmiddag t.o.m. söndag förmiddag. Övernattning med mat beställs direkt till Apple Hotel, 031-25 11 00. Ange bokningsnummer 353328.

I matpaketet för dem som inte bor på Apple Hotell ingår förmiddagsfika lördag och söndag, lunch lördag, eftermiddagsfika fredag och lördag samt kvällsbuffé fredag och lördag.

Matpaketet beställer du via SDXF. Beställning till parlamentet kan du göra med talong här nedanför eller via mail till vordf@sdxf.se. Glöm inte att betala in anmälningsavgift och eventuellt matpaket till SDXF:s Plusgiro 3 26 26-4.

För ytterligare frågor kan Du vända Dig till Moritz på telefon 031-338 18 04 efter kl 19.00 eller till Lars på telefon 031- 49 75 86.

Välkommen till det glada Göteborg 12 - 14 juni!!!

Moritz Saarman
Lars Wieden

Namn _____
Adress _____
Postadress _____
Tel _____
E-post _____
DX-klubb _____

Har beställt boende direkt hos
hotellet tel: 031-25 11 00 _____

Ange kod 353328

Anmälningsavgift 250:-

Matpaket fred-sönd 450:-

Jag beräknar ankomma _____

Jag vill följa med till Radiomuséet (Ja) (Nej)

Anmälningsavgift och ev. matpaket betalas in på pg 3 26 26-4.

Anmälan skall ske senast den 31 maj till SDXF, Lars Wieden, Box 1097, 405 08 GÖTEBORG eller genom gå in på SDXFs hemsida www.sdxf.se och anmäla sig där.

Det betonas att egenskaper liknande dem i fast materia kan inte tillskrivas etern och försök att göra så leder till absurda resultat. Föreställningen är att etern bara är ett annat sätt att säga att rymd, tom på alla materiella substanser, fortfarande äger egenskaper som tillåter att elektromagnetiska vågor passerar genom den.

När man tänker på rymden som ett medel att sända elektromagnetiska vibrationer, kallas tom rymd vanligen "fri eter". Alla elektromagnetiska vågor, oavsett frekvens, färdas med samma hastighet i fri eter. Denna hastighet, som fastställts experimentellt, ligger mycket nära 3×10^8 meter per sekund. Denna siffra används vanligen i radioberäkningar. En noggrannare siffra är $2,9982 \times 10^8$ meter per sekund.

Då elektromagnetiska vågor färdas genom ett materiellt medium, till exempel en tegelvägg, måste det fortfarande betraktas så att det egentliga mediet är etern. Det är, emellertid, inte längre fri eter, utan ändrad av närvaron av materialet som upptar samma rymd. Som resultat därav ändras även de elektromagnetiska vågorna av samma material, liksom med ljusvågor som passerar genom ett medium in i ett annat."

P. J. Prisdon skriver i boken "Wireless" från samma decennium eller möjligen sent 20-tal två kapitel om etern. I slutet på det första av dessa skriver han:

"Man må fråga sig: 'Om inget är definitivt känt om etern, varför antar man att det existerar?' Svaret är att teorin om etervågor möjliggör beräkningar som annars hade blivit för svåra eller omöjliga att göra, att lösa radioproblem och att redogöra för vissa fenomen inom de vetenskapliga områdena. Även om det i framtiden skulle visa sig att sådana beräkningar gjorts på felaktiga grunder, kommer vi i denna bok att anta att elektromagnetiska radiovågor beror av ett medium för sin fortplantning som kallas Etern."

Etern blev en seglivad företeelse. Så sent som 1950 kunde vi slå upp Etern i "The encyclopedia of radio and television" och läsa:

Etern

Icke-materiellt medium som antas genomsyra all rymd, som medger att elektromagnetiska vågor passerar. Det är svårt att föreställa sig en vågrörelse utan ett påtagligt medium i vilket de passerar från punkt till punkt. Så uppkom teorin om etern. Föreställningen om etern är ett annat sätt att säga att rymden, tom på all materia ändå äger egenskapen att propagera elektromagnetiska vågor.

När man tänker på rymden som ett medel att sända elektromagnetiska vibrationer, kallas tom rymd vanligen "fri eter", men när vågorna färdas genom materia,

såsom ett tegelhus, är etern inte längre fri, utan ändras av närvaron av materia, och vågens hastighet ändras då den passerar materialet."

Så nu vet vi det!(Det förefaller som om amiralitetet hade deltagit, medvetet eller omedvetet, vid framtagningen av encyklopedin).

Tankarna går osökt till s.k. "svart materia" som diskuterats ett antal år, och som man först nyligen fått bevis för...

Bengt Grahn

Bidragsgivare

BEFF	Björn Fransson, Visby
BSL	Bo Samuelsson, Linköping
CB	Christer Brunström, Halmstad.
CWE	Claes-W.Englund, Danderyd
DO	Dan Olsson, Kävlinge
GG	Gunnar Green, Motala
GN	Gert Nilsson, Bonässund
GRS	Göthe Ringström, Sköllersta
JOB	Jan Oscarsson Umeå
KJT	Kjell Tunsäter, Vickelby
PES	Peder Seippel, Älta
RNS	Roland Nilsson, Upphärad
RoH	Rolf Hyttsten, Östersund

NA-horisont, fortsättning från sidan 6

1270 i NA-horisont i EA3 2008. Stationen har ett klassiskt countryformat men med lite nyare hits insprängda också. Kanske inte det redax helst vill ha i lurarna, men nog så trevligt i lagoma mängder! Bicoastal media har sin webbplats på www.bicoastalnational.com. Här hittar du information om bolagets samtliga stationer och möjlighet att direktlyssna på en del av dem. KBAM är i skrivande stund inte tillgänglig dock.

Då var det dags att avrunda! Så här års börjar red så smått dra igång DX-verksamheten i sommarstugan i Petiknäs. Där hänger som vanligt en liten longwire mellan takåsarna. Inte så mycket NA i lurarna av förklarliga skäl men det känns faktiskt lite småspännande att höra efter vad kortvågen kan ha att erbjuda nuförtiden! Trevlig översomring önskas från NA-redax och väl mött i höst!

73s de JOB!

I DX-köps sortiment hittar du
många spännande böcker.
Se vår annons i detta nummer!

MKV-översikt

Gert Nilsson
Rodervägen 30
891 78 BONÄSSUND
0660 - 580 83
mkvo@sdx.se

Ny bidragsgivare den här gången! Det är Rolf Hyttsten från Östersund som skickat in några tips. Rolf använder signaturen RoH. Hjärtligt välkommen Rolf.

Tipsen signerade DO kommer från en lyssnarträff i Saxtorp den 2-23.3 2009. Det var förutom DO, Jan Thörnblom och Göran Hardenmark som deltog. Antennerna var ett par bävvar på 350 m. Kul med lite info om hur loggarna tillkommit!

EUROPA

720 10.4 0300 D Bayrischer Rf program 3 hördes här med fin popmusik. Har WDR slutat att sända här? DO
809 10.3 00.00 G Radio Scotland (lokalt BBC-px). Lokala nx, följt av skotsk mx och sedan blue-grass. Mycket hörvärt! QRK 3 p g a litet fading, annars 4:or. RoH
963 23.3 0145 G Club Asia med ID efter en låt på hindi. Emellanåt kunde också spanjoren höras här DO
1386 23.3 0430 G R Carillon med gamla godingar som Harpo o Rolling Stones DO
1494 11.3 18.30 RUS Rysslands röst med SINPO 44433 och px i sin trogna klassiska Moskvastil//175 och 6055 men6345 QRK 0. RoH
1512 23.3 0040 G Tyrone Community R med rek för en pub på 2 William Street DO
1566 22.3 1815 G BBC R Bristol med prat om Johnny Burnett i program med härlig 60-talsmusik DO
1602 22.3 1635 HOL R Waddenzee drog ett ID och annonserade sin adress för DO
6175 8.3 18.30 RUS Svenska förstås. Aktuella nx och insterjuer med drabbade gästarbetare. RoH.
7465 11.3 19.45 ALB RTiirana på engelska en kvart följt av franskt px. QRK 2. RoH
6115 11.3 19.00 ROM R Romania International på eng med körsång bl a. QRK 4//6115 med QRK3. RoH
12050 17.4 19.00 OID Radio Biafra via ?. Massor av prat om Nigeria och Biafra. S 3-4. BEFF

AFRIKA/ASIEN

4840 23.3 0115 IND AIR/Bombay med ragamusik. DO
4910 23.3 0120 IND AIR/Jaipur med prat om vattenrening DO
4950 23.3 0130 IND AIR/Srinagar pratade om kongres-

sen i New Delhi DO

5010 23.3 0125 IND AIR/Thiruvananthapuram med program på hindi tror jag DO

5960 11.3 19.00 TUR Voice of Turkey med engelska. Idade och slutade 10 minuter före utsatt tid. RoH

6090 6.4 1730 OID, men alldeles säkert Amhara Regional State Radio, Etiopien, eftersom musiken var från "Horn of Africa"-typisk. ID-ar: "Amara Kilil Radio". Stördes av BBC på Dari och kl 1757 kom CRI och förstörde nöjet helt. BEFF

7105 12.4 18.00 ERI Voice of the Broad Masses of Eritrea verkar flaxa omkring på olika frekvenser i 41 mb. GG

7145 5.4 17.00 SOM Radio Hargeisa på ny QRG. Ofta men tyvärr mycket HAM-QRM på frekvensen. Skön musik men svårapporaterat. GG

7145 6.4 1655 SOM Radio Hargeisa är nu igång med, troligen, en ny sändare. Hördes riktigt skapligt, men modulationen var skral och det hördes att den kommer långt bortifrån. Det var svårt att hitta något rapporterbart. Somaliska språk. S. 2-3. BEFF

7165 12.4 16.00 ETH Radio Ethiopia. Bra mottagning. Började en engelsk sändning. Lite idefattigt kanske med bara en 10 min. nyhetssändning. Resterande tid popmusik bl.a. Madonna, Simply Red & Lionel Ritchie. Men rpt vänligt. Skickade rpt men tror ej på något svar härifrån! GG

7175 9.4 18.45 ERI Voice of the Broad Masses of Eritrea med Arabiska. Jätteskön lokal musik. Störningsfritt och QSA 4/5!!! GG

7200 6.4 17.00 ERI Voice of the Broad Masses of Eritrea med okänt px. Sänder ett annat px på annat språk här. Hörs i ca: en timme då Iran dunderar in på frekvensen. GG

7245 11.3 CHN China Radio International med två timmar på engelska. Nx, mycket musik + lektion i kinesiska m m RoH

9525 24.3 20.00 INS Voice of Indonesia gick finfint här under mars månad. Hörs sämre nu i april då andra stationer bl.a. CRI har lagt sig på frekvensen. Engelska & bl.a. "Lets Learn Bahasa-Indonesia". GG

NORDAMERIKA

1150 3.4 0600 USA WHBY Kimberley WI hade C2C. TOH ID. En intressant ESPN under lyckades jag inte få ID på. GNH

1200 29.3 0400 USA WKOX Framingham MA anropade på EE med dubbel-Id. Annars bara La Nueva Rumba 1200 hela tiden. CFGO QRM. GNH

1349,995 3.4 0156 USA OID som annonserade Freedom Radio Network GNH

1350 3.4 0358 CAN CKAD Middleton NS hade förvåningsvärt nog en lokal programannonsering. GNH

1360,001 3.4 0200 USA WDRC Hartford CT med TOH ID GNH

1370,003 3.4 0200 USA WDEA Ellsworth ME med nyheter på heltimmen GNH

1370,014 29.3 0310 USA WGIV Gastonia NC kämpade med WDEA som var dominant. GNH

1380 3.4 0200 CAN CKPC Peterborough ON med Oldies men också ovanligt mycket prat. GNH

1390 3.4 0200 USA WEGP Presque Isle ME tillsammans med WPLM 99.1 GNH

1390 29.3 0300 USA WPLM Plymouth MA anropade över WEGP en kort stund. GNH

1419,994 3.4 0400 USA WOC Davenport IA med C2C. Även en svag sportstation i röran. GNH

1420 3.4 0400 CAN CKDY Digby NS hade AVR program GNH

1439,998 3.4 0230 USA WRED Westbrook ME hade sport som vanligt. QRM från en station med SS. 96.3 FM ID. Här fanns också en station med Newsradio annonsering. GNH

1439,998 3.4 0240 USA WHKZ Warren OH var mindre religiös än vad vanligtvis är fallet. Här var det antikommunistisk information. Luxemburg körde igång 0250. GNH

1460 3.4 0159 USA WDDY Albany NY med riktigt bokstavsID + Radio Disney. Här fanns också WHIC + OID SPT som jag inte lyckades få ID på. GNH

1470,003 3.4 0230 USA WLAM Lewiston ME spelade Diana GNH

1479,998 3.4 0159 USA WSAR Fall River MA idade "The #1 radio station All day every day we are 1480 WSAR Fall River" GNH

1479,999 3.4 0400 USA WHBC Canton OH med TOH ID före nyheterna. GNH

1490 3.4 0500 USA WMOG Brunswick GA med ett dåligt ID, känns igen från HMs inspelning. En musikstation (WBAE?) + REL + distorderad LA (Dinamica?) gjorde inte saken bättre. GNH

1490,016 3.4 0631 USA WMBM Miami Beach FL anropade 14-90 WMBM and wmbm.com. Gospel. GNH

1499,991 3.4 0159 USA WFED Washington DC Federal News Radio GNH

1519,999 3.4 0330 USA WWKB Buffalo NY med TLK GNH

1520 3.4 0330 USA KOKC Oklahoma City OK kom upp med News Talk 1520 ID genom NY GNH

1600 3.4 0201 USA WUNR Brookline MA spelade gamla godingar. ID vid denna tid. GNH

CENTRALAMERIKA/VÄSTINDIEN

1390 22.3 2300 PTR WISA/Isabel Puerto Rico med ett härligt musikprogram. DO

1610 23.3 0430 AIA Caribbean Beacon pratade om Columbus resa 1495 DO

1620 23.3 0345 CUB R Rebelde pratade om ett vän-skapsmöte mellan Cuba o Venezuela DO

1620 23.3 0415 VIR WHDP med härlig musik på morgonkvisten för DO

1690 23.3 0410 OID med spanska som pratade om Cuba och katolska kyrkan DO(Kuba har farit runt lite här och var under vårvintern, men jag har svårt att förstå varför de skulle lägga sig på 1690!//red Kanske formatbyte 36

hos en NA?)

SYDAMERIKA

1350,015 3.4 0534 EQA HCVP2 Teleradio 1350 AM Guayaquil med sitt Digital-ID i ett musikprogram. GNH

1440,046 29.3 0010 B OI D Brasse men ganska säkert Riostationen som ligger riktigt högt. Attencao Brasil Deus e Amor GNH

1469,994 2009-03-28 2253 URU CX147 Radio Cristal annonserade ett turistprogram. GNH

1470 23.3 0010 VEN R Vibración gillade inte amerikanska banker i Venezuela DO

4885 23.3 0005 B R Clube do Para med reklam för en fotbollsmatch DO

4985 23.3 0000 B R Brasil Central med reklam för ett religiöst program. Q 5. DO

PIRATER

1620 22.3 1631 R Zonnerster med ID DO

1636 22.3 1630 R Rona Lisa med polkamusik DO

1640 23.3 0705 R Toulouse stängde 0730 men då hade jag fått ihop en rapport DO

1642 22.3 2345 R Barcelona ID:ade efter ha spelat Puppet on a string DO

1650 22.3 2330 R Black Power med Eddy Cockran DO

1655 23.3 0230 Zender Corona dessvärre ytterligare en holländare utan adress DO

1655 23.3 0655 R Scotland berättade att det regnade i Holland DO

1660 22.3 1725 Zender Hooiberg med QSO till Pionier i Albatross DO

1665 22.3 1805 R Calypso med QSO till Hooiberg DO

1665 22.3 1825 Blue Star sände en hälsning till Göran Hardenmark DO

3905 23.3 0735 Henk Skyline med "Living next door to Alice" med Smokie DO

5800 23.3 1020 R Geronimo spelade Deep Purples "Smoke on the water" DO

5815 23.3 0810 R Orion spelade Sussie Quattro DO

5815 23.3 1000 Shortwave Cowboys med Eric Clapton och Green Day på repetoaren DO

6205 23.3 0855 R Suzuki spelade John Farnham och Depeche Mode DO

6280 23.3 0705 R Merlin med ID DO

6292 23.3 0810 R Altrex spelade 5 Paul McCartney låtar, lätttrapporterat alltså DO

6375 23.3 0820 R Baken 16 med ID och spelade Stray Cats DO

6524 23.3 0830 R Ramona med George Harrison och Jerry Lee Lewis DO

Bonäset den 18 april 2009/ Gert Nilsson

SDXFs hemsida finns på
[www.sdx.se!](http://www.sdx.se)

Aktuellt på banden

Claes Olsson

Trestegsgatan 113

603 63 NORRKÖPING

011-18 22 23

apb@sdx.se

EUROPA-AFRIKA

ALBANIEN

Radio Tirana sommaren 2009

Engelska:

1845-1900 13640 kHz

2000-2030 7430 kHz

Tyska:

1931-2000 7465 kHz

1801-1829 1458 kHz

via UQ

DANMARK

Danmarks Radio på 1062 kHz har flyttat till "DR Byen" och lyssnarrapporter skall nu sändas till: DR, Emil Holms Kanal 20, DK-0999 Köpenhamn.

MV-eko via RM

BELGIEN

Följande stationer kan höras via TDP:

Moj Them R 0100-0130 15260 hmong må/on/fr

Haiv Hmoob R 0100-0130 15260 hmong ti

Hmong Lao R 0100-0200 15260 hmong ti/sö

Hmong World Christian R 0100-0130 15260 hmong lö

Aso Radio 0530-0600 9680 hausa må-fr

Denge Mezopotamya 0400-1800 11530 kurdish dagl

Denge Mezopotamya 1400-1800 11530 kurdish dagl

Denge Mezopotamya 1800-2000 7540 kurdish dagl

TDPradio 0800-0900 6015 engelska må DRM

TDPradio 0900-1000 6015 engelska ti DRM

TDPradio 1000-1100 6015 engelska on DRM

TDPradio 1100-1200 6015 engelska tor DRM

TDPradio 1200-1300 6015 engelska fre DRM

TDPradio 1300-1400 6015 engelska lör DRM

TDPradio 1400-1500 6015 engelska sön DRM

TDPradio 1500-1600 6015 engelska alla dag.

Que Huaon R 1200-1300 15680 vietnam. må/ti/fr

Aso Radio 1600-1630 15215 huasa må/ti/on/to/fr

Holy Synod R 1600-1700 15340 amharic mån

Addis Dimts R 1600-1700 15195 amharic sön

R Xoriyo Ogadenia 1700-1730 15350 somali m/f

R Xoriyo Ogadenia 1700-1730 17870 somali m/f

Voice of Asena 1700-1730 15350 tigrinya m/o/f

Ginbot 7 1700-1730 15350 amharic ti/to/lö

Ginbot 7 1700-1730 17870 amharic ti/to/lö

V of Meselna-Delina 1730-1800 15350 tigrinya ti/to/lö

Radio Bilal 1700-1800 15350 amharic sön
TDPradio 2300-2400 9790 engelska dagl DRM

Rapporter sänds till:

TDP

c/o Ludo Maes

P.O.Box 1

2310 Rijkevorsel

BELGIEN

Gupta i Cumbre

BULGARIEN

Radio Bulgaria med engelska till Europa:

0630-0700 9600 kHz

1130-1200 11700 kHz

1730-1800 5900, 9400 kHz

2100-2200 5900 kHz

Adress: 4 Dragan Tsankov Blv., 1040 Sofia eller P.O. Box 900, 1000 Sofia

R Bulgaria via Gupta i Cumbre

ENGLAND

Här kommer de senaste observationerna av mottagning av BBC på kortvåg. Resultaten bygger på de två senaste dagarnas lyssning.

Svensk sommartid

0600-0700 13675 kHz OK

0700-0800 15565 kHz OK

1000-1200 15400 kHz OK

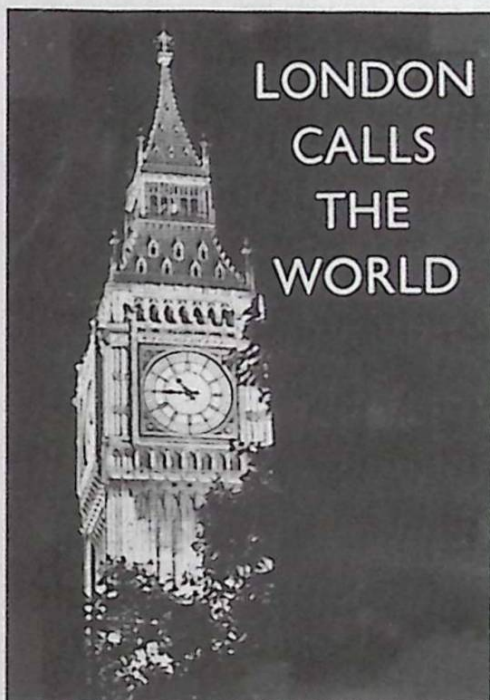
1700-1900 12095 kHz mycket bra

1900-2100 5875 kHz mycket bra

2100-2200 6155 kHz någorlunda

Rekommenderas särskilt "World Have Your Say" kl 19-20 (med undantag av nyhetstiden).

UQ

ITALIEN

World of Radio återkommer via IRRS. Kan höras varje lördag (med undantag för den första i månaden) 1000-1030 på 9510 kHz.

På samma frekvens sänds första lördagen i månaden Radio Joystick 1000-1100.

Diverse religiösa program sänds också via IRRS dagligen på 5990 kHz och fr/lö/sö kväll på 7290 kHz. För upplysningar och tider för dess, se www.egradio.org
 Rapporter och kommentarer är alltid välkomna via e-mail till reports@nexus.org

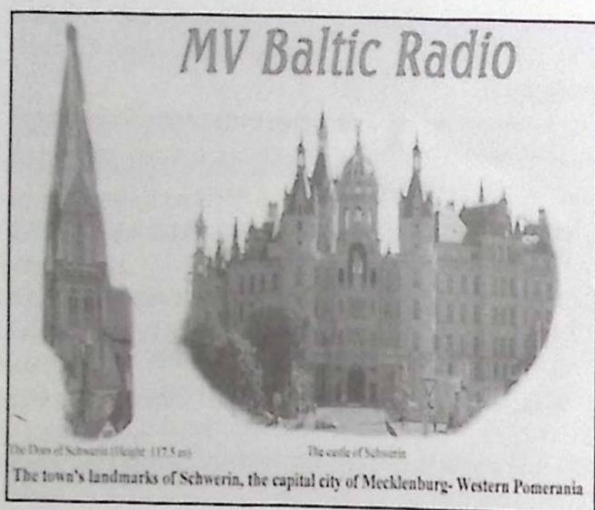
Ron Norton, Nexus via Cumbre

LITAUEN

MV Baltic Radio relä service sänder över sommaren varje söndag 0900-1000 på 6140 kHz.

- 1:a söndagen: MV Baltic Radio
- 2:a söndagen: Bluestar Radio
- 3:e söndagen: European Music Radio
- 4:e söndagen: Radio Gloria International

Tom Taylor i Cumbre

Lituanska radion stängde den 1 april sin sändare i Sitkunai på 666 kHz (5 kW).

Büschel i Kur

RYSSLAND

Voice of Russia med engelska till Europa:

0400-0500	1575, 1431, 693, 630
0500-0800	1575, 1431, 1323, 693, 630
0800-0900	12060, 1575, 1431, 1323, 693, 630
0900-1000	12060
1200-1300	558 (ej lördag)
1400-1500	9750
1500-1600	12040
1900-2300	1215

VoR via Gupta i Cumbre

TYSKLAND

Radio 700 är nu igång 16 timmar om dygnet. 0555-2200 sänder vi på 6005 kHz. Söndagar 1200-1500 sänder vi ett brevlådeprogram där vi läser upp lyssnarpöst och spelar lyssnarnas önskemusik. Vi ser fram mot era lyssnarrapporter och nu i april och framöver besvarar vi dessa med vårt nya QSL i storformat med motiv från regionen. Skicka med frimärken eller en IRC för returporto.

Med vänliga hälsningar

Radio 700 Team

Funkhaus Euskirchen

Radio 700

Kuchenheimer Strasse 155

53881 Euskirchen

www.radio700.eu

38

Radio 700 via Cumbre

UKRAINA

Radion i Ukraina har liksom allt och alla drabbats av lågkonjunkturen och för att spara på slantarna har man därför tvingats göra en del ändringar på lång- och mellanvåg.

257: Kyiv-Brovary, 250 kW har halverat effekten

549: Kyiv-Brovary, Mykolaiv-Luch, Lviv-Krasne har alla stängt sina sändare

657: Chernivtsi 1700-2300 har kortat ner sändningstiden vilket resulterat i att sändningarna på ru- mänska inställts.

837: Kharkiv-Taranivka stängt

936: Starobilsk (Luhansk) stängt

972: Mykolaiv-Luch, 250 kw har halverat effekten

1242: Oktiabrsk (Krim), Dokuchaevsk (Donetskregionen) har stängt

1431: Mykolaiv-Luch 1800-2200 sändningstiden avkortad.

Vidare har tydligen Alexander Yegorov, som varit ansvarig för National Radio Company of Ukraine avsatts från denna tjänst och även för DX-programmen. Den officiella förklaringen är att dessa är överflödiga och att de kunde läggas ned, men det är troligen finansiella skäl också bakom detta beslut. Stationen har en hel del QSL-kort upptryckta, men med Alexander Yegorovs försvinnande blir det nog svårt att i framtiden få något svar på rapporterna.

DXLD viv Biener via Kur

ÖSTERRIKE/Div

Trans World Radio - Europe kan höras fram till 24 oktober enligt följande:

Via Monte Carlo, Monaco

0700-0750	9800 kHz	100 kW	må/ti/on/to/fr
0715-0750	9800 kHz	100 kW	lö

Via Wertachtal, Tyskland

0645-0750	6105 kHz	100 kW	sö
0700-0750	6105 kHz	100 kW	må/ti/on/to/fr
0715-0750	6105 kHz	100 kW	lö

Via Roumoules, RMC-Frankrike

2200-2215	1467 kHz	1000 kW	må/ti/on/to/fr/lö
2200-2245	1467 kHz	1000 kW	sön
2215-2245	1467 kHz	1000 kW	fr

Den sistnämnda sändningen är med franska, alla de övriga är med engelska.

Gupta i Cumbre

ASIEN-OCEANIEN

AFGHANISTAN

RTA Radio Badghis i Qalay-e-Naw har startat med 6 kW på 1503 kHz.

RTA Paktika's lokala station, Radio Patika Voice har startat sändningar från Barmal-distriktet med 5 kW på 1386 kHz.
WRTH Update via DXLD via RM

FILIPPINERNA

Radio Pilipinas hörd med engelska 0200-0330 på 11880, 15285 och 15510 kHz.
Gupta i Cumbre

Committed to the Ministry of Reconciliation

--- since 1948 ---

FEBC
RADIO INTERNATIONAL

your SOUND ALTERNATIVE

from Manila, Philippines

INDONESIEN M.FL.

Jag har fått besked från Rhoen Catolico, Assisterande Producent hos Adventist World Radio att det mångåriga, engelskspråkiga kommunikations- och mediaprogrammet DX Wavescan kommer att läggas ner i maj. Detta genom ett beslut av AWR:s huvudkontor i USA.

F.n. produceras AWR-Asien:s program i studios i Singapore men från juni kommer dessa att produceras i Indonesien. Wave-scan programmet sänds via KSDA i Guam och Wertachtal i Tyskland och är främst avsedda för lyssnare i Asien, Indien och Pacific. Programmet reläas också via WRMI i USA. Sedan programstarten för många år sedan har huvuddelen av innehållet utgjorts av utdrag från EDXP via Australian DX Report. Wavescan har också fått många bidrag från länder som Japan, Bangladesh och Indonesien. Programmen är 15 minuter långa.

Nedläggningen innebär att det enda media/kommunikation/DX program som sänds varje vecka mot Asien och Pacific kommer att vara HCJB:s DX Partyline från Kununurra i västra Australien. Programmet har en gång i månaden ett fyra minuter långt sammandrag av nyheter från Australian DX Report.

Det är inte känt om AWR:s huvudkontor i USA kommer att producera något regelbundet återkommande media- eller DX-program.

Bob Padula, Australien i Cumbre

IRAN/LITAUEN

Voice of the Islamic Republic Iran sänder sedan januari via Sitkunai enligt följande:

1730-1828 6180 (// 6205, 7380 från Iran) tyska

1830-1928 6115 (// 6180, 7380) franska

1930-2028 som ovan engelska

2030-2128 6055 spanska

Alla sändningar från Sitkunai 100 kW.

BCDX via Biener via Kur

ISRAEL

Enligt vissa nyhetskällor planerar IBA (Israeli Broadcasting Corporation) att stänga alla MV-stationer och fortsätta endast med sändningar på FM.

Gupta via DXLD via RM

KINA

Voice of Jinling har ny sändningstid 0100-1600 (ex 1130-1400) på 5860 kHz.

DXLD via Kur

CRI News Radio kan sedan februari höras 1200-1400 på 9665 och 11790 kHz via Kashi, Xinjiang.

DXLD via Biener via Kur

MONGOLIET

Mongolian Public Radio, program 2 sänds 2200-0500 och 0655-1500 på 7260 kHz.

WRTH update via DXLD via RM

QATAR

Qatar Radio & TV Corporation har lagt en order hos Thompson för en ny, rundställd antenn till sin MV-sändare på 954 kHz, belägen i Al Arish. 2010 beräknas den 220 meter höga masten vara klar.

DXLD/BCDX via Biener via Kur

SYRIEN

Radio Damascus sänder dagligen på 9330 kHz enligt följande:

1800-1900 tyska

1900-2000 franska

2100-2200 engelska

2200-2300 spanska

via Cumbre

TAIWAN

Radio Taiwan Int. med engelska till Europa 1800-1900 på 6155 kHz, 250 kW via Issoudun, Frankrike.

Radio Taiwan via Gupta i Cumbre

THAILAND

Bangkok Meteorological Radio, Bangkok på 8743U kHz
hörd 1025-1028 med engelska, id och trafikinformation
//6765U kHz. *Slaen i Cumbre*

NORD- OCH LATINAMERIKA

ANTIGUA & BARBADOS

Antigua Broadcasting Service, St. John's på 620 kHz är sedan förra året ej igång. Anledningen är att man saknar reservdelar till den 25 år gamla sändaren. Troligen kommer man inte att sätta igång sändaren igen då man inte är intresserad av att underhålla de andra öarna runt omkring med sina program.

RNMN via Biener via Kur

BOLIVIA

Loggade stationer:

- 3310.0 R Mosoj Chasi, Cochabamba CB
- 3390.2 R R Emisora Camargo, Camargo ALS
- 4409.8 R Eco, Reyes AP
- 4554.5 R Virgin de Remedios, Tupiza RLW
- 4699.4 R San Miguel, Riberalta CB
- 4716.7 R Yura, San Antonio de Quijarro CB

- 5580.3 R San José, San José de Chiquitos ALS
- 5952.5 R Pio XII, Siglo Viente CB'
- 6055.0 R Juan XXII, San Ignacio de Velasco ALS
- 6080.0 R San Gabriel (t), La Paz CB
- 6155.3 R Fides, La Paz CB

CB Chuck Boland, USA
ALS Arnaldo Leonel Slaen, ARG
AP Anker Petersen, DNK

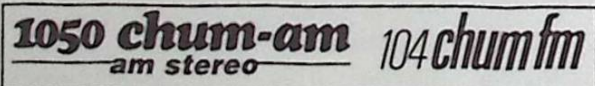
via SWN

KANADA

Följande stationer har stängt på MV och flyttat till FM:

- 1270 CBRU Squamish BC
- 1340 CBGA Ste-Anne-des-Monts QC
- 1490 CFWB Campbell River BC

NRC via RM

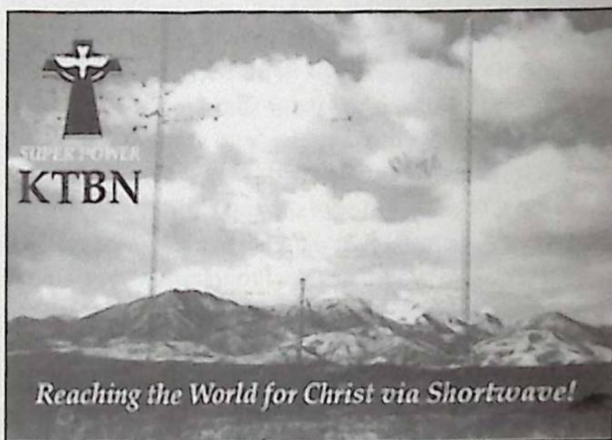
Har sett att CHUM har ändrat format och namn till CP 24 Radio 1050. Tror att den är hörd med det nya formatet helt nyligen i Fredrikfors.... Se deras hemsida www.cp24.com/
40 *Dan Andersson, Delsbo*

COLOMBIA

LV de tu Conciencia hörd 0410-0440 med musik och id på 6009.96 kHz. *Alexander i Cumbre*

U.S.A.

- 540 KMLB Monroe LA har fått tillstånd att ändra från 5000/1000 DA-2 till 4000/26 ND. IRCA
- 740 WQTM Orlando FL har nytt call WYGM. NRC
- 820 WMGG Largo FL har nytt call WWBA. NRC
- 910 WABI Bangor ME har nytt call WAEI. DXMA
- 930 WSFZ Jackson MS med tillstånd för U2 3800/3100 är nu igång. NRC
- 960 WSVU North Palm Beach FL har tillstånd för U4 2500/1400. NRC
- 1200 WKOX Newton MA har tillstånd för U4 5000/50000 och är nu igång. NRC
- 1200 KFNW West Fargo ND har tillstånd för U4 50000/13000 och är nu igång. NRC
- 1230 WMOU Berlin NH ej igång. NRC
- 1310 WQAH Priceville AL har nytt call WKZD. NRC
- 1330 WRCA Watertown Ma har tillstånd för U4 25000/17000 och är nu igång. NRC
- 1330 WYNY Ontario NY har nytt call WMJQ. NRC
- 1350 WHWH Princeton NJ åter igång med format Jazz. NRC
- 1420 WENN Tuscaloosa AL har nytt call WACT. NRC
- 1460 WHIC Rochester NY med tillstånd för U2 3700/5000 nu igång. NRC
- 1490 WDPT Decatur AL ej igång. NRC
- 1540 KGBC Galveston TX ej igång. NRC
- 1560 KGOW Belleaire TX har fått tillstånd att ändra från 50000/100 DA-D till 15000 DA-2. IRCA
- 1590 WHGT Chambersburg PA har fått tillstånd att ändra från 5000/1000 DA-N till 15000/58 D *via RM*

KJES Vado NM hörd runt 1530 med spansk countrymusik på 11715 kHz. *Frodge i Cumbre*

KÄLLOR

Cumbre/via Internet, USA; CON/Claes Olsson, Norrköping; RM/Radiomailma (Finland); SWN/Short Wave News (Danmark); Kur/Kurier (Tyskland); JOE/John Ekwall, Norrköping; BSL/Bo Samuelsson, Linköping; UQ/Ullmar Qvick, Norrköping

QSL-posten

Gert Nilsson

Rodervägen 30

891 78 BONÄSSUND

0660 - 580 83

qslposten@sdx.se

Välkommen till ännu en upplaga av QSL-posten. Antalet bidrag är inte så många, men kvalitén är hög. Håll till godo. Kjell och Janne tackas speciellt för de fina illustrationerna.

(Illustrationer är som vanligt mycket välkomna. Ju högre kvalitet desto bättre. Skanna gärna in era dekaler eller kort!)

EUROPA

Irland

Radio North-846 epost + QSL-kort 10d GN

Nederländerna

Radio NL-104200 b sti 3 v KJT

Polen

VOX FM-102600 epost KJT

Slovenien

Radio Slovenia-918 k, häfte CB

Storbritannien

Radio Nederland-1296 k CB

Two Lochs Radio-106600 k 2v RNS

V/s Alex Gray Station Manager

Sverige

Radio Canada International via Hörby-5850 k kalender CB

Tyskland

HCJB-3955 k CB

Vitryssland

Radio Belarus -7255 k vyk dek CB

AFRIKA

Kongo

R Kahuzi, Bukavu-6210 k av bananbark, ham-QSL, sch mm 31v JOB

Madagaskar

WYFR Family Radio - 7395 k sch mm 7v BSL

ASIEN

Filippinerna

DZEC Quezon City-1062 epost, bild 2d JOB
V/s Alvin C.Tobias, Asst.PD

Kirgizistan

TWR, Bishkek-1467 k, sch, info Land 188! 2v JOB
V/s Kalman Dobos

Kuwait

R Kuwait-11990 cert dek vyk CB

Turkiet

Voice of Turkey-12035 k sch + CD/DVD med Turkiets bidrag till Melodifestivalen i Moskva CB
Metro FM-97200 epost KJT

OCEANIEN

Hawaii

KSSK Honolulu HI-590 epost med QSL-bilaga + foto 1d JOB

V/s Dale R Machado, CE

KAOI Kihei HI-1110 epost med logga 4min! JOB

V/s Toni Everett

Nya Zeeland

RNZI-9765 k br dek CB

NORDAMERIKA

Alaska

KLAM Cordova AK-1450 epost 1d JOB
V/s J.R Lewis, President/GM

Kanada

CKWL Williams Lake BC-570 2 epost SM-1 8v JOB
V/s Tom Tompkins, OpMgr/Network PD

CFLD Burns Lake BC-760 epost med Word-bilaga + logga 1d JOB

V/s J.C.Brown, Stn Mgr

CBKF-2 Saskatoon SK-860 epost 4d JOB

V/s Michel Desgagne, Chef de l'exploitation de l'Ouest canadien

CKNB Campbellton-950 epost PES
CBW Winnipeg MB-990 k, bok, frisbee, magneter, mm
(porto 36,86 Can\$!) 27v JOB

V/s Beverley Watson, Host

CIVH Vanderhoof BC-1340 epost 1d JOB
V/s Chris Terpsma, CE

CJSN Shaunavon SK-1490 epost med logga 1d JOB

V/s Trent Redekop, Promotions Coordinator
CHHA Toronto ON-1610 epost med logotype PES

CJLO Montreal QC-1690 epost 1d JOB
V/s Jackie Hall, Prom.Dir.

USA

WSAU Wausau WI-550 epost 1d JOB PES

V/s Lee Ann Okuly
KNBR San Francisco CA-680 k 9v JOB

V/s John Buckham, CE
KALL North Salt Lake UT-700 epost, keps T-shirt, bollar 3v JOB
V/s Bill Riley, PD

KXMR Bismarck ND-710 b, vk 2v JOB

V/s Todd Mitchell, Op.Dir.
WAYY Eau Claire WI-790 epost PES

KFGO Fargo ND-790 epost 1d JOB
V/s Brad Wilson, Engineer/IT

KGMI Bellingham WA-790 epost SM-1 4d JOB
V/s Jacqueline Cartier, PD

KPDQ Portland OR-800 långt epost 1d JOB
V/s Justin Mansfield, Dir. of Operations

KDHL Faribault MN-920 epost 1d JOB
V/s John Anderson, PD

KWBY Woodburn OR-940 långt & trevligt epost svar med logotype PES

KMA Shenandoah IA -960 epost med logotype PES
KLAD Klamath Falls OR-960 epost 1d JOB

V/s Brian Mobley, Op.Mgr

WZAN Portland ME-970 epost PES

WDAY Fargo ND-970 epost med trevligt word-dokument & coverage map PES

KQAQ Austin MN-970 b 2v JOB

V/s Marv Olson, Engineer

KCMD Portland OR-970 epost 1d JOB

V/s Rick Emerson, PD

KFTA Rupert ID-970 epost, logga 1d JOB

V/s Kim Lee, GM

WDAY Fargo ND-970 2b, cm 3v JOB

V/s Steve Tschida, Prod.Dir.

KMAS Shelton WA-1030 epost med logga 1d JOB

V/s Dale Hubbard, President

KEYF Dishman WA-1050 epost, logga 1d JOB

V/s Mike Skot, Op.Mgr.

WZFG Dilworth MN -1100 epost med logga, delad SM-1 med BOS 1d JOB

V/s Dustin Moore, PD

KANN Roy UT-1120 1v JOB

V/s Tim Hunt, Dir. of Network Engineering

WSKW Skowhegan ME-1160 epost 1v JOB

V/s Sherri Piscitello, Office Mgr

WKOX Framingham-1200 epost 2d GN

V/s John Musa.

KHTS Canyon Country CA-1220 epost 1d JOB

V/s Carl Goldman

KWYZ Everett WA-1230 Snyggt QSL-kort PES

KWNO Winona MN-1230 rpt-retur med underskrift, T-shirt SM-1 2v JOB

V/s Bob Sebo, PD

KTRF Thief River Falls MN-1230 b 2v JOB

V/s Mark Allen, PD

WRIE Erie PA-1260 b 1d JOB

V/s Chuck Priestap, PD

WGBF Evansville IN-1280 b, 3d, vk 4v JOB

V/s John Story, PD

KOZY Grand Rapids MN-1320 b, T-shirt 2v JOB

V/s Mike Iazzo, Owner

KKPZ Portland OR-1330 b, vk, sch, info 2v JOB

V/s Patsy Anderson, Receptionist

WVHI Evansville IN-1330 epost 1d JOB

V/s Stan Hoffman

WROD Daytona Beach FL-1340 b, vk, massor med info i snyggt "media kit" 2v JOB

V/s George Winslow, GM

WIRY Plattsburgh NY-1340 epost 1v JOB

V/s Bob Pooler, PD

KTMM Grand Junction CO-1340 epost 1v JOB

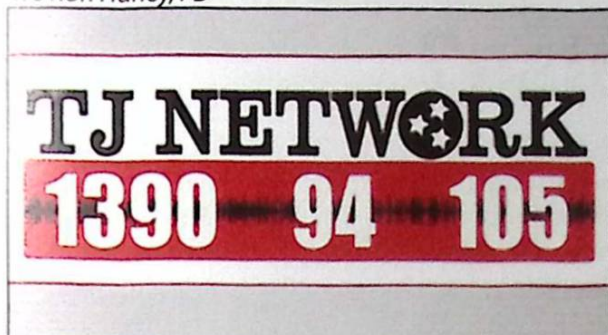
V/s Jim Davis, PD

WGIV Pineville NC-1370 epost 1d JOB

V/s Tonya Rivers

W/MYF Portsmouth NH-1380 epost 8d GN
 W/TJS Jackson TN-1390 epost 3v JOB
 V/s Ron Haney, PD

W/LCM Charlotte MI-1390 epost 1d JOB
 V/s Jeff Frank, Stn.Mgr.

KXGN Glendive MT-1400 epost med flera bilagor 1d JOB

V/s Paul Sturlaugson, VP/GM
 KLCK Goldendale WA-1400 epost 1d JOB

V/s Joshua T.Pool
 WPOP Hartford CT-1410 epost samt QSL-via post PES
 KYNT Yankton SD-1450 b 2v JOB

V/s Dave Leshner, Operations
 KAUS Austin MN-1480 epost 1d JOB

V/s Dean DeBoer, Sports Dir.
 KBIS Forks WA-1490 epost PES

WBAE Portland ME-1490 epost med logotype PES
 KDBM Dillon MT-1490 b, vk, 2d 2v JOB PES

V/s JoAnn Juliano, President
 KOLM Rochester MN-1520 epost PES

KPRO Riverside CA-1570 epost PES

KLIV San José CA-1590 epost 2v JOB
 V/s George Sampson, PD

CENTRALAMERIKA

Mexiko

XEHV Veracruz VE-1310 epost SM-1 1d JOB
 XECPN Piedras Negras CO-1320 epost med Power-point-presentation + bilder på stationen. Tnx GN! SM-1

(r051220) 1d JOB

V/s Juan Carlos Bourget Macmanus, Gerente General.

(Jag fick själv svar på en av tio brevrapporter till mexare jag hörde den 25.1 2009. Det var just XECPN. En stor överraskning eftersom den tidigare inte släppt ifrån sig några svar. Jag publicerade som vanligt mitt fynd på min blogg. Samma dag var brevlådan full med mail från Finland, Norge och Sverige med förfrågan om jag kunde dela med mig av v/s. Juan Carlos fortsatte att vara generös med mycket trevliga svar. Annars är det inte så ovanligt att v/s tröttnar. /red)

VÄSTINDIEN

Kuba

Radio Rebelde Nuevitas -1550 epost med elektroniskt QSL-kort PES

SYDAMERIKA

Peru

Callao Super Radio Lima-1400 epost PES

Venezuela

RCR, Caracas-750 epost PES

UTILITY

NDB/KUR Kuopio FIN-310 Brev + en mängd utprintade bilder av sändaren 2 v BEFF

V/s Hannu Kettunen
 NDB/PSJ Seinäjoki FIN-352 Brev + nagelbitare + fick-lampa 2 v BEFF

V/s Jere Sullanmaa

QSL-ligan

1	Peder Seippel, Älta	77
2	Jan Oscarsson, Umeå	53
3	Gert Nilsson, Bonässund	40
4	Kurt Norlin, Skellefteå	30
5	Björn Fransson, Visby	27
6	Göthe Ringström, Sköllersta	24
7	Magnus Jespersen, Västerås	16
8	Jan Thörnblom, Malmö	14
9	Bo Samuelsson, Linköping	11
10	Claes-W.Englund, Danderyd	10
11	Dan Olsson, Kävlinge	8
12	Christer Brunström, Halmstad	8
13	Lars Bergström, Skellefteå	1
14	Roland Nilsson, Upphärad	1

Lite förhandsinfo: Jag har meddelat H-red att jag kommer att sluta skriva för EA. Mitt sista bidrag blir nr 1 2010. Någon intresserad?

20090418 Gert Nilsson.

Glöm inte att anmäla dig till årets DX-parlament! Se informationen på annan plats i denna tidning.

Webbradio- frälsning eller styggelse?

Som gammal DX-are (nu 60 år sedan mitt första QSL!) känns det litet som att svära i kyrkan när jag nu skriver en artikel om webbradio! Så varför gör jag då det? Svaret är teknikintresse och stor nyfikenhet på allt nytt!

Förutom mitt stora hobbyintresse för radioteknik och radiolyssning har jag nästan hela mitt yrkesverksamma liv sysslat med datorer i en eller annan form, teknik, programmering och användning. Med min naturliga nyfikenhet på allt nytt är det ju då nära till hands att titta på skärningspunkter mellan radio- och datateknik. Exempel på detta är den digitala teknikens insteg i kommunikationsmottagarna i form av bl a frekvensinställning / avläsning och digital signalprocessor DSP. Ett annat exempel är SDR-mottagarna som möjliggör avlyssning av breda band i ett svep. Till ny intressant teknik hör förstås också webbradio som utnyttjar den numera höga överföringskapaciteten på Internet för överföring av tiotusentals radiostationer!

Den genuint radiointresserade tycker väl att radio skall sändas via etervägor, men vartefter datorn och Internet sprider sig kommer nog webbradio att alltmer ta överhanden. Orsakerna är många, tex avsevärt billigare

sändningsteknik, på sikt billiga mottagare, totalt oberoende av atmosfäriska konditioner och total störningsfrihet, bortsett kanske från ganska sällsynta avbrott i Internet förbindelsen och ibland kapacitetsproblem i överföringen som kan ge kortvariga avbrott.

I stället för stora effektslukande sändare krävs mycket enkel teknik på sändarsidan där stora delar av programhanteringen redan är datoriserad. Mottagarens teknik är välkänd och enkel, vid masstillverkning blir den säkert ganska billig, med fler nätanvändare sjunker Internet-abonnemangets kostnad, mottagnings- och ljudkvaliten är mycket hög. Det kommer nog att ta många tiotals år men jag tror att webbradio successivt tar över både lång/mellan/kortvågs-, satellit-, DAB- och till slut även FM-sändningarna!

Hur kommer man igång?

Man kan lyssna med flera olika tekniker, antingen med sin dator eller med en särskild webbradiomottagare. Jag går i två artiklar igenom dessa olika metoder och börjar här med olika varianter av att använda datorn.

Den dator man använder behöver inte vara speciellt

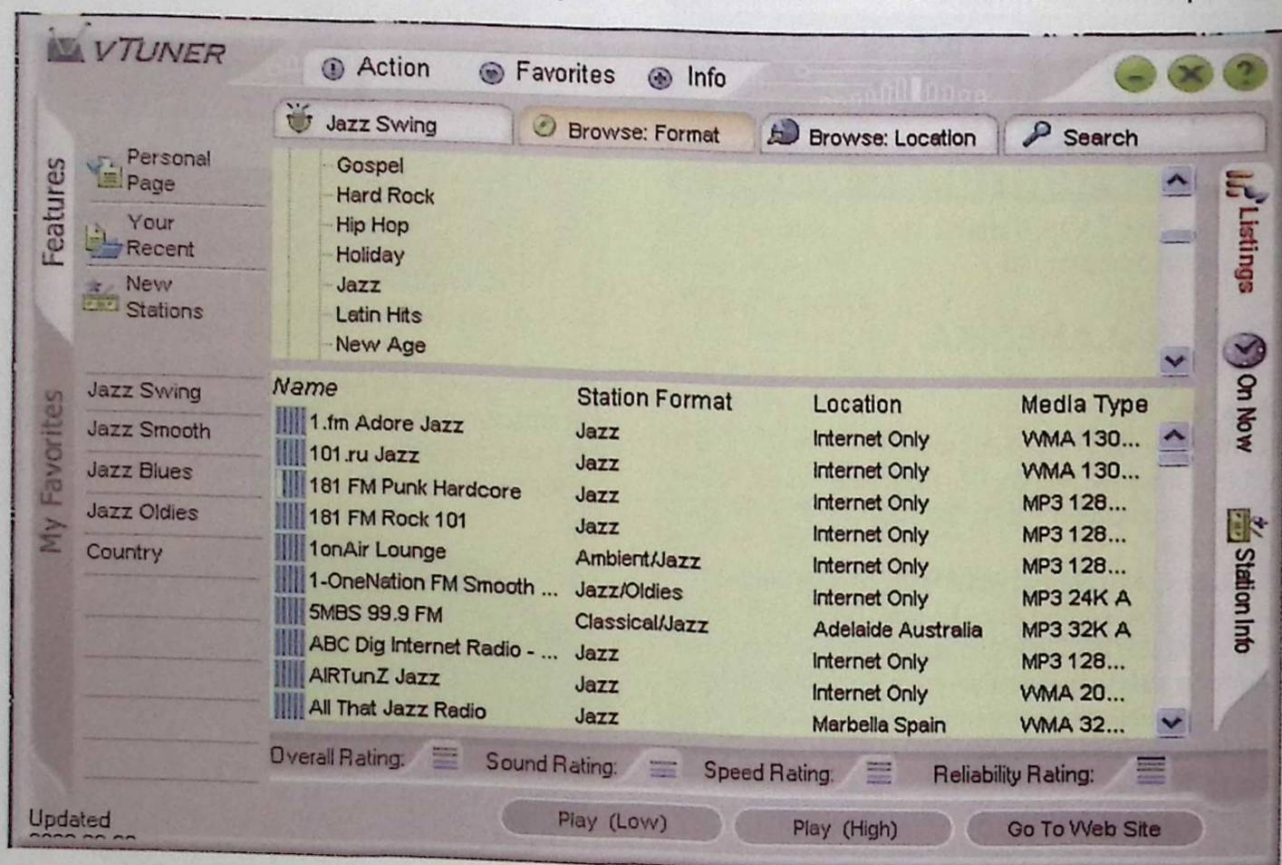

Bild 1. Webbradioportalen vTuner har ett tydligt och lättanvänt gränssnitt

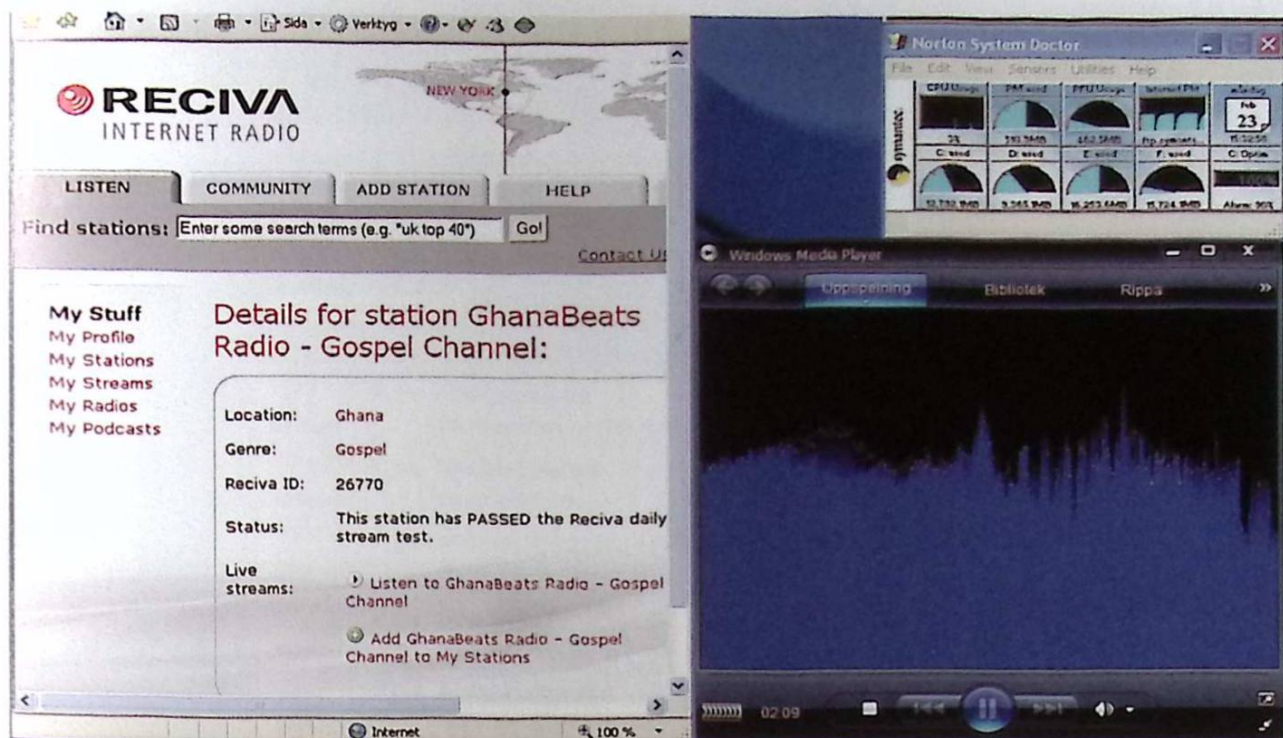

Bild 2. Webbradiportalen Reciva med Windows Media Player för uppspelningen

modern eller kraftfull, den måste dock vara ansluten till Internet via en s k bredbandsförbindelse (ADSL), eftersom uppringd förbindelse blir för långsam och även för dyr. Det duger med en förbindelse med relativt låg kapacitet och många leverantörer har sådan för runt 200:- per månad. Man behöver ett s k modem (modulator / demodulator) för att ansluta datorn till telefonnätet, detta tillhandahålls kostnadsfritt av många operatörer, installationsbeskrivning följer med.

När man väl har sin nätförbindelse klar kan man söka stationer på flera olika sätt. Det som mest liknar vår traditionella DX-ing är att leta upp webbadressen till önskad station i WRTH, gå in på hemsidan och leta efter om man har direktsändning eller arkivfunktion av önskat program på Internet. Redan idag har många stationer på banden även sådan sändning på nätet, och många fler kommer till för varje år. Några exempel på världsradiostationer med nätsändningar finns i ref. 1 – 3 sist i artikeln. Radio 700 har också en tjänst med möjlighet att lyssna på ett antal huvudsakligen europeiska stationer, www.radio700.info.

Om man i stället vill välja ämne eller geografiskt område, t ex höra nyheter från ett visst land, en viss typ av musik osv kan man göra det via sin ordinarie spelare som Windows Media Player eller Real Player, men dessa har ett begränsat urval av radiokanaler och mest musik. Om man vill ha ett stort antal kanaler att välja på och god överblick över utbudet är det därför dags att ansluta sig till en webbradiportal, de största är väl vTuner www.vtuner.com och Reciva www.reciva.com. Reciva är ett

bolag som utvecklar teknik för partners inom tillverkningsindustrin och deras portal är gratis för användaren medan vTuner kostar USD 30 engångskostnad. Reciva är störst med f n ca 16700 listade stationer, men i mitt tycke är vTuner mer kompakt och lik de användargränssnitt man är van vid.

Bild 1 visar vTuner när man klickat på kategorin jazz, där finns ett par hundra stationer att välja på! När man hittar en intressant eller trevlig station kan man lagra den under en kategori i en lista på favoriter. Man kan själv skapa kategorierna och genom att spara adresser där kan man få ett personligt utformat bibliotek med sina favoritstationer.

Bild 2 visar Reciva. Man kan beroende på stationen lyssna både direkt ("live", kallas även "streaming") eller välja på äldre arkiverade sändningar ("on demand") om sådana finns, vilket ju inte går på en vanlig radio. På stationernas webbsidor finns ofta program- och spelistor, man kan då ha webbportalen i ett fönster för val av station samt spellista från stationen och spelaren med volymkontroll och någon trevlig visualisering av ljudet i andra fönster, se bilderna 2 och 4.

Vad sägs om 8691 stationer i USA, 158 i Argentina och 21 på Aruba? Eller 302 i Australien, 7 på Fidji, 195 i Kina, 9 i Zimbabwe eller varför inte 379 i Sverige, alla med bästa hörbarhet? Svårslagbart! Man kan söka på land, station som t ex RNW Nederländska Antillerna, men också på innehåll, t ex nyheter, affärsnyheter, jazz, klassisk rock, kristet, World Africa.

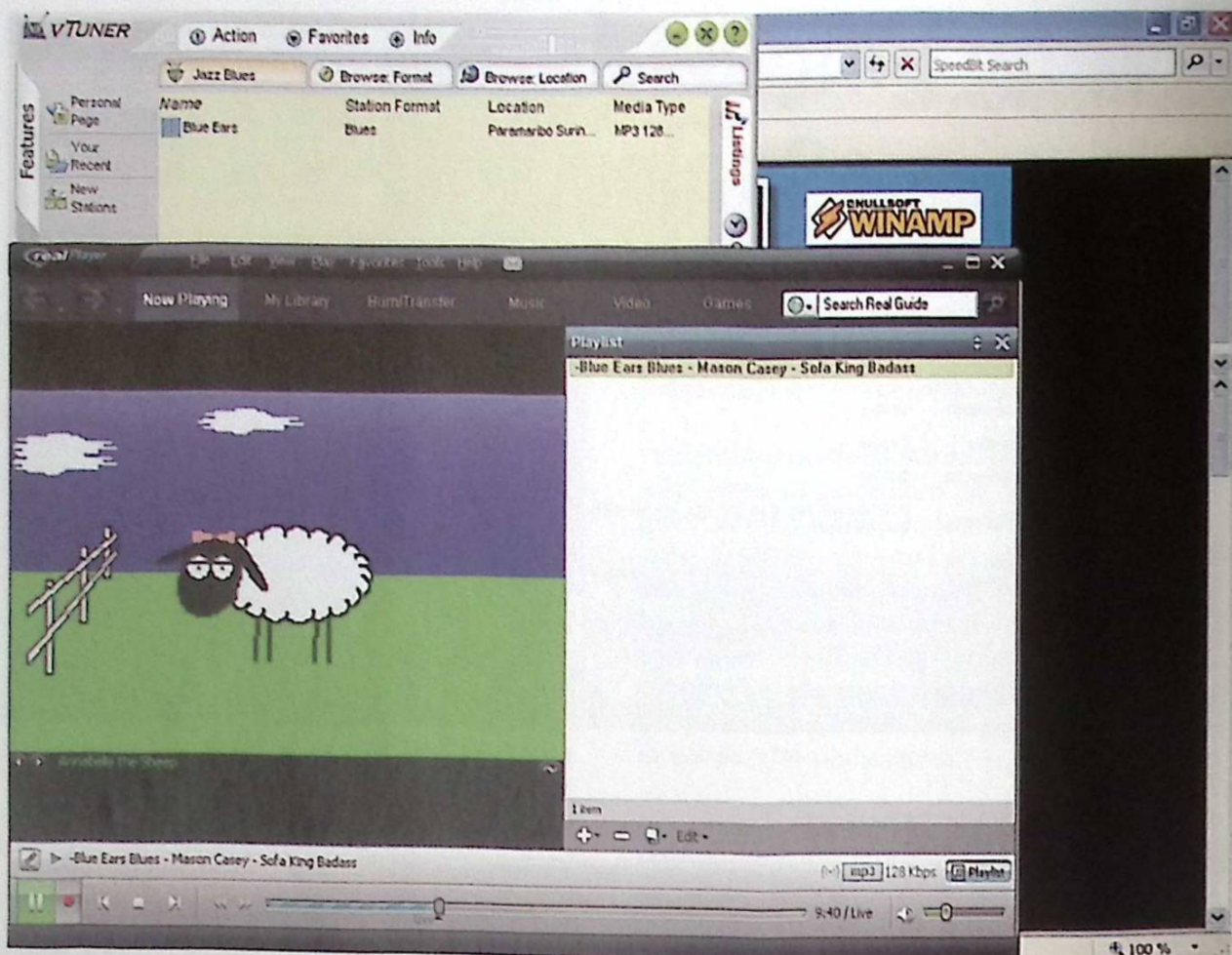

Bild 3 vTuner med Blue Ears Blues och Real Player med roliga visualiseringen Annabelle.

Man börjar med att gratis registrera sig om man föredrar Reciva alt. köpa och ladda hem programmet vTuner (gratis demoversion som fungerar några veckor finns), och kan sedan börja utforska funktionerna! Om man bara känner till stationerna kan man gå in direkt på deras hemsidor utan webbradiportalen, se några exempel i ref 4 – 6 och bild 4.

Om man vill ha ett mer radiolikt gränssnitt kan man ladda ner Noxonspelare, den är en avbildning av den verkliga Noxonwebbradion, se bild på omslaget. Kostnadsfritt på http://www.terratec.net/en/products/NOXON_player_37106.html.

Litet teknik

Ljud som avlyssnas med örat är analogt, vill man sända det över nätet måste det vara i digital form. Man använder då en skalog/digitalomvandlare som med jämna, täta mellanrum känner av den analoga signalen, kallat sampling. Enligt samplingsteoremet måste man sampla med mer än dubbelt så hög frekvens som den signal man känner av, om ljudet har en högsta frekvens på 15 kHz bör man alltså sampla med mer än 30 kHz. CD-skivor är inspelade med 44.1 kHz. För god kvalitet bör den digitala signalen ha minst 16 bitar och den samplade signalen innehåller då mer än 480 kbit/s, dvs mer än 0,5 Mbit/s., med stereo mer än 1Mbit/s.

För att spara på överföringskapaciteten i nätet använder man komprimering av signalen, de vanligaste metoderna är väl WMA och MP3. WMA är Microsofts metod som främst används i deras media-spelare Windows Media Player, MP3 är en mer universell metod som t ex används i andra vanliga spelare som Real Player och Quick Time Player och i små bärbara MP3-spelare. Komprimeringen blir för musik ca 10:1.

En vanlig överföringshastighet hos webbradion är 128 kbit/s vilket ger mycket hög ljudkvalitet, jämförbar med CD-skivan. 64 och 32 kbit/s förekommer också med sämre ljud som följd men bättre möjlighet att lyssna med långsammare bredband. Spelaren buffrar ljudet i minnet för att klara korta avbrott i nätförbindelsen, men har man förlåg överföringskapacitet i förhållande till signalen kan det då och då bli små avbrott medan mer ljud buffras. Man bör ha en kapacitet på minst några gånger den signal man vill lyssna på, för 128 kbit/s bör bredband med 0,5 Mbit/s räcka. Många leverantörer lever dock inte upp till utlovad kapacitet, så det skadar förstås inte att ha mer för säkerhets skull.

För att ljudet verkligen skall komma till sin rätt bör man ha ett hyggligt högtalarsystem till sin dator, minst ett 2.1-system, det innebär två diskant/mellanregisterhögtalare på var sin sida av bildskärmen för stereoåtergivning

Bild 4 Spellista på hemsidan för 1.fm Adore Jazz, listan uppdateras dynamiskt för varje ny låt som spelas.

En bashögtalare på golvet under skärmen. Det finns en uppsjö av sådana system från några hundralappar till flera tusen i affärer som säljer datorer samt hos Clas Ohlsson och Kjell & Company. Tex Logitech Z-230 ger mycket fint ljud för ca 600:-.

Några exempel

Gå till Recivas hemsida www.reciva.com, klicka på GENRE och på kategorin World Africa. Välj stationen GhanaBeats Radio en bit ner på listan och njut av häftig afrikansk gospel, se bild 2. Eller klicka med hjälp av vTuner på Jazz, sedan på 1.fm Adore Jazz och njut av härliga sångerskor som Billie Holiday, Ella Fitzgerald, Sarah Vaughan eller mer sentida Diana Krall. Klicka i vTuner på länken till stationen och se stationens spellista på dess webbplats, bild 3. Blue Ears från Surinam inom kategorin Blues kan också rekommenderas, bild 3. Kolla också exemplen i ref 1 – 6 med direktadresser till några webbradio-stationer i olika genrer.

En extra krydda är att använda någon visualisering där man kan välja olika mönster som följer ljudets frekvens och intensitet, tex Windows: Bars and Waves: Ocean Mist som i bild 2 eller det roliga fåret Annabelle som dansar i takt med musiken i Real Player, med spellistan vid sidan som i bild 3!

Det här är ju ett billigt men bra sätt att bekanta sig med webbradio, särskilt om man redan har en dator med

breddbandsabonnemang, hoppas den här artikeln har inspirerat till litet experimenterande.

Den som inte har eller vill använda dator kan i stället skaffa en webbradiomottagare, några olika mottagare samt installation och användning av dessa behandlas i nästa avsnitt.

Referenser

- Ref. 1 Radio Prag live
<http://www.radio.cz/en/live>
 d:o on demand
<http://www.radio.cz/en/listen>
 Ref. 2 China Radio Int.
<http://english.cri.cn/08webcast/programs.html>
 (on demand, klicka på önskat program och sedan på önskat datum)
 Ref. 3 Reef Broadcasting WDHP1620AM Virgin Islands
<http://www.reefbroadcasting.com>
 Ref. 4 1.fm Adore Jazz <http://www.1.fm/Station/ajazz/Default.aspx>
 Ref. 5 African Internet Radio <http://www.africaninternetradio.com/#>
 Ref. 6 Washington Business News <http://www.dcradio700.com/>
 (klicka på Listen Live till höger mitt på sidan)

Bo Samuelsson

STIG GRANFELDT
HEMÅGEN 8 A
653 47 KARLSTAD

POSTTIDNING B

Avsändare TRANS
SVERIGES DX-FÖRBUND 65-69
Box 1097
405 23 GÖTEBORG

DX-filateli

Christer Brunström
Kungsgatan 23
302 45 HALMSTAD
035 - 10 80 90
dxfilateli@sdxf.se

Alexandr S. Popov 150 år

Det skulle inte förvåna mig om Alexandr S. Popov är den ryske vetenskapsman som oftast figurerat på sovjetiska frimärken. Redan 1925 kom två frimärken som uppmärksammade Popovs viktiga upptäckter. Under den sovjetiska eran utgavs sedan ett stort antal frimärken som på olika sätt minde om Popov. Oftast var det i samband med den årliga Radiodagen.

Även det postsovjetiska Ryssland fortsätter att hedra sin store son. Alexandr Popov föddes år 1859 varför det ryska postverket tidigare år gav ut ett block på hans 150-åriga födelsedag. Det har valören 20 rubler och visar diverse tidig apparatur samt Popovs porträtt. Intressant nog är själva frimärket i blocket runt.

Popov utbildade sig till fysiker och elektrotekniker. Ryssland var på Popovs tid ett mycket militariserat samhälle varför det kanske inte är så förvånande att det var just

militären som insåg att den briljante fysikern skulle vara till stor hjälp.

Han anställdes därför som lärare vid den ryska flottans torpedskola i Kronstadt. År 1901 utsågs Popov till professor vid den elektrotekniska högskolan i Sankt Petersburg.

Redan på tidigt 1890-tal hade Popov intresserat sig för de upptäckter som gjorts av Hertz angående de elektromagnetiska vågorna. År 1895 föreslog Popov att dessa skulle kunna användas för att sända meddelanden.

Året efter genomförde den ryske fysikern ett framgångsrikt sådant experiment. Det var nog dessa tidiga experiment som fått ryssarna att hävda att Popov är radions uppfinnare.

Vid ungefär samma tid gjorde den italienske vetenskapsmannen Marconi liknande experiment. Idag anser nog de flesta att det var just Marconis upptäckter som ledde till en fungerande radio. I Ryssland fortsätter man dock att hävda motsatsen. Om man så vill kan man se det nya frimärksblocket som ett led i denna sedan mer än ett sekel pågående kampanj.

I själva verket är det nog så att flera vetenskapsmän och forskare drog sina strån till stacken för att med tiden kunna åstadkomma en fungerande radio.

Alexandr S. Popov fick dock aldrig nöjet att lyssna till fungerande radiosändningar. Han dog nämligen redan år 1906.

I Sovjetunionen kom snart radion att bli det dominerande mediet. Det blev ju också ett effektivt redskap för den kommunistiska regimen att kontrollera informationsflödet till den sovjetiska befolkningen. Mycket tidigt började Radio Moskva med sändningar på kortvåg till utlandet. Nu i början av 2009 försvann sändningarna på de nordiska språken från Moskva.

Under i stort sett hela 1900-talet har Popovs uppfinning dominerat informationsflöde och underhållning och än idag lever radion vidare som ett kraftfullt medium om än i förändrad form.

